

2021-2025

PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI
I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I
DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA
KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA

OBRAĐIVAČ: SLUŽBA ZA CIVILNU ZAŠTITU

PREDLAGAČ: OPĆINSKI NAČELNIK

RAZMATRA I USVAJA: OPĆINSKO VIJEĆE

Velika Kladuša, juli 2021 godine

SLUŽBA ZA CIVILNU ZAŠTITU
VELIKA KLADUŠA

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

SADRŽAJ

I UVOD	8
II. POLITIKA RAZVOJA SISTEM ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA.....	10
2.1. Vizija i ciljevi razvoja sistema zaštite i spašavanja.....	11
2.1.1. Vizija razvoja sistema zaštite i spašavanja.....	11
2.1.2. Ciljevi razvoja sistema zaštite i spašavanja.....	12
2.1.4. Područja razvoja sistema zaštite i spašavanja	19
2.1.4.1. Faza smanjenja rizika od prirodnih i drugih nesreća / katastrofa.....	21
2.1.4.1.1. Prevencija u slučaju prirodnih i drugih nesreća	21
2.1.4.1.2. Ublažavanje posljedica od prirodnih i drugih nesreća	23
2.1.4.1.3. Pripravnost / spremnost za odgovor na vanredne situacije	24
2.1.4.2. Faza odgovora i oporavka u toku djelovanja i nakon prestanka prirodne i nesreće....	27
2.1.4.2.1. Mjere odgovora	27
2.1.4.2.2. Mjere oporavka	29
2.1.4.2.3. Provedba.....	30
2.1.4.2.4. Finansiranje Programa razvoja zaštite i spašavanja	31
2.1.4.2.5. Zaključci.....	32
III STRATEŠKI PRAVCI RAZVOJA SISTEMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA	33
3.1. Uvodni dio.....	33
3.2. Akcijski planovi	34
3.3. Definisane konkretne strateške pravce razvoja zaštite i spašavanja	35
3.3.1. Strateški pravac razvoja – Program organizacije, popunjavanja, obuke i uvježbavanja snaga za zaštitu i spašavanje	35

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

3.3.1.1. Presjek trenutnog stanja	35
3.3.1.1. Područja razvoja zaštite i spašavanja	37
3.3.1.1.1. Prevencija i ublažavanje.....	37
3.3.1.1.2. Pripravnost i spremnost.....	38
3.3.1.1.4. Provedba.....	40
3.3.1.1.5. Akcioni plan	40
3.3.2. Strateški pravac – Program zaštite od potresa.....	40
3.3.2.1. Presjek trenutnog stanja	40
3.3.2.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja	41
3.3.2.2.1. Prevencija i ublažavanje.....	41
3.3.2.2.2. Pripravnost i spremnost.....	41
3.3.2.2.3. Odgovor – oporavak.....	42
3.3.2.2.4. Provedba.....	42
3.3.2.2.5. Akcioni plan	43
3.3.3. Strateški pravac – Program zaštite od poplava.....	43
3.3.3.1. Presjek trenutnog stanja	43
3.3.3.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja	44
3.3.3.2.1. Prevencija i ublažavanje.....	44
3.3.3.2.2. Pripravnost i spremnost.....	46
3.3.3.2.3. Odgovor - oporavak	47
3.3.3.2.4. Provedba.....	47
3.3.3.2.5. Akcioni plan	47
3.3.4. Strateški pravac – Program zaštite od zaraznih bolesti ljudi / epidemija.....	48
3.3.4.1. Presjek trenutnog stanja	48
3.3.4.2. Područje razvoja zaštite i spašavanja	49
3.3.4.2.1. Prevencija i ublažavanje.....	49

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

3.3.4.2.2. Pripravnost i spremnost	49
3.3.4.2.3. Odgovor i oporavak.....	50
3.3.4.2.4. Provedba.....	50
3.3.4.2.5. Akcioni plan	51
3.3.5. Strateški pravac - Program zaštite od zaraznih bolesti životinja / epizotija.....	51
3.3.5.1. Presjek trenutnog stanja	51
3.3.5.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja	51
3.3.5.2.1. Prevencija i ublažavanje.....	51
3.3.5.2.2. Pripravnost i spremnost.....	52
3.3.5.2.3. Odgovor i oporavak.....	53
3.3.5.2.4. Provedba.....	53
3.3.5.2.5. Akcioni plan	54
3.3.6. Strateški pravac – Program zaštite od požara	54
3.3.6.1. Presjek trenutnog stanja	54
3.3.6.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja	55
3.3.6.2.1. Prevencija i ublažavanje.....	55
3.3.6.2.2. Pripravnost i spremnost.....	56
3.3.6.2.3. Odgovor - oporavak	56
3.3.6.2.4. Provedba.....	57
3.3.6.2.5. Akcioni plan	57
3.3.7. Strateški pravac – Program zaštite od odronjavanja i klizanja tla.....	58
3.3.7.1. Presjek trenutnog stanja	58
3.3.7.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja	58
3.3.7.2.1. Prevencija i ublažavanje.....	58
3.3.7.2.2. Pripravnost i spremnost.....	59
3.3.7.2.3. Odgovor i oporavak.....	59

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

3.3.7.2.4. Provedba.....	60
3.3.7.2.5. Akcioni plan	60
3.3.9. Strateški pravac – Program uređenja i održavanja šuma i šumskog zemljišta.....	61
3.3.9.1. Presjek trenutnog stanja	61
3.3.9.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja	61
3.3.9.2.1. Prevencija i ublažavanje.....	61
3.3.9.2.2. Pripravnost i spremnost.....	62
3.3.9.2.3. Odgovor i oporavak.....	63
3.3.9.2.4. Provedba.....	64
3.3.9.2.5. Akcioni plan	64
3.3.10. Strateški pravac – Program zaštite izvorišta vode za piće.....	65
3.3.10.1. Presjek trenutnog stanja	65
3.3.10.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja	66
3.3.10.2.1. Prevencija i ublažavanje.....	66
3.3.10.2.2. Pripravnost i spremnost.....	66
3.3.10.2.3. Odgovor i oporavak.....	67
3.3.10.2.4. Provedba.....	67
3.3.10.2.5. Akcioni plan	68
3.3.11. Strateški pravac – Program zaštite i strateško upravljanje otpadom	68
3.3.11.1. Presjek trenutnog stanja	68
3.3.11.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja	69
3.3.11.2.1. Prevencija i ublažavanje.....	69
3.3.11.2.2. Pripravnost i spremnost.....	70
3.3.11.2.3. Odgovor i oporavak.....	70
3.3.11.2.4. Provedba.....	71
3.3.11.2.5. Akcioni plan	71

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

3.3.12. Strateški pravac – Program zaštite od mina, minsko eksplozivnih i neeksplozivnih ubojnih sredstava.....	72
3.3.12.1. Presjek trenutnog stanja	72
3.3.12.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja	73
3.3.12.2.1. Prevencija i ublažavanje.....	73
3.3.12.2.2. Pripravnost i spremnost.....	73
3.3.12.2.3. Odgovor i oporavak.....	73
3.3.12.2.4. Provedba.....	74
3.3.12.2.5. Akcioni plan	74
IV POSEBNI DOKUMENTI PROGRAMA RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA.....	75
4.1. Zaključci Procjene ugroženosti ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća Općine Velika Kladuša.....	75
4.1.1. Prirodne i druge nesreće koje mogu nastati na području Općine Velika Kladuša	75
4.1.2. Područje djelovanja prirodnih i drugih nesreća.....	76
4.1.3. Moguće posljedice po ljude i materijalna dobra	76
4.2. Organizacija zaštite i spašavanja u skladu sa procjenom.....	76
4.3. Stanje organizovanosti civilne zaštite i dostignuti nivo razvoja zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća.....	78
4.3.1. Pregled popune štabova civilne zaštite.....	79
4.3.2. Pregled popune povjerenika civilne zaštite po naseljenim mjestima i drugim pravnim licima.....	7979
4.3.3. Pregled popune službi i jedinica civilne zaštite	80
4.4. Materijalna formacija Općinskog štaba civilne zaštite	81
4.5. Materijalna formacija jedinice specijalizirane namjene - odjeljenje zaštite od požara.....	82
4.6. Materijalna formacija jedinice specijalizirane namjene – vod za asanacije terena.....	84
4.7. Materijalna formacija jedinice specijalizirane namjene - vod za spašavanje iz ruševina .	85

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

4.8. Materijalna formacija jedinice specijalizirane namjene - odjeljenje za spašavanje životinja i namirnica životinjskog porijekla.....	87
4.9. Preventivne mjere zaštite i spašavanja koje će se primjenjivati.....	88
4.10. Ciljevi, zadaci i način ostvarivanja zaštite i spašavanja, sa smjernicama za organizovanje snaga i sredstava civilne zaštite – snaga zaštite i spašavanja.....	89
4.10.1. Ciljevi ostvarivanja zaštite i spašavanja.....	889
4.10.2. Zadaci i način ostvarivanja zaštite i spašavanja.....	90
4.10.2.1. Zadaci.....	900
4.10.2.2. Način ostvarivanja zaštite i spašavanja.....	92
4.10.3. Smjernice za organizovanje snaga i sredstava Civilne zaštite.....	922
4.10.3.1. Opće smjernice.....	922
4.10.3.2. Posebne smjernice.....	93
4.10.3.3. Osnovi za izradu programa obučavanja i osposobljavanja za zaštitu i spašavanje.....	933
4.10.3.3.1. Analiza postojećeg stanja.....	94
4.10.3.3.2. Osnove aktivnosti obučavanja i osposobljavanja.....	95
4.10.3.4. Organizovanje i izvođenje i finansiranje struktura civilne zaštite.....	955
4.11. Smjernice za istraživačku i razvojnu djelatnost od značaja za zaštitu i spašavanje.....	966
4.11.1. Osnove donošenja smjernica i obaveza nosioca planiranja.....	977
4.11.2. Metodologija.....	98
4.11.3. Projekti istraživačke i razvojne djelatnosti.....	988
4.12. Pregled očekivanih troškova sa izvorima finansiranja.....	100
4.12.1. Izvori finansiranja.....	100
4.12.2. Očekivani troškovi.....	102
V ZAVRŠNI DIO.....	1033
VI POPIS TABELA.....	1044

Na osnovu člana 174. stav 4., a u vezi sa članom 29. stav 1. tačka 2. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća ("Službene novine Federacije BiH", br. 39/03, 22/06 i 43/10), člana 16. stav 1. tačka 4. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“ br. 64/09) i člana 32. Statuta Općine Velika Kladuša („Službeni glasnik Općine Velika Kladuša“, broj: 12/11), Općinsko vijeće Općine Velika Kladuša na _____ sjednici održanoj _____ 2022. godine donosi:

PROGRAM

RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA

I UVOD

Organiziranje i provođenje zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća obavlja se na osnovu programa razvoja i planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća. Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na području općine Velika Kladuša (u nastavku: Program razvoja) predstavlja okvirni dokument kojim će se u procesu razvoja i izgradnje sistema zaštite i spašavanja unaprijediti provedba Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 39/03, 22/06 i 43/10, u daljem tekstu: Zakon o zaštiti i spašavanju), provedbeni i drugi akti proistekli iz tog Zakona, odrediti smjerove razvoja kroz provedbu konkretnih akcija, planova i prioriteta, uskladiti i funkcionalno objediniti rješenja nosilaca planiranja iz drugih sistemskih zakona koji se odnose na ostvarivanje sadržaja mjera zaštite i spašavanja naročito u ostvarivanju prevencije i postizanja spremnosti za odgovor na prirodne i druge nesreće u općini Velika Kladuša.

Programom razvoja omogućuje se običajno godišnje planiranje, izrada Planova zaštite i spašavanja na osnovu važnih podataka iz Procjene ugroženosti ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća (u nastavku: Procjena ugroženosti), nadzor i odgovornost nad njegovim provođenjem i dogradnja postojećih rješenja u odnosu na promijenjene okolnosti, mjesto zbivanja, jačinu i tačne osobine prirodnih i drugih nesreća u kojima će trebati djelovati.

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

Polazne osnove za izradu Programa razvoja Općine Velika Kladuša predstavljaju:

1. Okvirni Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća Bosne i Hercegovine („Službeni list BiH“ br. 50/80),
2. Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine FBiH“ br. 39/03, 22/06 i 43/10) i podzakonskih akata proisteklih iz ovog Zakona,
3. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“ br. 64/09) i podzakonskih propisa proisteklih iz ovog Zakona,
4. Ostali pozitivni propisi iz oblasti bitnih za sistem zaštite i spašavanja, a između ostalog, zdravstva, veterinarstva, poljoprivrede, šumarstva, voda, prostornog uređenja i građenja, zaštite okoliša, zaštita bilja, deminiranja i dr.
5. Strategije razvoja općine Velika Kladuša za period 2014 – 2023. godine („Službeni glasnik općine Velika Kladuša“ br. 1/14),
6. Procjena ugroženost Federacije Bosne i Hercegovine od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine FBiH“ br. 95/14),
7. Procjena ugroženosti Unsko – sanskog kantona od prirodnih i drugih nesreća (Odluka Vlade USK-a broj 03-017-1446/05 od 08.03.2005. godine),
8. Procjena ugroženosti ljudi materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na području općine Velika Kladuša _____. (Zaključak Općinskog načelnika br _____ od _____).,
9. Procjena ugroženosti od požara općine Velika Kladuša („Službeni glasnik Općine Velika Kladuša“ br. _____),
10. Odluka o organizovanju i funkcionisanju zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na području Općine Velika Kladuša („Službeni glasnik Općine Velika Kladuša“ br. 3/08).

Sadržaj Programa razvoja određen je članom 169. stav. 3. i članom 174a Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća tako da pored uvoda sadrži i tri osnovna dijela, i to:

- I. **Politika razvoja zaštite i spašavanja:** kao osnovni dokument koji određuje opredjeljenja, pravce, kao i globalne okvire za izradu osnovnih dokumenata Programa razvoja općine za petogodišnji period. Politika razvoja obuhvata: viziju razvoja i

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

ciljeve razvoja, osnovna načela i opredjeljenja i područja razvoja sistema zaštite i spašavanja.

II. Strateški pravci razvoja zaštite i spašavanja: koji se zasnivaju na viziji i ciljevima utvrđenim u politici razvoja zaštite i spašavanja, a razrađuju se kroz određeni broj programa koji se odnose na sve oblasti koje čine sistem zaštite i spašavanja

III. Posebni dokumenti o stanju sistema zaštite i spašavanja: u sklopu čega su posebno obrađena sljedeća pitanja.

- ✚ zaključci iz Procjene ugroženosti općine od prirodnih i drugih nesreća,
- ✚ podaci o stanju organizovanosti civilne zaštite i dostignutom stepenu zaštite i spašavanja od pojedinih nesreća,
- ✚ preventivne mjere zaštite i spašavanja koje će se provoditi,
- ✚ osnovne ciljeve, zadatke i način ostvarivanja zaštite i spašavanja sa smjernicama za organizovanje snaga i sredstava civilne zaštite,
- ✚ osnove za izradu programa obučavanja i osposobljavanja u zaštiti i spašavanju,
- ✚ smjernice za istraživačku i razvojnu djelatnost od značaja za zaštitu i spašavanje te druge smjernice kojima se unapređuje sistem zaštite i spašavanja na području općine,
- ✚ plan obezbjeđenja i korištenja sredstava za zaštitu i spašavanje za petogodišnji period, sa smjernicama za izradu godišnjih planova.

Značajno je istaći da ovaj Program obavezuje sve subjekte zaštite i spašavanja, a pogotovo nosioce, na ulaganje u razvojne sadržaje iz vlastite nadležnosti, koji su od njihovog interesa, a i interesa cjelokupnog sistema zaštite i spašavanja na području Općine Velika Kladuša.

II. POLITIKA RAZVOJA SISTEM ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA

Politikom razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u Općini (u daljnjem tekstu: Politika razvoja) utvrđuje se politika, vizija i ciljevi, kao i strateški pravci razvoja zaštite i spašavanja u Općini.

Politika razvoja sistema zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na području Općine Velika Kladuša proizilazi iz Politike razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Kroz viziju razvoja, ciljeve razvoja i osnovna načela ona treba da usmjeri razvoj zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća u općini u pravu stvaranja pragmatičnog sistema zaštite i spašavanja koji će omogućiti jačanje kapaciteta otpornosti Općine, kao i potpunu zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara, a koji će zauzimati značajno mjesto u uspostavi i funkcionisanju ukupnog sistema zaštite i spašavanja Unsko – sanskog kantona i Federacije Bosne i Hercegovine.

Procjenom ugroženosti općine analizirane su i procjenjene mogućnosti nastanka i djelovanja prirodnih i drugih nesreća sa posljedicama koje bi mogle nastati po ljude i materijalna dobra te su iskazane potrebe za razvojem snaga i obezbjeđivanjem sredstava za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

2.1. Vizija i ciljevi razvoja sistema zaštite i spašavanja

2.1.1. Vizija razvoja sistema zaštite i spašavanja

Donošenjem Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine FBiH“ broj: 39/03, 22/06 i 43/10) Federacije Bosne i Hercegovine, kantoni, jedinice lokalne samouprave, zakonodavna i izvršna vlast, pravne osobe i građani stekli su pravo i obavezu izgradnje sistema zaštite i spašavanja ljudi, materijalnih dobara i okoliša od prirodnih i drugih nesreća. Na tragu toga obaveza Općine Velika Kladuša je, da u okviru svoje redovne djelatnosti, zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara i okoliša tretira kao najvažnije pitanje održivog razvoja u skladu sa ovim Zakonom i drugim zakonskim i podzakonskim aktima.

Općina Velika Kladuša u tom smislu ima obavezu da organizuje sistem zaštite i spašavanja i ubrazuje snage i sredstva sistema zaštite i spašavanja i da ih kontinuirano razvija, a sve sa ciljem blagovremenog i efikasnog odgovora na katastrofe (prirodne, tehničko – tehnološke i druge). Cilj Programiranja je upravo razvoj sistema zaštite i spašavanja. Samo Programiranje često podrazumijeva analiziranje funkcionalnosti postojećeg sistema i njegovu reorganizaciju u odnosu na nove sigurnosne rizike i prijetnje.

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

Reorganizacijom i uvezivanjem postojećih upravnih i operativno – stručnih službi općine, štabova, službi, jedinica i povjerenika civilne zaštite te značajnijim uključivanjem preduzeća i građana u sistem civilne zaštite cilj je stvoriti uslove za provođenje preventivnih i operativno stručnih mjera iz oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

Popunjavanjem, opremanjem, obukom i uvježbavanjem struktura civilne zaštite cilj je organizovati mobilne, efikasne, racionalne i ekonomične snage spremne da blagovremeno odgovore na prijetnju od prirodnih i drugih nesreća u fazi sprečavanja djelovanja nesreće, otklanjanju ili ublažavanju posljedica djelovanja prirodnih i drugih nesreća.

Razvoj sistema zaštite i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća i provođenje mjera zaštite i spašavanja od općeg su interesa za Općinu Velika Kladuša. Razvoj sistema zaštite i spašavanja, života i zdravlja ljudi i njihovo spašavanje, zbrinjavanje i liječenje utvrđuje se kao prioritet i obaveza svih nosilaca zaštite i spašavanja u odnosu na sve druge zaštitne i spasilačke aktivnosti koje se planiraju i provode.

Na tragu naprijed navedenog, Općina Velika Kladuša ima obavezu da snage i sredstva za zaštitu i spašavanje organizuje na način da se blagovremeno i efikasno može pružiti pomoć ugroženom stanovništvu i pristupiti zaštiti i spašavanju materijalnih dobara na teritoriji općine, a po potrebi i na teritoriji drugih općina pogođenih djelovanjem prirodnih i drugih nesreća.

2.1.2. Ciljevi razvoja sistema zaštite i spašavanja

Pored predhodno iznesenih elemenata vizije razvoja, a uvažavajući naučene lekcije, vlastite i drugih, a posebno iskustva iz proteklog teškog perioda, pojave, događaje i trendove koji imaju ili mogu imati uticaj na organizaciju i funkcionisanje sistema zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara za budući period od 2021 – 2025. godine izvode se sljedeći ciljevi razvoja sistema zaštite i spašavanja:

Strateški cilj 1:

U cijelosti provesti započete aktivnosti na organiziranju, standardizaciji, popuni i opremanju općinskog organa uprave civilne zaštite i struktura civilne zaštite te ih integrisati u jedinstven sistem zaštite i spašavanja, koji će biti u stanju da djeluje i odgovori na sva potencijalna

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

ugrožavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na području općine kao i da blagovremeno pruži pomoć drugim ugroženim općinama.

Rok: godinu dana od dana usvajanja ovog Programa.

Nosioci: Općinski načelnik, Općinski štab, Služba CZ.

Strateški cilj 2:

Organizirati i izgraditi djelotvoran i prilagodljiv sistem zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara usmjeren na ostvarivanje vizije i ciljeva po svakom elementu, posebno na povećanju stepena prevencije u okviru koncepta održivog razvoja prilagođenog interesima i potrebama konkretnih sredina u skladu sa administrativno-teritorijalnom podjelom općine Velika Kladuša.

Rok: kontinuirano raditi na organizaciji, izgradnji i pospješivanju sistema zaštite i spašavanja.

Nosioci: Općinski načelnik, Općinski štab, Služba CZ.

Strateški cilj 3:

Oslanjajući se na postojeće snage u općini, mjesnim zajednicama, udruženjima građana, ustanovama i drugim pravnim licima sa područja općine, dograditi postojeći sistem zaštite i spašavanja kako je to utvrđeno Procjenom ugroženosti ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, tako da se dobije djelotvorna struktura za zaštitu i spašavanje usmjerena na ostvarivanje vizije razvoja i iz nje izvedenih ciljeva.

Rok: godinu dana od dana usvajanja ovog Programa.

Nosioci: Općinski štab CZ, Služba CZ, općinske službe, mjesne zajednice, udruženja građana, pravna i fizička lica.

Strateški cilj 4:

Zahtijevati organizovanje službi zaštite i spašavanja u pravnim licima, a organizovane službe zaštite i spašavanja u pravnim licima konstantno obučavati i provjeravati njihov stepen osposobljenosti.

Rok: kontinuirano provoditi.

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

Nosioci: Općinski načelnik, Općinski štab CZ, Služba CZ, pravna lica

Strateški cilj 5:

Pripadnike civilne zaštite i građane obučiti, te u skladu sa potrebama i mogućnostima općine uvježbati za provođenje preventivnih i operativnih mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

Rok: Kontinuirano provoditi

Nosilac: Općinski štab CZ, Služba CZ, Federalna i Kantonalna uprava CZ.

Strateški cilj 6:

U slučajevima gdje već postoji vrlo ozbiljna ugroženost općine od ranijeg ili trenutnog djelovanja prirodnih i drugih nesreća (poplave, požari, klizanje i odronjavanje tla, kontaminiranost područja minama i ubojnim sredstvima, zagađenje okoliša, i sl.), planski provesti neophodne mjere zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara te pružiti pomoć stradalim da se ponovno integrišu u zajednicu.

Rok: Kontinuirano provoditi.

Nosioci: Općinsko vijeće, Općinski načelnik, Općinski štab CZ, općinske službe, pravna lica, Federalna i Kantonalna uprava CZ.

Strateški cilj 7:

Budući da je Procjenom ugroženosti ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća utvrđena degradacija okoliša izgradnjom nelegalnih / divljih deponija kao i da postojeća deponija Radića most predstavlja veliku opasnost za stanovništvo Općine, neophodno je sistemski riješiti problem divljih deponija kao i sanaciju i zatvaranje deponije Radića Most.

Rok: do momenta iznalaženja alternativnog rješenja za istu.

Nosioci: Općinsko vijeće, Općinski načelnik, Općinski štab CZ.

Strateški cilj 8:

Sistemske mjere općinskog organa uprave, mjesnih zajednica, pravnih i fizičkih lica koja gazduju i upravljaju imovinom, zemljištem, šumama i drugim resursima na području Općine

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

Velika Kladuša kontinuirano provoditi uređenje teritorije općine te stvoriti uslove za život koji će ublažiti migraciju stanovništva iz ruralnih područja u gradska i prigradska područja. Na ovaj način obezbjeđuje se zaštita i ekonomično korištenje resursa općine i kvalitetnije upravljanje teritorijom kao prostorom i privrednim potencijalom.

Rok: Kontinuirano provoditi.

Nosioci: Općinsko vijeće, Općinski načelnik, općinske službe, kantonalna ministarstva.

Strateški cilj 9:

Provođenje preventivnih i operativnih mjera zaštite i spašavanja od općeg je interesa za Općinu Velika Kladuša te će stoga njihovo finansiranje biti značajnije, a koje će se realizovati obezbjeđenjem posebnih sredstava iz budžeta općine, sredstvima od posebne naknade za zaštitu i spašavanje, sredstvima od pomoći Unsko - sanskog kantona i Federacije BiH i donatorskim sredstvima.

Rok: Kontinuirano provoditi.

Nosioci: Općinsko vijeće, Općinski načelnik, kantonalna ministarstva, Kantonalna i Federalna uprava CZ.

Strateški cilj 10:

Sistemske i kontinuirane mjere svih nadležnih državnih organa, pravnih i fizičkih lica koja upravljaju resursima, uz maksimalno učešće mjesnih zajednica i građana spriječiti i na zakonit način sankcionirati sve negativne pojave koje mogu prouzrokovati štetu po ljude i materijalna dobra ili oslabiti sistem zaštite i spašavanja.

Rok: Kontinuirano provoditi.

Nosioci: Općinsko vijeće, općinske službe, pravna lica, inspekcija i policija.

Strateški cilj 11:

Sistem zaštite i spašavanja općine graditi integrišući ga u jedinstven sistem zaštite i spašavanja Unsko – sanskog kantona, Federacije BiH, a onda i jedinstveni sistem zaštite i spašavanja Bosne i Hercegovine koji je Bosni i Hercegovini neophodan na njenom putu u

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

Evropsku uniju i kako bi u konačnici postala članicom Mehanizma Europske unije za civilnu zaštitu.¹

Rok: Kontinuirano provoditi.

Nosioci: Općinski načelnik, Općinski štab CZ, Služba CZ i Kantonalna uprava CZ.

2.1.3. Osnovna načela razvoja sistema zaštite i spašavanja

Svi oblici zaštite i spašavanja moraju se provoditi u skladu sa principima međunarodnog humanitarnog prava i međunarodnog prava o zaštiti ljudi, životinja, kulturnih dobara i okoliša od opasnih uticaja prirodnih i drugih nesreća, te u skladu sa preuzetim međunarodnim obavezama (Ženevskom konvencijom o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba iz 1949. godine, kao i Dopunskim protokolom o Ženevskim konvencijama iz 1977. godine, Konvencijom o zaštiti kulturnih dobara u slučaju oružanih sukoba iz 1954., Drugim protokolom o zaštiti kulturnih dobara u slučaju oružanih sukoba iz 1999., Konvencijom o zabrani upotrebe sredstava za promjenu okoline u vojne i druge neprijateljske svrhe iz 1976., Dopunskim protokolom ženevskih konvencija i preporuka u svijetu prihvaćene Rezolucije 46/182 iz 1991. godine o jačanju i koordinaciji humanitarne pomoći UN i zemalja članica i preporuke u provođenju specifičnih mjera prevencije i pripravnosti za brz i koordiniran odgovor u prirodnim i drugim nesrećama, kao i neobavezujućih preporuka iz Osla, koje obuvataju principe, mehanizme i procedure koje se odnose na djelovanje vojno-civilnih snaga u mirnodopskim prirodnim i drugim nesrećama) i principima proisteklim iz Zakona o zaštiti i spašavanju i drugim propisima iz ove oblasti.

Polazeći od obaveza općina u pogledu ostvarivanja prava i dužnosti u oblasti zaštite i spašavanja i potrebe izvršavanja međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine, iz dijela nadležnosti općine, osnovna načela i opredjeljenja u ovoj oblasti su:

---

¹ Mehanizam Unije za civilnu zaštitu („Mehanizam”) usmjeren je na jačanje saradnje između EU-a i zemalja EU te na olakšavanje njihove međusobne koordinacije u području civilne zaštite. Mehanizam uvodi kvalitetniji, integriraniji i isplativiji pristup EU -a upravljanju katastrofama. Glavni je cilj mehanizma poboljšanje učinkovitosti sistema za sprečavanje, pripremu i odgovor na prirodne katastrofe te katastrofe uzrokovane ljudskim djelovanjem svih vrsta unutar EU-a i izvan njega. Iako je naglasak na zaštiti ljudi, obuhvaća i okoliš i dobra, uključujući prirodno naslijeđe. Više informacija u ODLUKA br. 1313/2013/eu Europskog parlamenta i Vijeća od 17. decembra 2013. o Mehanizmu Unije za civilnu zaštitu.

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

- a) sve vrste i oblici zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara su humanitarne, nepolitičke i antivojne naravi, tako da svaki građanin ima pravo na zaštitu i spašavanje ako je prirodnom i drugom nesrećom ugrožen njegov život, zdravlje i imovina,
- b) u slučaju kada zaprijeti ili nastane prirodna i druga nesreća zaštita i spašavanje života zdravlja ljudi ima prednost pred svim drugim zaštitnim i spasilačkim aktivnostima,
- c) sva pravna i fizička lica imaju pravo i obavezu da samostalno ili skupa sa drugima provode zaštitu i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća,
- d) u slučaju kada zaprijeti ili nastane prirodna i druga nesreća svako je dužan pomagati u okviru svojih mogućnosti i sposobnosti te o mogućnosti izbijanja ili izbijanju nesreće obavjestiti operativni centar civilne zaštite, a po potrebi i druge,
- e) država i svi njeni nivoi vlasti brinu se po pravilu za pomoć, odnosno socijalnu i drugu zaštitu licima koji je sami sebi ne mogu osigurati,
- f) planiranje i provođenje preventivnih mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara kontinuirana su obaveza i prioritet svih struktura zaštite i spašavanja,
- g) informacije o opasnostima koje prijete od prirodnih i drugih nesreća moraju blagovremeno biti dostupne građanima i pravnim licima zajedno sa uputstvima kako da postupe radi samozaštite i zaštite od prirodnih i drugih nesreća,
- h) pravna i fizička lica koja su vlasnici ili upravljaju imovinom (zemljište, objekti, uređaji, postrojenja i dr.) dužni su ih držati u ispravnom stanju zaštićene i uređene, te na zahtjev općinskog štaba CZ i Službe CZ staviti na raspolaganje strukturama civilne zaštite za potrebe zaštite i spašavanja, u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima,
- i) u slučaju izbijanja prirodne i druge nesreće svako pravno i fizičko lice je nadležno i odgovorno za provođenje mjera zaštite i spašavanja u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju, podzakonskim aktima, Programom i Planom zaštite i spašavanja općine i drugim aktima u poslovima iz dijela svoje nadležnosti,
- j) snage i sredstva za zaštitu i spašavanje organizovati tako da su osposobljene da u slučaju prirodne i druge nesreće mogu da djeluju brzo i efikasno, s tim da upotreba snaga i sredstava treba biti srazmjerna sa ugroženošću ljudi i materijalnih dobara, odnosno sa posljedicama koje su nastale ili mogu nastati djelovanjem prirodnih i drugih nesreća,
- k) snage i sredstva za zaštitu i spašavanje planirati i organizovati u skladu sa Procjenom ugroženosti općine, procjenama ugroženosti pojedinih područja i procjenama

ugroženosti pravnih lica i dostupnim materijalno–finansijskim i drugim mogućnostima nosioca planske dokumentacije,

- l) čuvanje i racionalnu upotrebu sredstava predviđenih za zaštitu i spašavanje, između ostalog, provoditi primjenom opredjeljenja da svako pravno i fizičko lice koje namjerno ili krajnjom nepažnjom prouzrokuje ugroženost ili troškove dodatnog provođenje mjera, odnosno koja su uzrokovala naknadnu štetu trebaju platiti troškove koji tom prilikom nastanu u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju i Zakonom o obligacijama,
- m) službe za zaštitu i spašavanje, jedinice i povjerenike civilne zaštite organizovati za obavljanje zadataka zaštite i spašavanja u slučajevima kada u okviru redovne djelatnosti nisu razvijeni kapaciteti potrebni za sveobuhvatno provođenje mjera zaštite i spašavanja, ili kada ti kapaciteti nisu dovoljni,
- n) pripadnici struktura za zaštitu i spašavanje i drugi koji učestvuju u provođenju mjera zaštite i spašavanja u skladu sa zakonom imaju pravo na zaštitu na radu, o čemu brigu vode njihovi osnivači, poslodavci ili naredbodavci, a u slučaju povrede prilikom izvršavanja mjera zaštite i spašavanja imaju i pravo na liječenje ili obeštećenje,
- o) osiguranju imovine i lica, kao jednoj od zaštitnih mjera, posvetiti posebnu pažnju, naročito kada se radi o vrijednoj sofisticiranoj opremi i uređajima,
- p) provođenje mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara u miru zasnivat će se na opremljenoj i osposobljenoj strukturi zaštite i spašavanja općine, ustanova i pravnih lica koja posluju na teritoriji općine, koja će po potrebi biti pomognuta snagama i sredstvima susjednih općina, Unsko – sanskog kantona i Federacije BiH,
- q) snage za zaštitu i spašavanje u slučaju rata obavezne su pomoći provođenje humanitarnih načela određenih Ženevskim konvencijama,
- r) kada kapaciteti općine, Unsko - sanskog kantona i Federacije BiH nisu dovoljni za uspješno provođenje mjera zaštite i spašavanja potrebno je, u skladu sa važećim propisima, planirati korištenje i raspored ljudski snaga i materijalnih sredstava Oružanih snaga BiH, kao i drugih državnih organa sa nivoa Bosne i Hercegovine,
- s) operativno–planska rješenja koja se odnose na Planove zaštite i spašavanja moraju biti jednostavna, lako razumljiva i provodiva, što će se postići simulacijom konkretnih opasnosti i praktičnih rješenja koja su predviđena za određenu situaciju,

- t) kod izrade i primjene planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća maksimalno se koristiti preventivnim pristupom planiranja i provođenja mjera zaštite i spašavanja, te voditi računa o efikasnošću i ekonomičnošću,
- u) kod izrade planova zaštite i spašavanja i drugih operativno – planskih dokumenata općine potrebno se pridržavati pravila da se pravovremeno zaštitimo od poznatih rizika,
- v) u skladu sa mogućnostima općine planirati pomoć susjednim i drugim općinama ugroženim djelovanjem prirodnim i drugim nesrećama,
- w) u svim fazama planiranja i provođenja preventivnih i operativnih mjera na sistemski način uključivati pravna i fizička lica sa područja općine, čime će se poboljšati njihova obavještenost, poboljšat će se sistem planiranja i ojačati potreba učešća u provođenju mjera zaštite i spašavanja.

2.1.4. Područja razvoja sistema zaštite i spašavanja

Za uspješnu organizaciju sistema zaštite i spašavanja veoma je bitno da se sve pojave prate, analiziraju i upoređuju sa ranijim iskustvima, te da se kod prikupljanja i analize podataka o opasnostima koriste savremene tehnologije radi lakšeg vrednovanja i distribucije podataka. U takvim uslovima planiranje razvoja sistema zaštite i spašavanja je lakše, racionalnije i efikasnije te predstavlja izvodljiv i isplativ način da se osigura efikasno suočavanje sa opasnostima i posljedicama djelovanja prirodnih i drugih nesreća.

Programom razvoja uspostavlja se međuresorna saradnja nosilaca planiranja, veza između različitih stručnih profesionalnih i dobrovoljnih grupa i ukazuje na elemente njihovog zakonskog i funkcionalnog djelovanja u produkciji mogućnosti novog, prikladnog odgovora društvene zajednice na prirodne i druge nesreće. Razumijevanje logike koja stoji iza procesa izrade Programa razvoja, preduvjet je za prikladan slijed potrebnih koraka.

Od Programa razvoja ne očekuje se da će omogućiti upravljanje i operativni razvoj namjenskih kapaciteta zaštite i spašavanja u slučaju prirodnih i drugih nesreća, ali se očekuje smjer i pravac izgradnje i integrisanja elemenata u jedinstven sistem zaštite i spašavanja koji omogućava izvršnoj i zakonodavnoj vlasti, organizacijama, zajednicama i ovlaštenim pojedincima i građanima da brzo i efikasno odgovore na prirodne i druge nesreće.

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

Razvoj zaštite i spašavanja suštinski treba biti usmjeren postizanju uspješnog odgovora na prirodne i druge nesreće, spašavanju života, brizi za beskućnike, ostvarivanju mjera oporavka i održanju kontinuiteta uspješnog oporavka i održanju kontinuiteta umješnog upravljanja u prirodnoj i drugoj nesreći na pogođenom području.

Program razvoja zaštite i spašavanja omogućiti će izradu planova zaštite i spašavanja zasnovanih na Procjeni ugroženosti općine, redovno godišnje ažuriranje tih planova, te izradu i realizaciju akcionih planova, konkretnih programa i projekata značajnih za zaštitu i spašavanje.

Programom će se povećati odgovornost svih učesnika u provođenju mjera zaštite i spašavanja, definisat će se nadzor nad provođenjem mjera i postupaka i omogućit će se jače ispoljavanje inicijative u pravcu poboljšanja ranije prihvaćenih rješenja. Uspješna realizacija Programa zaštite i spašavanja postignut će se svakodnevnim timskim radom, donošenjem i provođenjem racionalnih propisa i planova, te se s toga zaštita i spašavanje općine Velika Kladuša od prirodnih i drugih nesreća može planirati kroz dvije faze i četiri međusobno povezana područja razvoja i to:

- a) Faza smanjenja rizika od prirodnih i drugih nesreća. Ova faza obuhvata sljedeća područja djelovanja i razvoja:
  - Mjere prevencije od prirodnih i drugih nesreća,
  - Ublažavanja posljedica od prirodnih i drugih nesreća i to kao dio prevncije, i
  - Pripravnost / spremnost za djelovanje u prirodnim i drugim nesrećama i katastrofama.
- b) Faza odgovora i oporavka u toku djelovanja i nakon prestanka prirodne nesreće. Ova faza obuhvata sljedeća područja djelovanja i razvoja:
  - Mjere odgovora,
  - Mjere oporavka.

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

2.1.4.1. Faza smanjenja rizika od prirodnih i drugih nesreća / katastrofa

2.1.4.1.1. Prevencija u slučaju prirodnih i drugih nesreća

Prevencija kao razvojno područje zaštite i spašavanja jeste centralna tačka aktivnosti nosilaca planiranja institucija javne vlasti, pravnih lica i građana u pripremama društvene zajednice za odgovor na izazove prirodnih i drugih nesreća.

Preventivno djelovanje ima za cilj da utiče na prirodne i druge nesreće u smislu: da se spriječi nastanak prirodne i druge nesreće, smanji njeno djelovanje (ako je nije moguće spriječiti), da se smanji rizik, odnosno ublaže posljedice po ljude i materijalna dobra, te da se što je moguće prije otkloni izvor ugrožavanja.

Preventivne mjere zaštite i spašavanja, u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima Procjenom ugroženosti, Programom razvoja i Planovima zaštite i spašavanja općine, će planirati i provoditi: općinski organ uprave, mjesne zajednice, sva pravna i fizička lica, ustanove i odjeljenja pravnih lica na području Općine Velika Kladuša.

Težište aktivnosti kod planiranja preventivnih mjera zaštite i spašavanja treba usmjeriti na:

- ✚ dogradnju normativno-pravnog okvira neophodnog za uspješno provođenje mjera zaštite i spašavanja,
- ✚ uspostavljanje funkcionalne, efikasne i ekonomične strukture snaga za zaštitu i spašavanje i isplativog / održivog načina finansiranja preventivnih mjera zaštite i spašavanja,
- ✚ otklanjanje i blagovremeno uočavanje svih izvora opasnosti koji mogu izazvati ili pospješiti negativne efekte prirodnih i drugih nesreća,
- ✚ organizaciju kontinuiranog i efikasnog praćenja, koordinacije i pomaganja mjera koje na području općine organizuju i provode državne službe i ustanove iz oblasti preventivne zaštite,
- ✚ organizaciju i uvježbavanje sistema praćenja pojava, odnosno obavještanje i uzbuđivanje stanovništva u slučaju prirodnih i drugih nesreća.

Planiranje preventivnih mjera zaštite i spašavanja, pored mjera planiranih u Programu i planovima zaštite i spašavanja, ostvarit će se kroz:

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

- ✚ planiranje i replaniranje Strategije razvoja općine,
- ✚ prostorno, urbanističko-građevinske i druge planove općine, Unsko - sanskog kantona, Federacije BiH i države BiH,
- ✚ projekte i akcije općinskih službi, državnih službi i ustanova, udruženja građana, preduzeća, mjesnih zajednica i drugih,
- ✚ planove regulacije i uređenja korita rijeka, planove uređenja šuma i poljoprivrednih površina,
- ✚ zabranu preduzimanja mjera i radnji koje mogu izazvati nastanak nesreće, ili pojačati njeno negativno dejstvo,
- ✚ mjere kontrole, inspeksijskog i drugog nadzora u svim oblastima planiranja i izvršavanja zakonskih i podzakonskih propisa,
- ✚ planiranje i provođenje obuke štabova, službi, jedinica i povjerenika.

Provođenje mjera prevencije u zaštiti i spašavanju oslonjeno je na područja rada nosilaca planiranja i uređuje se područnim zakonodavstvom. Provođenje preventivnih mjera, u skladu sa zaključcima iz Procjene ugroženosti, naročito je važno:

- a) u oblasti zakonodavstva,
- b) u oblasti zaštite zdravlja ljudi (epidemije),
- c) u oblasti planiranja prostornog razvoja, građenja i urbanizma (zaštita od zemljotresa, rušenja, odrona, klizanja i slijeganja tla),
- d) u oblasti zaštite okoliša, šuma i voda, bilja i biljnih proizvoda (upravljanje otpadom, biljne bolesti i štetočine, požari, poplave, protivgradna zaštita, oluja i mraz),
- e) u oblasti energetike, rudarstva i industrije (rudarske nesreće, eksplozije plinova i opasnih materija),
- f) u oblasti protivpožarne zaštite i vatrogastva (šumski i drugi požari, eksplozije plinova i opasnih materija),
- g) u oblasti zaštite životinja i namirnica životinjskog porijekla (epizootije, zoonoze),
- h) u oblasti radijacione, hemijske i biološke zaštite (radijaciono i drugo onečišćenje zraka, vode, tla),
- i) **u oblasti prometa i komunikacija (u drumskom prometu),**
- j) zbog rizika usljed visokog snijega i velikih snježnih nanosa,
- k) zbog rizika od mina i neeksplozivnih ubojnih sredstava.

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

2.1.4.1.2. Ublažavanje posljedica od prirodnih i drugih nesreća

Učinci prirodne i druge nesreće proizvode direktne i indirektne posljedice po ljude i materijalna dobra (dio ili cijelu Općinu ili šire), zaustavljanje jednih ne znači da druge neće nastaviti štetno djelovati.

Polazno stajalište za ovo prosuđivanje je da i pored toga što je moguće spriječiti neke učinke prirodne i druge nesreće, drugi učinci će očigledno nastaviti postojanje, ali se oni mogu izmijeniti ili smanjiti uz uvjet da se preduzme odgovarajuća akcija.

Razvojna orijentacija na ovom području uglavnom podrazumijeva stručne mjere usmjerene na smanjenje sila udara, rušilačkog djelovanja prirodne ili druge nesreće po ljude i materijalna dobra.

Područje ublažavanja faktički je nastavak ojačanja prevencije primjenom konkretnih mjera i aktivnosti, koje se principijelno dijele na:

Normativno–stručne mjere

- ✚ U sklopu ove grupe mjera ublažavanja posljedica od prirodnih i drugih nesreća težište aktivnosti je potrebno usmjeriti na:
- ✚ analizu i blagovremenu izmjenu i dopunu normativno-pravnog okvira koji uređuje oblast praćenja i sprječavanja negativnih pojava koje mogu uzrokovati pojavu opasnosti,
- ✚ razvijanje svijesti o potrebi primjene naučno–stručnih dostignuća u procesima planiranja za potrebe gradnje, razvoja i strateškog planiranja, odnosno u fazi korištenja i održavanja izgrađenih objekata i sistema,
- ✚ izmjenu prostornih i drugih planova koji otežavaju ili onemogućavaju uspješno provođenje mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara,
- ✚ organizaciju funkcionalnog nadzora i kontrole nad provođenjem mjera i postupaka značajnih za zaštitu i spašavanje,
- ✚ osiguranje finansijske i druge podrške pravnim i fizičkim licima koja organizovano provode preventivne i operativne mjere zaštite i spašavanja,
- ✚ obuku i uvježbavanje struktura zaštite i spašavanja i stanovništva za slučaj potrebe izmještanja i evakuacije, pružanje pomoći stradalim, preduzimanje mjera ublažavanja djelovanja nesreća i druge praktične obuke i vježbe,

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

- ✚ efikasno uzbunjivanje i organizovanje struktura zaštite i spašavanja i stanovništva, pripremu i provođenje efikasnog odgovora na opasnosti prirodnih i drugih nesreća,
- ✚ organizaciju i održavanje kapaciteta za privremeno sklanjanje ugroženih i stradalih,
- ✚ pravovremeno osiguranje materijalno-finansijskih i drugih sredstava neophodnih za
- ✚ uspješno provođenje mjera ublažavanja posljedica prirodnih i drugih nesreća.

Stručne građevinsko-tehničke mjere

U sklopu ove grupe mjera ublažavanja posljedica od prirodnih i drugih nesreća težište aktivnosti je potrebno usmjeriti na:

- ✚ pravovremeno preduzimanje operativnih mjera radi sprječavanja pojave i djelovanja prirodnih i drugih nesreća (regulacija korita rijeka i potoka, izgradnja nasipa, uređenje šumskog i poljoprivrednog zemljišta i dr.),
- ✚ planskim uklanjanjem građevinskih i drugih objekata koji mogu prouzrokovati ili pospješiti pojavu prirodne i druge nesreće (objekti u vodnom pojasu, zapreke u rijekama, skladišta opasnih materijala i dr.),
- ✚ blagovremenim ispitivanjem mogućih pojava opasnosti (klizanje i odronjavanje tla, zarazne bolesti, obrušavanje objekata i sl.), te blagovremenim otklanjanjem uzroka štetnog djelovanja,
- ✚ izgradnjom građevina koje će biti otporne na fizičke sile izazvane prirodnim nesrećama (zemljotres, poplava, snježni nanosi, jaki vjetrovi, klizišta itd.)
- ✚ mjerama zabrane odvijanja započetih aktivnosti koje imaju štetan utjecaj na ljude i materijalna dobra kombinovane sa mjerama (naredbama) za otklanjanje nastalih posljedica i eliminaciju izvora opasnosti (u oblasti gradnje, planiranja izgradnje i upravljanja svim vrstama otpada i dr.),
- ✚ preduzimanjem i drugih operativnih građevinsko - tehničkih mjera ublažavanja posljedica prirodnih i drugih nesreća.

2.1.4.1.3. Pripravnost / spremnost za odgovor na vanredne situacije

Prirodne i druge nesreće, bez obzira na razvijenost sistema zaštite i spašavanja i stalno praćenje i analiziranje mogućnosti njihovog izbijanja i djelovanja, vrlo često iznenade nosioce planiranja zaštite i spašavanja te je potrebna stalna dogradnja ovog sistema.

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA Kladuša ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

Zahtjevom za postizanjem pripravnosti / spremnosti kao razvojnim područjem zaštite i spašavanja omogućuje se nosiocima planiranja u općini, organizacijama civilnog društva, udruženjima građana i pojedincima brzo i efikasno djelovanje u odgovorima na izazove prirodnih i drugih nesreća.

Razvoj područja pripravnosti zasniva se na planskom pristupu kojim se povezuju svi aspekti zakonskih područja rada nosilaca planiranja naročito Općinskih organa uprave u postizanju pretpostavki za upravljanje u situacijama prirodnih i drugih nesreća.

Općinski organ uprave je odgovoran za dogradnju i očuvanje stabilnosti i funkcionalnosti državne vlasti na nivou općine, kao i za stvaranje osnovnih uslova za nesmetano funkcionisanje drugih državnih organa sa sjedištem na području općine u uslovima prirodnih i drugih nesreća.

U tom smislu se pred nositelje planiranja (općinski organ uprave, mjesne zajednice, preduzeća, ustanove, udruženja građana i druge) postavlja zahtjev za postizanje spremnosti za brz i efikasan odgovor u slučaju prirodnih i drugih nesreća.

Spremnost će se postići formiranjem, opremanjem, obučavanjem i uvježbavanjem štabova, službi i povjerenika civilne zaštite, njihovim pravilnim teritorijalnim rasporedom, realnim planiranjem i dosljednim provođenjem planiranih mjera.

Težište razvojnog usmjerenja spremnosti treba usmjeriti na najosjetljivije komponente sistema zaštite i spašavanja:

Organizacija i planiranje zaštite i spašavanja

Postaviti tako da sadrži jasnu i sveobuhvatnu, a istovremeno realno provodivu, politiku zaštite i spašavanja baziranu na pozitivnim zakonskim propisima, sposobnu da se brzo i kvalitetno prilagodi djelovanju u datim uslovima.

Organizacijom i planiranjem zaštite i spašavanja, posebno, obezbijediti jasnu i funkcionalnu organizacionu strukturu snaga za zaštitu i spašavanje za upravljanje u situacijama prirodnih i drugih nesreća, pogotovo u uslovima kada se javi potreba za brzim - hitnim odgovorom (npr. u slučaju potrebe izmještanja ili evakuacije stanovništva).

Resursi

Resurse u oblasti zaštite i spašavanja prevashodno čine ljudi, zatim objekti i sistemi za praćenje i upozoravanje na opasnosti koje prijete ljudima i materijalnim dobrima, objekte i sisteme za operativno vođenje akcija zaštite i spašavanja, te svi drugi resursi koji bi mogli biti korišteni u akcijama zaštite i spašavanja (oprema, sredstva, zalihe, logistički centri i sl.).

Koordinacija

Koordinacija doprinosi povećavanju stepena pripravnosti i napora u vođenju akcija zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća. Koordinacija mora biti zasnovana na programima i planovima zaštite i spašavanja i obavezama koje proističu za nosioce planiranja zaštite i spašavanja i direktne izvršioce određenih mjera zaštite i spašavanja i organizovana tako da je u stanju nadomjestiti određene specifične nedostatke sistema zaštite i spašavanja.

Operativni centar civilne zaštite

Popunjenost lične i materijalne formacije centra, kompetentnost, obučenost i osposobljenost kadrova koji rukovode ili informacijama opslužuju centar, razvijenost i uvježbanost sistema za praćenje i dojavljivanja o opasnostima da brzo i kvalitetno primi i proslijedi informaciju, uputstva, naredbe i sl. je iznimno važana u akcijama zaštite i spašavanja odnosno u preduzimanju preventivnim mjera i mjera odogovora na prirodne i druge nesreće. Pravovremene informacije nam omogućavaju da organizujemo određene snage i sredstva zaštite i spašavanja, ili preduzmemo određene mjere prevencije kako bi smo štete od mogućih katastrofa smanjili na što manji nivo.

Obuka i uvježbavanje sistema zaštite i spašavanja

Podrazumjeva sve strukture civilne zaštite, uključujući i građane kod kojih se mora razviti i ojačati svijest o opasnostima i rizicima mogućeg nastanka i djelovanja prirodnih i drugih nesreća. Obukom i vježbom sistema zaštite i spašavanja treba pokazati da se organizovano može djelovati na prirodne i druge nesreće, bar u dijelu ublažavanja posljedica ili blagovremenog sklanjanja ljudi i materijalnih dobara, što proizvodi psihološki pozitivan element za nosioca planiranja mjera zaštite i spašavanja.

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

2.1.4.2. Faza odgovora i oporavka u toku djelovanja i nakon prestanka prirodne i nesreće

2.1.4.2.1. Mjere odgovora

Suština ukupnih priprema društvene zajednice za zaštitu i spašavanje jeste postizanje sposobnosti odgovora (reakcije, intervencije) na izazove prirodnih i drugih nesreća. Zapravo, to je centralno razvojno područje sistema zaštite i spašavanja koje je uslovljeno i određeno postizanjem kvaliteta razvoja područja prevencije sa ublažavanjem, posebno pripravnosti - spremnosti. Iz ovih razloga ovaj Program posebno obrađuje ovo područje.

Mjere odgovora (interventne mjere) su mjere koje se preduzimaju neposredno prije nastanka prirodne i druge nesreće, tj. odmah nakon uzbunjivanja sistema zaštite i spašavanja na prirodnu ili drugu nesreću, ili neposredno nakon udara prirodne i druge nesreće.

Ove mjere težišno se usmjeravaju na zaštitu i spašavanje ljudi i životinja i zaštitu i spašavanje materijalnih dobara od štetnog djelovanja prirodnih i drugih nesreća (izmještanjem i evakuacijom, formiranjem brana i nasipa za odbranu od poplave i sl.).

Dosadašnja iskustva su pokazala da se mjere odgovora izvode u krajnje složenim uslovima, da je njihova realizacija otežana, često privremeno ili trajno onemogućena te stoga zahtijevaju dobru obučenost, uvježbanost i požrtvovanost ljudstva koje ih izvršava.

Efikasnim odgovorom na prirodne i druge nesreće postiže se psihološki utjecaj za djelovanje kod lica pogođenih prirodnom i drugom nesrećom, smanjuje se broj staradalih, olakšavaju se teškoće i patnja stanovništva pogođenog djelovanjem nesreća, umanjuju se materijalni gubici, odnosno brže i efikasnije se stvaraju osnovni uslovi za život i rad zajednice.

Faktori koji utiču na efikasnost odgovora

Efikasan odgovor na prirodne i druge nesreće zavisi o nizu faktora, ali je posebno potrebno naglasiti sljedeće:

- + rasprostranjenost mreže osmatranja, javljanja i uzbunjivanja i njegove uvezanosti sa Operativnim centrom civilne zaštite Općine Velika Kladuša i susjednim općinama, te od efikasnosti uočavanja i prijena informacija o opasnostima od prirodnih i drugih nesreća,

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

- ✚ sposobnosti sistema zaštite i spašavanja da brzo, efikasno i realno procjeni mogućnost nastanka i djelovanja prirodne i druge nesreće i moguće opasnosti koje prijete ljudima i materijalnim dobrima,
- ✚ brzo i efikasno aktiviranje planova zaštite i spašavanja, uz racionalnu upotrebu snaga i sredstava za zaštitu i spašavanje,
- ✚ pripremljenost i osposobljenost stanovništva, posebno onog dijela pogođenog nesrećom, da djeluje radi samozaštite i uzajamne zaštite od prirodnih i drugih nesreća,
- ✚ obučenost, sposobnosti i iskustva lica koja upravljaju mjerama odgovora na prirodne i druge nesreće, te o njihovom pravovremenom upućivanju u ugrožena područja,
- ✚ efikasno prikupljanje, obrada i saopštavanja informacija o prirodnim i drugim nesrećama, posljedicama koje mogu nanijeti ili su već nanijele štete, bez širenja straha i panike,
- ✚ mogućnosti korištenja komunikacija, posebno putnih i mogućnosti brzog iznalaska alternativnih rješenja za korištenje istih,
- ✚ organizovane planske evakuacije ili izmještanja ugroženog stanovništva i materijalnih dobara,
- ✚ blagovremene pomoći sistema zaštite i spašavanja Unsko - sanskog kantona, Federacije BiH, države BiH i drugih državnih organa, pogotovo onih koji raspolažu odgovarajućom opremom i sredstvima za zaštitu i spašavanje (helikopteri, transportna vozila, zalihe i sl.).

Vidovi odgovora

- ✚ pokretanje interventnog sistema,
- ✚ analiza i procjena,
- ✚ spašavanje života, imovine u privatnom i javnom vlasništvu i okoliša,
- ✚ spašavanje ljudi zarobljenih u ruševinama, na vodi, pod vodom,
- ✚ trijaža, liječnička pomoć, hospitalizacija, medicinska evakuacija i briga za žrtve,
- ✚ evakuacija lica sa ugroženih na manje ugrožena područja,
- ✚ gašenje požara i zaustavljanje ispuštanja opasnih materija,
- ✚ organizacija smještaja za nastradale (hitne popravke kuća, smještaj u šatore, škole, hotele, sportske dvorane i sl.),

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA Kladuša ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

- ✚ organizacija ishrane žrtava prirodne ili druge nesreće i pripadnika spasilačkih jedinica i službi, distribucije artikala hrane, osnovnih životnih namirnica i odjeće, procjene rezervi i šteta na prehrambenom fondu,
- ✚ osposobljavanje ulaznih i izlaznih puteva, rasčišćavanje ključnih saobraćajnica, priprema heliodroma i sl. (omogućiti kružni put unutar pogođenog područja),
- ✚ uspostavljanje komunikacija i veza (radio i TV, telefonske, mobilne i informacijske veze);
- ✚ snabdijevanje pitkom vodom i strujom,
- ✚ organizacija neprestanih zdravstvenih i higijensko-epidemioloških operacija,
- ✚ informisanje javnosti i rad sa medijima (informacijsko upravljanje),
- ✚ organizacija pojačanih mjera zaštite imovinske i lične sigurnosti, javnog reda i mira na ugroženom području,
- ✚ građevinske operacije na uklanjanju i osiguranju nestabilnih elemenata oštećenih građevina koji predstavljaju opasnost po ljude i druge građevine,
- ✚ praćenje situacije kod stanovništva pogođenog prirodnom ili drugom nesrećom, pronalaženje nestalih lica i ponovno spajanje porodica,
- ✚ održavanje morala stanovništva itd.

2.1.4.2.2. Mjere oporavka

Oporavak područja i društvene zajednice pogođene djelovanjem prirodne i druge nesreće je sistemsko-planski proces kojim državna zajednica pomaže postizanje odgovarajućeg nivoa funkcionisanja društvene zajednice (život, rad i razvoj) na području pogođenom djelovanjem nesreća.

Oporavak u pravilu treba planirati kao jedinstven i koordiniran proces državnih i drugih organa koji učestvuju ili mogu uzeti učešće u realizaciji određenih planova oporavka, s tim da se planiraju kratkoročne (hitne) mjere oporavka kojima se u prvoj godini nakon nesreće stvaraju uslovi za život i rad stanovništva pogođenog nesrećom, koji se kasnije poboljšavaju dugoročnim planovima oporavka (period 5-10 godina).

Usmjerenost razvojnog područja oporavka jeste postizanje stabilizacije stanja na području pogođenom prirodnom ili drugom nesrećom koja je u odnosu na direktnu operativnu funkciju sistema zaštite i spašavanja života, zdravlja ljudi i materijalnih dobara najvažnija. Ostale faze oporavka: rehabilitacija i rekonstrukcija su takve aktivnosti koje se mogu izvršavati u okviru

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

redovne djelatnosti, nakon faze saniranja stanja pa ih Program razvoja neće posebno obrađivati.

Oporavak, po pravilu, zavisi od uspješnosti odgovora na prirodne i druge nesreće jednako kao što efikasna prevencija, ublažavanje i pripravnost zavise od naučenih lekcija nakon odgovora i oporavka. Posebnu pažnju u pogledu oporavka treba posvetiti:

- ✚ da se za potrebe planiranja oporavka detaljno sagleda stanje i potrebe na ugroženom području, te da se prikupe, obrade i analiziraju svi potrebni podaci,
- ✚ da se na bazi tako urađenih analiza, angažovanjem odgovarajućeg stručnog kadra, sačine planovi i projekti oporavka sa konkretizovanim nosiocima, rokovima, načinom i fazama obezbjeđenja potrebnih sredstava,
- ✚ da se stvore potrebni uslovi da specijalizovana i druga preduzeća mogu realizovati vlastite planove i programe koji utiču na oporavak (sanacija mostova i puteva radi omogućavanja popravke dalekovoda, PTT vodova, vodovoda i sl.),
- ✚ da se obezbijedi liječenje i rehabilitacija osoba pogođenih nesrećom, radi njihovog što bržeg integrisanja u zajednicu, radi čega je potrebno pravovremeno osposobiti ili ojačati strukturu organizacije zdravstvene zaštite, komunalne operative, službe higijenskoepidemiološke zaštite, građevinske operative, veterinarske djelatnosti i sl.),
- ✚ da se planiraju i provedu mjere koje će spriječiti ili ublažiti posljedice ponovljenog udara prirodne i druge nesreće na ranije pogođenom području, jer ponovljeni udari, po pravilu, nanose više štete pogođenom području,
- ✚ da se obezbijedi odgovarajući privremeni smještaj izmještenog i evakuisanog stanovništva i stvore uslovi da sa izmještenog mjesta mogu izvršavati svoje redovne obaveze (odlazak na posao, u školu i sl.),
- ✚ da se izvrši analiza i kontrola procjenjenih šteta,
- ✚ da se mjere oporavka planiraju i provode prema prioritetima i uz punu koordinaciju svih nadležnih državnih organa i učesnika u procesu oporavka.

2.1.4.2.3. Provedba

Polazeći od činjenice da Politika razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća treba da da rješenja za probleme koji su naglašeni zaključcima Procjene ugroženosti općine, uspješno provođenje Politike razvoja zaštite i spašavanja postavlja se kao najvažniji cilj.

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

Nosioci provedbe Politike razvoja zaštite i spašavanja

Programom razvoja zaštite i spašavanja općine utvrđena je Politika i Strategija razvoja zaštite i spašavanja općine te su određeni strateški ciljevi razvoja zaštite i spašavanja koji zajednički realizuju Općinsko vijeće, Općinski načelnik i općinske službe uprave, mjesne zajednice i druga pravna i fizička lica na području općine, s tim da posebnu obavezu, u smislu koordinacije realizacije planova i programa zaštite i spašavanja, ima Služba civilne zaštite i Općinski štab civilne zaštite.

Posebnu ulogu u realizaciji Politike i Strategije zaštite i spašavanja općine imaju općinske službe za upravu, koje redovnim koordiniranim aktivnostima trebaju osigurati provođenje zacrtanih ciljeva.

Ključnu ulogu u realizaciji Politike i Strategije razvoja zaštite i spašavanja imaju Općinsko vijeće, Općinski načelnik i Služba za civilnu zaštitu, koji kroz proces planiranja i realizacije Politike i Strategije trebaju stvoriti uslove za razvoj sistema zaštite i spašavanja (osiguravanjem odgovarajuće organizacije, pravilnim kadrovskim odabirima nosilaca poslova, obezbjeđenjem materijalno–finansijskih sredstava i dr.).

Općina, u smislu provođenja preventivnih, a posebno operativnih mjera zaštite i spašavanja, predstavlja ključni faktor u državnoj organizaciji u realizaciji konkretnih mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara.

2.1.4.2.4. Finansiranje Programa razvoja zaštite i spašavanja

Zakonom o zaštiti i spašavanju u članu 179. je određen način finansiranja civilne zaštite iz šest izvora finansiranja, a u članu 184. ovog Zakona određene su obaveze koje finansira općina.

Detaljnou analizom zakonskih mogućnosti i obaveza općine u pogledu finansiranja obaveza u oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, utvrđeno je da Općina Velika Kladuša za finansiranje razvoja Programa zaštite i spašavanja, planova, projekata i akcija može koristiti:

- 1) sredstva budžeta BiH, Federacije BiH i Unsko – saskog kantona,
- 2) sredstva budžeta Općine Velika Kladuša

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

- 3) sredstva ostvarena na nivou općine po osnovu posebne naknade za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara,
- 4) sredstva ostvarena na nivou Federacije BiH po osnovu posebne naknade za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara,
- 5) budžetska sredstva svakog nositelja planiranja mjera zaštite i spašavanja, kako za fazu preventivne zaštite tako i za fazu operativne zaštite,
- 6) sredstva namijenjena za realizaciju specijalnih projekata koja obezbjeđuje međunarodna zajednica,
- 7) sredstva donacija, dobrovoljnih priloga i druga zakonita sredstva.

Mjere kojima se planira obezbjeđenje sredstava za realizaciju Politike i Strategije zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća moraju biti planirane na realnim pokazateljima i uz potpuno uvažavanje propisa koji uređuju oblast finansija, te kroz detaljno upoznavanje sa projektima određenih subjekata, uslovima njihovog finansiranja ili sufinansiranja. Općina treba osigurati kvalitetne pripreme za izradu projekata sa kojima se može aplicirati za druga sredstva, a kojima se omogućava realizacija Politike i Strategije zaštite i spašavanja.

2.1.4.2.5. Zaključci

Politikom razvoja su na modernim osnovama izraženi ambiciozni ciljevi za izgradnju i razvoj svih pojedinačnih elemenata i sistema zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara kao cjeline. Ostvarenje vizije takvog sistema zaštite i spašavanja, zadaća je najvećeg stepena složenosti koja zahtijeva, prije svega, opredjeljenje, koordiniran napor i podršku na svim nivoima organizovanja organa vlasti, političkih subjekata, ali i suštinsko prihvatanje navedenih principa i opredjeljenja od svih relevantnih učesnika ovog poduhvata.

Provedba Politike razvoja i donošenje Strategije razvoja ukazuju da je sistem zaštite i spašavanja interdisciplinarnan i da zahtijeva visoku stručnost i primjenu svih dosadašnjih, ali i novih naučno-istraživačkih projekata iz oblasti zaštite i spašavanja.

Općinsko vijeće, općinski načelnik i svi drugi zainteresovani subjekti će zajednički raditi na promociji izgradnje sistema zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara.

III STRATEŠKI PRAVCI RAZVOJA SISTEMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA

3.1. Uvodni dio

Strateški pravci razvoja zaštite i spašavanja zasnivaju se na viziji i strateškim ciljevima ovog Programa, a njihova realizacija se obezbjeđuje konkretnim programima koji se odnose na sve oblasti koje čine sistem zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća. Strategija razvoja potencira uvjetovanost održivog razvoja usklađivanjem ciljeva zaštite i spašavanja sa dugoročnim Općinskim socijalno - sigurnosnim i ekonomskim interesima i obrnuto, ostvarenje privrednog i socijalno-sigurnosnog napretka, ali uz dugoročno očuvanje života i zdravlja ljudi, materijalnih dobara i okoliša.

Utvrđivanjem strateških pravaca razvoja zaštite i spašavanja i definisanjem konkretnih programa zaštite i spašavanja nastoji se izgraditi ili ojačati svijest o potrebi razvoja sistema zaštite i spašavanja općine i pretvoriti je u dugoročno održiv koncept izgradnje i razvoja sistema zaštite i spašavanja.

Politika i Strategija razvoja zaštite i spašavanja treba se dograđivati i usaglašavati sa dugoročnim socijalno–ekonomskim, sigurnosnim i drugim interesima, što se može postići pravovremenim usklađivanjem strateških ciljeva i konkretnih programa koji ih prate. Usmjereno djelovanje šire društvene zajednice radi zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća podrazumijeva:

- a) razlikovanje posebnih područja razvoja zaštite i spašavanja,
- b) razlikovanje namjenski formiranih organa, službi i tijela (nosilaca planiranja) koji su formirani radi ostvarivanja posebnih funkcija (operativno stručni organi civilne zaštite), od ostalih općinskih službi i tijela,
- c) svjesnost da su navedeni organi, službe i tijela formirani radi ostvarivanja osnovne uloge – planiranja i provođenja mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara.

Program razvoja zaštite i spašavanja objašnjava i razrađuje način ostvarivanja strateških ciljeva i realizaciju strateških pravaca razvoja zaštite i spašavanja, te za svaki strateški pravac definiše slijedeće:

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA Kladuša ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

- a) presjek trenutnog (postojećeg) stanja u toj oblasti,
- b) razvojnu viziju kroz četiri pravca djelovanja (preventivno djelovanje sa ublažavanjem posljedica, pripravnosti i spremnost i odgovor – oporavak,
- c) osnovne strateške pravce za ostvarivanje vizije (provedba) i
- d) konkretne programe i akcijske planove.

Pregled trenutnog stanja organizovanosti struktura civilne zaštite detaljnije je opisan u Procjeni ugroženosti općine od prirodnih i drugih nesreća te se s toga u strateškim pravcima razvoja zaštite i spašavanja ukratko pojašnjavaju razlozi utvrđivanja tih pravaca razvoja u odnosu na one pravce koji nisu prioriteti, s tim da se razvoj i u tim (već razvijenim pravcima) treba unaprijediti.

3.2. Akcijski planovi

Strateški pravci razvoja zaštite i spašavanja razrađuju se kroz određeni broj konkretnih akcionih planova koji se odnose na sve oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća te se u realizaciju istih uključuje organ uprave općine, mjesne zajednice, štabovi, službe i povjerenici civilne zaštite, pravna i fizička lica, svako u dijelu svojih nadležnosti i zaduženja.

Raspored poslova, nadležnosti i odgovornosti za njihovo izvršavanje treba provesti u skladu sa nadležnostima, materijalno – finansijskim i drugim uslovima nosilaca poslova, vodeći računa o složenosti određenih projekata, njihovom značaju za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara.

U tom smislu je naročito potrebno definisati:

- a) strateške projekte koje samostalno ili u saradnji sa drugim državnim organima višeg nivoa organizovanja provodi općina,
- b) strateške projekte koje općina provodi u saradnji sa mjesnim zajednicama i pravnim i fizičkim licima sa područja općine,
- c) strateške projekte čije će se provođenje zatražiti od nadležnih državnih organa, javnih i drugih preduzeća sa sjedištem ili organizacionim dijelovima na području općine, odnosno od organa i preduzeća kod kojih postoji zakonska obaveza za planiranje i uređenje određene oblasti zaštite i spašavanja,

- d) razvojne projekte usmjerene na jačanje i razvoj određenog područja ili važnog segmenta tog područja (zaštita šuma, vodotoka i sl.),
- e) razvojne projekte usmjerene na realizaciju konkretnih ciljeva ili produkata od općeg interesa i značaja za sistem zaštite i spašavanja,
- f) specijalne projekte koji su usmjereni na provođenje konkretnih specifičnih ciljeva i koji trebaju riješiti konkretne probleme,
- g) definisati kriterije za ostvarivanje materijalno–finansijske podrške programima i projektima čijom se realizacijom unaprijeđuje sistem zaštite i spašavanja, te definisati i sve druge norme i uslove koji mogu imati značaj za realizaciju programa i projekata zaštite i spašavanja.

Programi i projekti razvoja sistema zaštite i spašavanja koji će se realizovati trebaju biti određeni prema prioritetima, sa određenim vremenskim rokovima, s tim da je izuzetno važno da budu oslonjeni jedan na drugi.

3.3. Definisane konkretne strateške pravce razvoja zaštite i spašavanja

3.3.1. Strateški pravac razvoja - Program organizacije, popunjavanja, obuke i uvježbavanja snaga za zaštitu i spašavanje

3.3.1.1. Presjek trenutnog stanja

Usljed posljedica nastalih ratom došlo je do znatnog narušavanja sistema zaštite i spašavanja na području Općine Velika Kladuša. Strukture civilne zaštite dijelom su se raspale, a ostatak reorganizovao u skladu sa tadašnjim okolnostima. Završetkom rata krenulo se u ponovno uspostavljanje sistema zaštite i spašavanja i ustrojavanja službi civilne zaštite. Formiranjem jedinstvenog općinskog organa uprave Velika Kladuša kojim rukovodi Općinski načelnik i donošenjem odgovarajućih propisa iz nadležnost Federacije BiH, Unsko - sanskog kantona i Općine Velika Kladuša stvoreni su neophodni preduslovi da se ozbiljnije pristupi reorganizaciji sistema za zaštitu i spašavanje.

Kada je riječ o trenutnom stanju zaštite i spašavanja na području općine Velika Kladuša, ukoliko se ono posmatra u širim okvirima, ne samo u pogledu organizovanosti struktura civilne zaštite već i u pogledu organizovanosti ostalih organa uprave, javnih službi i ustanova, javnih preduzeća, privatnih subjekata te u konačnici organiziranosti građanstva, koji su od važnosti za sistem zaštite i spašavanja, može se reći da isti nije na zadovoljavajućem nivou.

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

Zaštita i spašavanje u okviru struktura civilne zaštite nije organizovana u skladu sa propisima i zahtjevima i u onim kapacitetima koji bi omogućavao efikasan odgovor struktura na prirodne i druge ugroze.

Prije svega, postupak popune struktura civilne zaštite nije u potpunosti završen. U Službi civilne zaštite i zaštite od požara nedostaju državni službenici koji će se starati o posebnim mjerama zaštite i spašavanja, i uglavnom je služba svedene na zaposlenike sa SSS, KV, VK i NSS. Posao rukovođenja sužbom i planiranja i provođenja mjera zaštite i spašavanja trenutno obavlja jedan rukovodeći državni službenik.

Budući da se u sastavu civilne zaštite nalazi i Profesionalna vatrogasna jedinica Općine Velika Kladuša, uočeni su i nedostaci u organizovanosti, popunjenosti i opremljenosti Profesionalne vatrogasne jedinice. Kako je ustanovljeno Procjenom ugroženosti od požara Općine Velika Kladuša formacijski oblik vatrogasne jedinice je vatrogasno odjeljenje od 12 profesionalnih vatrogasaca. Trenutno PVJ Velika Kladuša zapošljava 12 profesionalnih vatrogasaca, dakle, nedostaje osam profesionalnih vatrogasaca.

Kada je riječ o organizaciji službi zaštite i spašavanja i jedinica civilne zaštite opće i specijalizirane namjene, iako je Procjenom ugroženosti ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća Općine Velike Kladuša prepoznata potreba i obaveza formiranja službi zaštite i spašavanja i jedinica civilne zaštite, u Općini Velika Kladuša još uvijek nisu formirane i popunjene službe zaštite i spšavanja.

Procjenom ugroženosti ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na području Općine Velika Kladuša utvrđena je potreba za formiranjem sljedećih službi zaštite i spašavanja:

- a) Služba za medicinsku pomoć;
- b) Služba za zaštitu i spašavanje životinja (veterinarska služba);
- c) Služba za vodosnabdijevanje;
- d) Služba za čistoću i higijenu;
- e) Služba za zbrinjavanje ugroženog i stradalog stanovništva
- f) Služba za zaštitu od požara.

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

Procjenom je također utvrđena obaveza formiranja četiri jedinice specijalizirane namjene, i to:

- a) Jedinica specijalizirane namjene za zaštitu od požara;
- b) Jedinica specijalizirane namjene za asanaciju terena;
- c) Jedinica specijalizirane namjene za zaštitu životinja i namirnica životinjskog porijekla;
- d) Jedinica specijalizirane namjene za spašavanje iz ruševina.

Pored jedinica civilne zaštite predviđeno je i osnivanje jedinica civilne zaštite opće namjene formacijskog oblika od desetine do voda. Organizacija jedinica civilne zaštite opće namjene predviđena je po teritorijalnom principu kroz osnivanje jedinica u mjesnim zajednicama. Na području općine Velike Kladuša formiraju se samostalni vodovi i odjeljenja (po potrebi i timovi) opće namjene i to: u mjesnim zajednicama: Velika Kladuša, Vrnograč, Todorovo, Mala Kladuša i Podzvizd. Dakle, Općina Velika Kladuša je imala obavezu donošenja propisa / odluka o formiranju službi zaštite i spašavanju, određivanju pravnih lica u kojima se osnivaju službe zaštite i spašavanja, kao i odluke o formiranju jedinica civilne zaštite, ali još uvijek nije donijela odgovarajuće propise / odluke.

3.3.1.1. Područja razvoja zaštite i spašavanja

3.3.1.1.1. Prevencija i ublažavanje

U toku izrade ovog Programa, u sklopu razvoja područja prevencije i ublažavanja realizovano je sljedeće:

- a) Organizovan je štab civilne zaštite općine Velika Kladuša,
- b) Donesena je odluka o formiranju struktura civilne zaštite na području općine Velika Kladuša,
- c) Donesena odluka o organizovanju i funkcionisanju Operativnog centra civilne zaštite Općine Velika Kladuša
- d) Donesena je Procjena ugroženosti ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća za područje Općine Velika Kladuša,
- e) Donesen je Plan zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća za područje Općine Velika Kladuša.

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

- f) Obezbijedeno je zakonsko i proceduralno ispravno prikupljanje i korištenje sredstava ostvarenih po osnovu posebne naknade za zaštitu i spašavanje, te su stvoreni uslovi za rad štabova, jedinica i povjerenika civilne zaštite.

U cilju unapređenja dostignutog stepena organizacije snaga i sredstava za zaštitu i spašavanje, u predviđenom planskom periodu, potrebno je provesti sljedeće planove i programe:

- ✚ donijeti akt o imenovanju članova Štaba civilne zaštite, službi zaštite i spašavanja, jedinica civilne zaštite (opće i specijalizirane namjene) kao i povjerenika civilne zaštite,
- ✚ obezbijediti fazno popunjavanje štabova, službi, jedinica i povjerenika civilne zaštite odgovarajućim materijalno-tehničkim sredstvima, zatim obuku i vježbu za rukovanje nabavljenim sredstvima,
- ✚ obezbijediti planiranje i provođenje mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća kroz redovne planove, programe i projekte općinskih službi uprave, preduzeća i ustanova na području općine,
- ✚ izvršiti obuku uposlenika u općini za potrebe planiranja i provođenja mjera zaštite i spašavanja, kao i obuku članova savjeta mjesnih zajednica, mjesnih štabova civilne zaštite, povjerenika, službi zaštite i spašavanja stanovništva,
- ✚ razraditi i uvježbati planove djelovanja i planove koordinacije u slučaju kada zaprijeti nastanak ili nastane prirodna ili druga nesreća,
- ✚ organizovane, opremljene i uvježbane strukture civilne zaštite integrisati u sistem zaštite i spašavanja Unsko - sanskog kantona i Federacije BiH, sa pretpostavkom da mogu biti upotrebljeni i izvan područja općine, odnosno da mogu organizovano prihvatiti ponuđenu (potrebnu) pomoć.

3.3.1.1.2. Pripravnost i spremnost

Pripravnost i spremnost za djelovanje u slučaju potrebe zaštite i spašavanja zavisi od kvalitete provođenja preventivnih mjera zaštite i spašavanja, te je nakon preduzimanja mjera iz područja preventive, neophodno:

- a) sa popunjenim i opremljenim strukturama civilne zaštite organizovati i provesti uvježbavanje za djelovanje u slučaju konkretnih opasnosti koje mogu zaprijetiti određenom području ili općini u cjelini,

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

- b) snage i sredstva namijenjena za zaštitu i spašavanje držati u stanju koje obezbjeđuje brzu i efikasnu intervenciju radi ublažavanja posljedica prirodnih i drugih nesreća,
- c) sistem za praćenje i dojavljivanje mogućih opasnosti stalno držati u stanju koje obezbjeđuje brzo, tačno i efikasno prenošenje informacija o opasnostima, kao i instrukcija i naredbi kako postupiti u datom momentu,
- d) za potrebe djelovanja u uslovima prirodnih i drugih nesreća definisati način, uslove i prioritete korištenja komunikacija i drugih kapaciteta neophodnih za uspješno postizanje pripravnosti i spremnosti za djelovanje radi zaštite i spašavanja.

3.3.1.1.3. Odgovor – oporavak

Suština Programa, organizacije, popunjavanja, obuke i uvježbavanja racionalnih, efikasnih i ekonomičnih snaga za zaštitu i spašavanje je da, u uslovima kada se za to ukaže potreba, adekvatno i pravovremeno odgovori na prijeteću opasnost pružajući pomoć ugroženim ljudima, te sklanjajući i štiteći materijalna dobra.

Razvoj ove oblasti, u smislu odgovora na prirodne i druge nesreće, treba naročito osigurati sljedeće:

- a) da se dobiju racionalne, ekonomične i efikasne strukture civilne zaštite spremne da u svakom momentu i u svim uslovima pruže pomoć ugroženom i stradalom stanovništvu,
- b) da se omogući pravovremena i adekvatna upotreba snaga i sredstava namijenjenih za zaštitu i spašavanje, te da se njihovo angažovanje obavi prema Planu prioriteta zavisno o ugroženosti određenog područja,
- c) da se ugroženo područje i pojedinci zaštite od mogućih zloupotreba (pljačka i devastacija na ugroženom području, nestručan pristup kod provođenja mjera zaštite i spašavanja i sl.),
- d) da se osigura pravilno evidentiranje i procjenjivanje šteta nastalih djelovanjem prirodnih i drugih nesreća (prije ili u toku odgovora), te evidentiranje podataka o stradalom stanovništvu,
- e) da se obezbijedi adekvatno djelovanje struktura civilne zaštite i stanovništva za slučaj da dođe do obolijevanja ili smrti većeg broja ljudi ugroženih djelovanjem prirodnih i drugih nesreća, ili onih koji pružaju pomoć ugroženim i stradalim.

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

3.3.1.1.4. Provedba

Za potrebe razvoja ovog strateškog pravca razvoja neophodno je izraditi Program organizacije, popunjavanja i uvježbavanja racionalnih, efikasnih i ekonomičnih snaga za zaštitu i spašavanje koji treba dati odgovore i rješenja na pitanja i probleme definisane u tački 2.2.1.2., pod a, b i c ovog strateškog pravca zaštite i spašavanja.

3.3.1.1.5. Akcioni plan

Za realizaciju Programa, organizacije, popunjavanja, obuke i uvježbavanja snaga za zaštitu i spašavanje, potrebno je preduzeti sljedeće korake:

- a) urediti normativno-pravna dokumenta na području općine za provođenje akcionog plana (kontinirana aktivnost),
- b) pripremiti mjesne zajednice, pravna i fizička lica i strukture civilne zaštite za učešće u planiranju i provođenju mjera zaštite i spašavanja,
- c) izraditi Program organizacije, popunjavanja, obuke i uvježbavanja snaga za zaštitu i spašavanje i obezbjediti njegovo provođenje,
- d) osigurati uslove i sredstva za postupak planiranja zaštite i spašavanja, postupak opremanja i uvježbavanja struktura civilne zaštite i građana,
- e) osigurati kontinuiranu provjeru osposobljenosti i mobilnosti snaga za zaštitu i spašavanje.

3.3.2. Strateški pravac – Program zaštite od potresa

3.3.2.1. Presjek trenutnog stanja

Prema raspoloživim podacima za period od 100 godina područje Unsko-sanskog kantona leži u blizini dva regionalna tektonska rasjeda duž kojih se prema historijskim podacima pojavljuju snažni zemljotresi maksimalne magnitude iznad 5.5 Rihtera, odnosno VII stepeni MCS skale. Sa prostora drugih država najčešći i najjači zemljotresi koji su svojim intenzitetom ugrožavali i Bosnu i Herecegovinu i područje Unsko-sanskog kantona, i ostvarili najveći seizmički efekat, su zemljotresi iz žarišta okruženja u kojima su registrovani najveći intenziteti. Općina Velika Kladuša je pod uticajem zemljotresa čiji se epicentri nalaze na području Republike Hrvatske, a to su zemljotresi iz žarišta u Petrinji, Magnitude $M = 6$, s intenzitetom u epicentru $I_0 = IX$ stepeni MCS skale i zemljotresi iz žarišta Slavonski Brod, Magnitude $M = 5,7$ intenziteta u epicentru VII stepeni MCS skale.

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

3.3.2.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja

3.3.2.2.1. Prevencija i ublažavanje

Mjere prevencije u smislu normativno – pravnog uređenja oblasti zaštite od potresa trebaju se planirati i provoditi u skladu sa ustavnim nadležnostima organa vlasti, a osnov i pretpostavke za njihovo planiranje i provođenje, naročito su definisani:

- Zakon o prostornom uređenju i građenju Unsko – sanskog kantona (“Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona” broj: 12/13 i 3/16),
- Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća Federacije BiH („Službene novine F BiH“, broj: 39/03, 22/06 i 43/10),
- Zakonom o planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 2/06, 72/07, 32/08, 04/10, 13/10 i 45/10),
- standardima i operativnim procedurama iz oblasti gradnje objekata i drugim stručnim mjerama.

U ovom području, u smislu normativno – pravnog uređenja oblasti, neophodno je uraditi sljedeće:

- a) normativno – pravno i operativno urediti efikasniji način upravljanja i održavanja objekata starije gradnje, naročito onih zajedničkog ili nedefinisanog vlasništva,
- b) pooštriti uslove gradnje u trusnim područjima, a po potrebi u nekim područjima potpuno zabraniti gradnju,
- c) detaljnije urediti način uklanjanja dotrajalih objekata i objekata koji nekontrolisanim rušenjem mogu nanijeti štetu po ljude i materijalna dobra.

3.3.2.2.2. Pripravnost i spremnost

Mjere pripravnosti i spremnosti za djelovanje u uslovima pojave opasnosti od potresa direktno zavise o provođenju kratkoročnih i dugoročnih mjera prevencije, a naročito onih iz oblasti prostornog planiranja, gradnje i održavanja objekata, zatim od organizovanosti i obučenosti stanovništva koje je ugroženo djelovanjem potresa.

Pripravnost i spremnost za djelovanje u slučaju potresa obezbijediti kroz:

- formiranje, obučavanje i osposobljavanje snaga za djelovanje u uslovima potresa, njihovo opremanje i mobilno držanje,

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

- provođenje planskih mjera upravljanja objektima i u objektima.
- mjere predviđanja i sprječavanja djelovanja popratnih pojava oblika nesreća u uslovima kada zaprijeti ili nastane opasnost od potresa (rušenje objekata, strujni udari i dr.), planiranjem sklanjanja ljudi i materijalnih dobara iz područja ugroženih potresom bez nepotrebnog rizika,
- obezbjeđenje područja od mogućih zloupotreba (pljačka, krađa, paljevine i sl.).

3.3.2.2.3. Odgovor – oporavak

Mjerama odgovora na opasnost od pojave potresa potrebno je spriječiti, ili ublažiti pojavu popratnih pojava oblika nesreća (strujni udari, opasnosti od rušenja i dr.), te stvoriti neophodne uslove za normalizaciju života i rada u ugroženom području, s tim da te mjere težišno treba planirati i usmjeriti na:

- pronalazak i spašavanje postradalih ljudi i izmještanje neoštećenih materijalnih dobara,
- rasklanjanje ruševina i pročišćavanje komunikacija i drugih objekata neophodnih za normalizaciju prilika,
- procjenjivanje objekata i pojava koji mogu ugroziti ljude i materijalna dobra i njihovo saniranje ili uklanjanje,
- zbrinjavanje stradalih ljudi (smještaj, ishrana, liječenje i dr),
- asanaciju terena i druge mjere koje za cilj imaju normalizaciju prilika na području pogođenom potresom.

3.3.2.2.4. Provedba

Za potrebe razvoja ovog strateškog pravca razvoja zaštite i spašavanja neophodno je ostvariti punu koordinaciju i saradnju sa nadležnim kantonalnim ministarstvima, preduzećima i upravama, s ciljem da se obezbijedi:

- striktna primjena zakonskih i podzakonskih propisa i standarda iz oblasti prostornog planiranja, gradnje i održavanja objekata,
- efikasna saradnja i kordinacija svih učesnika i kontrolnih organa vezanih za poslove prostornog planiranja, gradnje i održavanja objekata,
- finansijska sredstva za sanaciju ili uklanjanje objekata koji već sada, u smislu nekontrolisanog rušenja, predstavljaju opasnost po ljude i materijalna dobra.

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

3.3.2.2.5. Akcioni plan

Akcioni plan za realizaciju projekata realizuje se prema sljedećim koracima:

- iniciranje istraživanja i izrada projekta otpornosti specifičnih objekata na seizmičku opasnost na mikrolokalitetima,
- osiguranje u budžetu, prema procjenama, potrebnih finansijskih sredstava za projekte iz tačke b) kao i posebnih sredstava za provođenje mjera zaštite i spašavanja nakon zemljotresa,
- osiguranje finansijskih sredstava za djelovanje u fazi oporavka rebalansom budžeta i drugi način (smještaj ugroženih i pomoć u obnovi eventualno porušenih stambenih i drugih objekata).
- općinska služba za upravu u oblasti prostornog planiranja, urbanizma i građenja u saradnji sa nadležnim Kantonalnim ministarstvom,
- godišnje osiguranje finansijskih sredstava za eventualni alternativni smještaj.

3.3.3. Strateški pravac – Program zaštite od poplava

3.3.3.1. Presjek trenutnog stanja

Klimatski, geološki, topografski uslovi i druge okolnosti usloveli su raznoliku hidrografsku i hidrološku sliku općine Velika Kladuša. Čitava Općina pripada crnomorskom slivu, odnosno slivu područja rijeke Gline. Najveći stepen ugroženosti od poplava imaju priobalja rijeka Gline, Kladušnice, Bojne i njenih pritoka Dubravnice i Čemernice, kao i relativno uska dolina rijeke Glinice.

Zbog raznolikosti hidroloških i hidrografskih prilika ali i klimatskih i geografskih prilika, cjelokupno područje Općine Velika Kladuša može biti ugroženo prirodnom nesrećom poplava. Prema postojećim podacima i evidencijama poplava nastalih na području Općine Velika Kladuša najveći stepen ugroženosti od poplava imaju priobalja rijeka Gline, Kladušnice, Bojne i njenih pritoka Dubravnice i Čemernice, kao i relativno uska dolina rijeke Glinice. Prema podacima Službe civilne zaštite Općine Velika Kladuša evidentirana su plavna područja na sljedećim lokalitetima: lokalitet Barake, lokalitet Bosanska Bojna – farme, Bosanska Bojna – Grošić, lokalitet Crvarevac, lokalitet Donja Vidovska – farma, Donja Vidovska – škola, Donja Vidovska – džamija, Donji Purić – Šumatac, lokalitet Glogovica, lokalitet Gornji Purići, lokalitet Grošići, lokalitet Jabukovac, lokalitet Mlada Kladuša,

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

lokalitet Marijanovac – Karaula, lokalitet Marijanovac, lokalitet Mekanovići – Vrnograč, lokalitet Radića most – Vrnograč.

Poplave ostavljaju najteže posljedice na poljoprivrednom zemljištu, pri čemu dolazi do uništavanja poljoprivrednih usjeva i oštećenja, odnosno degradacije poljoprivrednog zemljišta. Pored toga, dolazi do pričinjavanja šteta na stambenim, poslovnim i privrednim objektima, raznim vodoprivrednim objektima, koritima vodotoka, odbrambenim nasipima pored rijeka, zatim na putnim komunikacijama, posebno makadamskim putevima i drugim infrastrukturnim objektima.

Pored materijalnih šteta velike poplave mogu ugroziti i izvorišta podzemnih voda, gdje dolazi do miješanja sa podzemnom vodom i do njenog zamućivanja. U tim slučajevima treba preko sredstava javnog informiranja obavijestiti stanovništvo na ugroženim područjima da prokuhava vodu prije konzumiranja.

3.3.3.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja

3.3.3.2.1. Prevencija i ublažavanje

Područje prevencije i ublažavanja posljedica u oblasti uređenja izvorišta i vodotoka i zaštite od poplave, u smislu normativno – pravnog uređenja, djelimično je uređena kroz

- a) Zakon o vodama („Službene novine Federacije BiH“, broj: 70/06),
- b) Pravilnik o graničnim vrijednostima opasnih i štetnih materija za tehnološke otpadne vode prije njihovog ispuštanja u sistem javne kanalizacije odnosno drugi prijemnik („Službene novine Federacije BiH“ broj: 50 /07);
- c) Pravilnik o graničnim vrijednostima opasnih i štetnih materija za vode koje se nakonprečišćavanja iz sistema javne kanalizacije ispuštaju u prirodni prijemnik („Službene novine Federacije BiH“ broj: 50/ /07);
- d) Pravilnik o sadržaju, obliku, uvjetima, načinu izdavanja i čuvanja vodnih akata („Službene novine Federacije BiH“ broj: 6/08);
- e) Pravilnik o uvjetima za određivanje zona sanitarne zaštite i zaštitnih mjera za izvorišta voda koja se koriste ili planiraju da koriste za piće („Službene novine Federacije BiH“ broj: 51/02);

- f) Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije i dostavljanje podataka o količinama zahvaćene vode („Službene novine Federacije BiH“ broj: 83/08);
- g) Pravilnik o načinu određivanja granice vodnog dobra i o postupku utvrđivanja pripadnosti zemljišne čestice javnom vodnom dobru („Službene novine Federacije BiH“ broj: 26/09);
- h) Pravilnik o načinu i uvjetima ograničenog prava korištenja javnog vodnog dobra („Službene novine Federacije BiH“ broj: 26/09);
- i) Pravilnik o postupcima i mjerama u slučajevima akcidenta na vodama i obalnom vodnom zemljištu („Službene novine Federacije BiH“ broj: 71/09);
- j) Pravilnik o utvrđivanju područja podložnih eutrofikaciji i osjetljivih na nitrate („Službene novine Federacije BiH“ broj: 71/09);
- k) Pravilnik o monitoringu u područjima podložnim eutrofikaciji i osjetljivim na nitrate („Službene novine Federacije BiH“ broj: 71/09);
- l) Pravilnik o uspostavi i upravljanju informacionim sistemom voda („Službene novine Federacije BiH“ broj: 77/09);
- m) Pravilnik o uvjetima koje moraju ispunjavati referentne, odnosno ovlaštene laboratorije za ispitivanje voda, sadržaju i načinu davanja ovlasti („Službene novine Federacije BiH“ broj: 14/10);
- n) Uredba o vrstama i sadržaju planova zaštite od štetnog djelovanja voda („Službene novine Federacije BiH“ broj: 26/09);
- o) Uredba o klasifikaciji voda i voda obalnog mora Jugoslavije u granicama SR BiH voda („Službeni list SR BiH“ broj: 18/806);
- p) Uredba o kategorizaciji vodotoka („Službeni list SR BiH“ broj: 42/67);
- q) Uredba o štetnim i opasnim materijama u vodama („Službene novine Federacije BiH“ broj: 43/07);
- r) Pravilnik o načinu obračunavanja, postupku i rokovima za obračunavanje i plaćanje i kontroli izmirivanja obaveza na osnovu opće vodne naknade i posebnih vodnih naknada („Službene novine Federacije BiH“ broj: 92/07 i 46/09);
- s) Odluka o granicama riječnih bazena i vodnih područja na teritoriji FBiH („Službene novine Federacije BiH“ broj: 41/07);
- t) Odluka o visini posebnih vodnih naknada („Službene novine Federacije BiH“ broj: 46/07);

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

- u) Pravilnik o uvjetima i kriterijima koje mora ispunjavati specijalizirana i ovlaštena pravna osoba za provođenje mjera otklanjanja ili sprečavanja zagađenja voda u slučaju iznenadnog zagađenja ili opasnosti od iznenadnog zagađenja voda i načinu davanja ovlaštenja („Službene novine Federacije BiH“ broj: 06/11).

Mjere prevencije potrebno je težišno usmjeriti na:

- ✚ realizacija odluka o zonama sanitarne zaštite i zaštitnih mjera za izvorišta kojima upravlja JKP Vodovod i kanalizacija Velika Kladuša,
- ✚ donošenje operativnih odluka o zaštiti izvorišta i vodotoka od negativnih pojava te odluka i planova za održavanje i korištenje objekata za vodosnabdijevanje,
- ✚ na uspostavljanje jedinstvenog katastra izvorišta i objekata za vodosnabdijevanje, sa podacima ko upravlja istim i drugim podacima,
- ✚ donošenje planova uređenja korita potoka i rijeka i planova odbrane od poplave,
- ✚ osposobljavanje i opremanje postojećih laboratorija za kontrolu i održavanje izvorišta i objekata za vodosnabdijevanje,
- ✚ u sklopu građevinsko – tehničkih mjera planirati rekonstrukciju, izmještanje i izgradnju objekata za vodosnabdijevanje (izmještanje iz trusnih područja i područja ugroženih drugim štetnim pojavama).

3.3.3.2.2. Pripravnost i spremnost

Pripravnost i spremnost za djelovanje u ovoj oblasti podrazumijeva predhodno detaljno poznavanje stanja na terenu, organizovane i uvježbane redovne i vanredne snage za djelovanje u slučaju ugroženosti, obezbjeđene pravne, finansijske i druge pretpostavke za provođenje preventivnih i operativnih mjera.

Spremnost u ovoj oblasti težišno se osigurava se kroz:

- ✚ racionalno, ekonomično i ekološki prihvatljivo korištenje vodenih resursa,
- ✚ zaštitu izvorišta i vodotoka od svih štetnih pojava koje može izazvati čovjek svojim djelovanjem i onih koje prouzrokuju prirodne i druge nesreće,
- ✚ kontinuirano djelovanje stručnih laboratorija zaduženih za kontrolu kvaliteta vode,
- ✚ informisanje građana o mjerama koje se preduzimaju i razlozima njihovog preduzimanja te efektima koji se očekuju od tih mjera.

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

3.3.3.2.3. Odgovor - oporavak

Planske mjere odgovora i oporavka, u slučajevima kada dođe do ugrožavanja izvorišta i vodotoka djelovanjem prirodnih i drugih nesreća ili se desi poplava, u smislu odgovora neophodno je usmjeriti na:

- ✚ preduzimanje mjera koje će spriječiti pojavu popratnih pojava oblika nesreća (klizanje tla, plavljenje, širenje štetnih materija i sl.),
- ✚ zabrane upotrebe onečišćene vode i obezbjeđivanje alternativnih izvora snabdijevanja vodom,
- ✚ čišćenje i uklanjanje naplavljenog materijala uz vodotoke i mjere optimalnog uređenja ugroženih izvorišta radi umanjavanja posljedica nesreće,
- ✚ uređenje korita rijeka i potoka radi usmjeravanja vode u ista na mjestima gdje je promijenjen njihov tok.

3.3.3.2.4. Provedba

Da bi se osigurao ovaj strateški cilj, odnosno strategija razvoja u ovoj oblasti potrebno je ostvariti punu koordinaciju i saradnju Općine sa nadležnim organima za upravljanje vodama. Ova saradnja sa drugim nivoima vlasti odnosi se na:

- ✚ realno sagledavanje stanja, planiranje i provođenje mjera koje će obezbijediti realizaciju ovog strateškog pravca razvoja zaštite i spašavanja i u konačnici efikasnu zaštitu izvorišta i vodotoka od djelovanja prirodnih i drugih nesreća,
- ✚ osiguranje odgovarajućih dokumenata usaglašenih na svim nivoima donošenja (prostorni, plan, prostorna osnova, program mjera, jedinstveni informacioni sistem o prostornom uređenju, urbanistički plan itd),
- ✚ punu koordinaciju i usaglašenost projekata zaštite od poplava na nivou Općine i Kantona, kojima se treba osigurati jedinstveno uređenje vodotoka i pritoka i jedinstveno provođenje mjera prema zaključcima iz procjene ugroženosti,
- ✚ ravnomjernu raspodjelu obaveza i poslova u vezi sa razvojem zaštite i spašavanja izvorišta i vodotoka od djelovanja prirodnih i drugih nesreća.

3.3.3.2.5. Akcioni plan

Izradu akcijskog plana uraditi u suradnji sa nadležnim kantonalnim i federalnim ministarstvima, preduzećima i upravama, vodeći računa da se realno planiraju i blagovremeno

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

izvršavaju planske obaveze iz dijela nadležnosti Općine Velika Kladuša te da se uporno insistira na realizaciji planskih i drugih obaveza iz dijela nadležnosti kantonalnih i federalnih ministarstava, preduzeća i uprava.

Nosioci ovog akcionog plana su:

- ✚ Općinsko vijeće i Općinski načelnik,
- ✚ Služba i Štab civilne zaštite,
- ✚ Služba za upravu, društvene djelatnosti i zajedničke poslove, Služba za komunalne djelatnosti, vodne resurse, zaštitu okoliša i inspeksijske poslove, JKUP Komunalije d.o.o.Velika Kladuša, mjesne zajednice i vlasnici zemljišta u zoni izvorišta i vodotoka (pravna i fizička lica).

3.3.4. Strateški pravac – Program zaštite od zaraznih bolesti ljudi / epidemija

3.3.4.1. Presjek trenutnog stanja

Epidemije su pojave određenih vrsta oboljenja u širim/masovnim razmjerama s tendencijom naglog širenja. Na području Općine Velika Kladuša sa aspekta ugroženosti zdravlja i života ljudi, u pogledu pojave, mjera suzbijanja i iskorijenjivanja zaraznih bolesti, predstavlja stalnu prijetnju.

Nastanak epidemija povezuje se sa lošim higijenskim prilikama od stanovanja pa do neprimjerene ishrane, sa problemima kvalitetne vode za piće, opasnog otpada, odlagališta otpadnih voda, prijenosom zaraznih bolesti, te posljedica prirodne ili druge nesreće.

Zarazne bolesti za čije se sprječavanje i suzbijanje poduzimaju posebne mjere zaštite su: tuberkuloza, bjesnilo, Brill Cincerova bolest, bruceloza, crni prišt, crvenka, dječija paraliza, difterija, dizenterija, ehinokoka, gonoreja, gripa, guba, infektivna mononukleoza, kolera, kuga, legionarska bolest, leptospiroza, malarija, male boginje, meningokokni meningitis, ovčje boginje, pjegavac, povratna groznica, Q groznica, salmonela, sifilis, streptokokna upala ždrijela, šarlah, šuga, tetanus, trbušni tifus, trihinoza, tularemija, veliki kašalj, hepatitis, virusne hemarogične groznice, virusni meningitis, zarazna trovanja hranom izazvana bakterijom, zarazna zapaljenja mozga, zaušnjaci, žuta groznica, borelijoza, klamidijaza, lajmanijaza, sindrom stečenog nedostatka imuniteta (AIDS), a u 2020. godine evidentirana je i pojava virusa COVID 2019. godine.

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

3.3.4.2. Područje razvoja zaštite i spašavanja

3.3.4.2.1. Prevencija i ublažavanje

Normativna uređenost u oblasti prevencije osigurana je:

- ✚ Zakonom o zdravstvenoj zaštiti („Službene novine Fedracije Bosne i Hercegovine“, broj: 46/10),
- ✚ Zakon o zdravstvenom osiguranju („Službene novine Federacije BiH“, broj: 30/97, 07/02 i 70/08),
- ✚ Zakonom o lijekovima („Službene novine Federacije BiH“, broj: 51/01 i 29/05),
- ✚ Zakonom o veterinarstvu u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BIH“, broj: 46/00).

Za prevenciju i ublažavanje nastanka zaraznih bolesti kod ljudi provode se mjere zdravstvene zaštite kroz provedbu zdravstvenog odgoja i obrazovanja, zaštitom od ekonomskih činilaca štetnih po zdravlje, uključujući sve mjere za očuvanje i poboljšanje uvjeta životnog okoliša, zatim provođenje mjera na otkrivanju i otklanjanju uzroka nastanka epidemija, mjera imunizacije, preventive i mjere na suzbijanju karantenskih zaraznih bolesti, snabdijevanje lijekovima i drugim medicinskim sredstvima za zdravstvenu zaštitu.

3.3.4.2.2. Pripravnost i spremnost

Elementi za osiguranje spremnosti u ovoj oblasti su:

- ✚ osiguranje stručnih analiza kod nastanka epidemija od strane službi medicinske pomoći s osloncem na nadležne organe zadužene za zdravstvo na višim nivoima organiziranja,
- ✚ planski odrediti objekte - karantene za smještaj oboljelih od epidemije te izvršiti njihovo prilagođavanje kako bi u situaciji epidemije mogli imati funkciju karantena,
- ✚ obavještavanje javnosti i stanovništva koristeći operativne centre civilne zaštite Općine i Kantona,
- ✚ materijalno opremanje službi za medicinsku pomoć kako bi se smanjili rizici kod nastanka epidemija, stalno ažuriranje planskih dokumenata, provjera donesenih planova kroz vježbe simulacije i edukacija stanovništva.

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

3.3.4.2.3. Odgovor i oporavak

Sve aktivnosti koje se preduzimaju prije i tokom trajanja epidemija trebaju se obuhvatiti djelovanjem i naredbama nadležnog Štaba civilne zaštite koji rukovodi akcijama zaštite i spašavanja od epidemija. Pored navedenih, glavni vidovi odgovora u ovoj oblasti su:

- ✚ prethodno osiguranje lijekova, krvi i krvne plazme, vakcina i sanitetskog i drugog materijala za potrebe zdravstvenog osiguranja,
- ✚ osiguranje smještaja u zdravstvenim ustanovama,
- ✚ osiguranje smještaja u već prilagođenim objektima pripremljenim za namjenu karantina,
- ✚ osiguranje koordinacije sa nevladinim sektorom,
- ✚ prethodno osiguranje neprekidne komunikacije i veza nosilaca planiranja u ovoj oblasti sa svim operativnim nosiocima zaštite i spašavanja.

Smanjenje broja zaraznih bolesti i njihovo radikalno suzbijanje su preduvjet bržeg i efikasnijeg oporavka s ciljem dovođenja u prethodno stanje prije epidemija.

3.3.4.2.4. Provedba

Da bi se osigurao ovaj strateški cilj u ovoj oblasti je potrebno konstantno vršiti prikupljanje, sistematizaciju i proučavanje provedenih međunarodnih i domaćih naučnih i stručnih istraživanja o vrstama i rasprostranjenosti epidemija sa predlaganjem i preduzimanjem odgovarajućih mjera u prevenciji i po pojavi.

Potrebno je razriješiti ili dati odgovore na postojeće ili moguće probleme:

- ✚ nedovoljni javno-zdravstveni laboratorijski kapaciteti;
- ✚ nedovoljni kapaciteti za detekciju, kontrolu i prevenciju epidemija bilo da je u pitanju prirodna ili namjerno izazvana epidemija (bio-terorizam);
- ✚ jasnije legislativno razgraničenje odgovornosti;
- ✚ isticanje opasnosti od širenja zaraznih bolesti posebno u kontekstu ilegalnog prometa ljudima, životinjama i robom;
- ✚ puna koordinacija i usaglašenost članova zaštite od epidemije sa kantonalnim planom kojim se treba osigurati jedinstveno provođenje mjera prema zaključcima iz Procjene ugroženosti općine.

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

3.3.4.2.5. Akcioni plan

Akcijnski plan za realizaciju Programa zaštite od epidemija izraditi u saradnji sa nadležnim javnim zdravstvenim ustanovama i preduzećima. Posebnu pažnju usmjeriti na izradu odgovarajućih planova i programa zaštite od epidemija, opremanje službi za medicinsku pomoći sa minimumom sredstava i osiguranje odgovarajućih rezervi.

Nosioci ovog akcionog plana su:

- ZU. „Dom zdravlja“ Velika Kladuša,
- Općinski organ nadležan za zdravstvo i veterinarstvo,
- Općinska služba civilne zaštite.

3.3.5. Strateški pravac - Program zaštite od zaraznih bolesti životinja / epizotija

3.3.5.1. Presjek trenutnog stanja

Stanje sa aspekta ugroženosti zdravlja i života ljudi, domaćih životinja, materijalnih šteta, onečišćenja okoliša i ograničenja proizvodnje predstavlja u pogledu pojave, mjera suzbijanja i iskorijenjavanja zaraznih bolesti životinja tretman stalne prirodne nesreće. Slika se upotpunjuje ako tome dodamo način uklanjanja nejestivih dijelova i konfiskata u klaonicama, zaraznog materijala u laboratorijama i rashodovanih lijekova po veterinarskim stanicama i apotekama.

Skoro svake godine evidentirana je pojava sezonskih bolesti kao što su Q groznica. Također jedna od učestalih bolesti koja je prisutna i javlja se često jeste bolest bjesnila. Bruceloza je evidentirana na području Općine Velika Kladuša 2004. godine, zatim 2006. godine, 2007. godine kada su evidentirana 63 slučaja bruceloze, dok je 2008 godine registrovano 6 slučajeva bruceloze. Dakle, najučestalije bolesti životinja koje se skoro svake godine evidentiraju na području Općine Velika Kladuša su: bjesnilo, bruceloza, leptospiroza, tuberkuloza goveda, bolesti peradi i dr. Na osnovu ovih podataka o najučestalijim epizotijama bit će izvršena procjena rizika po ljude, materijalna dobra i društvenu sigurnost.

3.3.5.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja

3.3.5.2.1. Prevencija i ublažavanje

Normativna uređenost u oblasti prevencije osigurana je:

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

- ✚ Zakonom o veterinarstvu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj: 34/02);
- ✚ Zakonom o veterinarstvu Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 46/00);
- ✚ Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 29/05).
- ✚ Zakon o zaštiti i dobrobiti životinja („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj: 25/09).

Za prevenciju i ublažavanje nastanka zaraznih bolesti provode se mjere zaštite zdravlja životinja radi osiguranja uzgoja i proizvodnje zdravih životinja, higijenski i zdravstveno ispravnih proizvoda životinjskog porijekla, zaštite ljudi od zoonoza te osiguranja dobrobiti životinja i veterinarske zaštite okoliša. Mjere zaštite odnose se na: otkrivanje i sprječavanje pojava i nastanka zaraznih bolesti, suzbijanje zoonoza, osiguranje zoohigijenskih i drugih veterinarsko-zdravstvenih uvjeta uzgoja i korištenja životinja i očuvanje zdravlja i pravilna ishrana, snabdijevanje veterinarskim lijekovima i veterinarsko-medicinskim proizvodima pri neposrednom pružanju usluge s ciljem zaštite zdravlja životinja i veterinarsko-stočarskog obučavanja.

Ublažavanje kao viziju novog stanja treba osigurati kroz

- a) administrativno-stručne mjere,
- b) osiguranje finansijskih sredstava u budžetu za preventivnu zaštitu životinja na osnovu odgovarajućeg Programa zaštite životinja,
- c) nabavka nedostajuće opreme za veterinarsku službu i
- d) građevinsko – tehničke mjere.

Kao dio prevencije za ublažavanje stanja treba u saradnji sa nadležnim kantonalnim ministarstvom odrediti lokaciju i urediti groblje za životinje prema važećim propisima.

3.3.5.2.2. Pripravnost i spremnost

Elementi za osiguranje spremnosti u ovoj oblasti su:

- ✚ osiguranje stručnih analiza kod pojave nastanka epizootija od organa nadležnog za veterinarstvo;

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

- ✚ pripremiti posebnu strategiju za borbu protiv epizootija;
- ✚ uspostaviti punu koordinaciju između svih institucija koje se bave poslovima veterinarstva radi sprječavanja i suzbijanja zaraznih bolesti;
- ✚ obavještanje javnosti i stanovništva putem operativnog centra civilne zaštite;
- ✚ materijalno opremanje Službe za veterinarske poslove općine Velika Kladuša kako bi se smanjili rizici od nastanka epizootija;
- ✚ institucionalni razvoj i tehnička dostignuća, edukacija farmera, klaoničara i menadžmenta prerađivačkih kapaciteta, efikasniji rad veterinarskih stanica i energičniji postupci veterinarske inspekcije.

3.3.5.2.3. Odgovor i oporavak

Sve aktivnosti koje se preduzimaju neposredno prije i tokom trajanja epizootija trebaju se obuhvatiti djelovanjem i naredbama Općinskog štaba civilne zaštite, koji rukovodi akcijama zaštite i spašavanja od epizootija u koordinaciji sa Štabom za zarazna oboljenja na višim nivoima vlasti.

Pored navedenog glavni vidovi odgovora u ovoj oblasti su:

- ✚ prethodno osiguranje veterinarskih lijekova, veterinarsko-medicinskih instrumenata, opreme, hrane za životinja i sredstva za dezinfekciju, dezinfekciju i deratizaciju,
- ✚ prethodno osiguranje neprekidne komunikacije i veza nosilaca planiranja ove oblasti sa svim nosiocima zaštite i spašavanja.

Smanjenje broja zaraznih bolesti i njihovo radikalno suzbijanje, zaštita okoliša i osiguranje uvjeta za proizvodnju hrane, bolja povezanost nauke sa primarnom i sekundarnom proizvodnjom hrane preduvjet su bržeg i efikasnijeg oporavka. Osnovni cilj u ovoj fazi je dovođenje u prethodno stanje, prije nastanka epizootija.

3.3.5.2.4. Provedba

Da bi se osigurao ovaj cilj neophodna je puna koordinacija i saradnja sa višim nivoima organizovanja ovih poslova kroz izradu istraživačkog projekta zaštite od epizootija pod nazivom „Prikupljanje, sistematizacija i proučavanje provedenih međunarodnih i domaćih naučnih i stručnih istraživanja o vrstama i rasprostranjenosti epizootija, sa prijedlogom mjera koje treba preduzeti u prevenciji i po pojavi“.

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

Ovaj projekat mora dati odgovor i utvrditi efikasan način rješavanja problema uz punu saradnju sa drugim nivoima vlasti, a odnose se na:

- ✚ osiguranje odgovarajućih planskih dokumenata usaglašenih na svim nivoima vlasti,
- ✚ punu koordinaciju i usaglašenost projekata zaštite od epizootija sa kantonalnim nivoom, kojim treba osigurati jedinstveno provođenje mjera prema zaključcima iz Procjene ugroženosti.

3.3.5.2.5. Akcioni plan

Akcijski plan za realizaciju programa zaštite od epizootija sadrži sljedeće konkretne provedbene korake:

- ✚ izrada Programa i drugih provedbenih akata ili propisa;
- ✚ opremanje Službe za veterinarske poslove općine Velika Kladuša;
- ✚ određivanje i uređenje lokacije za neškodljivo uklanjanje eutanaziranih i uginulih životinja.

Nosioci akcijskog plana su:

- ✚ Služba za komunalne djelatnosti, vodne resurse, zaštitu okoliša i inspeksijske poslove,
- ✚ Služba za civilnu zaštitu,
- ✚ Privredna društva iz oblasti veterinarstva.

3.3.6. Strateški pravac – Program zaštite od požara

3.3.6.1. Presjek trenutnog stanja

U protekli deset godina na području Općine Velika Kladuša evidentirano je oko 1320 požarnih akcidenata u prosjeku je to 132 požara u toku jedne godine. Od ukupnog broja evidentiranih požarnih akcidenata najveći broj njih se desio na otvorenim prostorima (šume, nisko rastinje), zatim na objektima, stambenim, industrijskim i poslovnim objektima, zatim na vozilima i drugi nekvalifikovani požari. Prema podacima o evidentiranim požarima na području Općine Velika Kladuša evidentno je da su ugrožena područja od požara uže gradsko jezgro, zatim područja oko poslovnih subjektata sa povećanom požarnom ugroženošću, prostor industrijske zone, kao i udaljeni prostori i naselja koji nisu pokriveni adekvatnom zaštitom odnosno do kojih nije moguća brza i blagovremena intervencija vatrogasne jedinice te otvorene površine (šumske površine).

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

Na osnovu dosadašnjih iskustava i procjena Profesionalna vatrogasna jedinica Velika Kladuša, u saradnji sa Šumarsko-čuvarskom službom, procjenjuje kritičnim područjima za izbijanje šumskih požara sljedeće lokalitete:

- ✚ Velik Grljavac,
- ✚ Mali Grljavac,
- ✚ Vrnogračka glavica,
- ✚ Karaula,
- ✚ Alatuša,
- ✚ Hresna,
- ✚ Latića glavica,
- ✚ Kestenje,
- ✚ Hrabljenovac – Kudići i
- ✚ Stabandža.

Odgovornost za njihovo sprečavanje i gašenje, kao i provođenje inspekcijskog nadzora nad mjerama, podijeljena je između općinskih i kantonalnih organa te pravnih i fizičkih lica. Teret preventive, a naročito operativne zaštite od požara u izvedbenom i finansijskom smislu oslonjen je na općinu Velika Kladuša, koja te poslove realizuje preko Službe za civilnu zaštitu u sklopu koje se nalazi Profesionalna vatrogasna jedinica Općine Velika Kladuša. Profesionalna vatrogasna jedinica nema dovoljno ljudskih resursa za odgovore na velikim požarima, zbog čega je potrebna njena popuna ili osnivanje Dobrovoljnih vatrogasnih društva te popunjena specijalizovanih jedinica civilne zaštite za zaštitu od požara koja se angažuje u slučaju požara većih razmjera.

3.3.6.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja

3.3.6.2.1. Prevencija i ublažavanje

Kada su u pitanju mjere prevencije, u smislu normativno–pravnog uređenja poslova zaštite od požara, ova oblast je uređena:

- ✚ Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu FBiH („Službene novine FBiH“, br. 64/09),
- ✚ Zakon o zaštiti od požara i vatrogastvu unsko-sanskog kantona („Službeni glasnik USK“ broj: 4/13),
- ✚ Zakon o šumama USK („Službeni glasnik USK“ broj: 22/12),

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

- ✚ Odluka o organizovanju i funkcionisanju zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na području Općine Velika Kladuša („Službeni glasnik Općine Velika Kladuša“, broj: 3/08).

3.3.6.2.2. Pripravnost i spremnost

Mjere pripravnosti i spremnosti za djelovanje u uslovima pojave opasnosti od požara direktno zavise o provođenju kratkoročnih i dugoročnih mjera prevencije, a naročito onih iz oblasti prostornog planiranja, gradnje i održavanja objekata, zatim od poštivanja i provođenja saobraćajnih propisa, organizovanosti i obučenosti stanovništva koje je ugroženo djelovanjem požara, a posebno svjesnosti i educiranosti građana, kao i drugih faktora.

Pripravnost i spremnost za djelovanje u slučaju požara obezbijediti kroz:

- ✚ predhodno blagovremeno i adekvatno provođenje mjera prevencije, naročito kod izgradnje i održavanja objekata, uređenja i održavanja poljoprivrednog zemljišta, šuma i šumskog zemljišta i dr.,
- ✚ razvijanje snaga i obezbjeđivanje sredstava namijenjenih za preventivnu i operativnu zaštitu od požara,
- ✚ striktno provođenje zakonskih i podzakonskih propisa koji uređuju oblast zaštite od požara,
- ✚ obučavanje i osposobljavanje stanovništva ličnu i uzajamnu zaštitu od požara,
- ✚ modernizaciju opreme i sredstava namijenjenih za preventivnu i operativnu zaštitu od požara i držanjem iste u ispravnom i funkcionalnom stanju i obezbjeđenje stabilnih sredstava finansiranja zaštite od požara.

3.3.6.2.3. Odgovor - oporavak

Mjerama odgovora na opasnost od pojave požara potrebno je spriječiti njegovo daljnje širenje (stavljanje požara pod kontrolu), spriječiti ili ublažiti pojavu popratnih pojava oblika nesreća (strujni udari, eksplozije, opasnosti od rušenja i dr.), te stvoriti neophodne uslove za normalizaciju stanja u ugroženom području, s tim da te mjere težišno treba planirati i usmjeriti na:

- ✚ stavljanje požara pod kontrolu jedinica za gašenje,

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

- ✚ otvaranje puteva i prolaza za bezbjedno izmještanje ili evakuaciju ugroženog stanovništva i izmještanje pokretne imovine,
- ✚ zaštitu objekata od posebnog interesa,
- ✚ zaštitu ili izmještanja materijala koji mogu pospješiti negativan efekat požara,
- ✚ osiguranje objekata i područja od mogućih zloupotreba,
- ✚ preduzimanje i drugih mjera koje za cilj imaju normalizaciju stanja u ugroženom području.

Mjere oporavka su dugoročne operativno–stručne mjere koje se trebaju provoditi uz učešće stručnih lica i službi iz oblasti koja je bitna za uspješno provođenje programa oporavka požarom pogođenih površina.

3.3.6.2.4. Provedba

Za potrebe razvoja ovog strateškog pravca razvoja zaštite i spašavanja neophodno je ostvariti punu koordinaciju i saradnju sa nadležnim kantonalnim ministarstvima, preduzećima i upravama, s ciljem da se obezbijedi:

- ✚ striktna primjena zakonskih i podzakonskih propisa i standarda iz oblasti prostornog planiranja, gradnje i održavanja objekata, uzgoja i zaštite šuma i zaštite od požara,
- ✚ ravnomjernija raspodjela tereta kod provođenja preventivnih i operativnih mjera zaštite od požara (upotreba ljudstva, tehnike i sredstava),
- ✚ efikasna saradnja i kordinacija svih učesnika i kontrolnih organa vezanih za poslove prostornog planiranja, gradnje i održavanja objekata, uzgoja i zaštite šuma i zaštite od požara.

3.3.6.2.5. Akcioni plan

Akcijskim planom posebno je potrebno obraditi slijedeće:

- ✚ nastaviti aktivnosti izgradnje sistema za zaštitu od požara općine Velika Kladuša u skladu sa donesenim zakonima iz ove oblasti na nivou F BiH i USK,
- ✚ ažurirati Plan zaštite od požara općine Velika Kladuša i pristupiti njegovoj implementaciji,
- ✚ izvršiti modernizaciju, opremanje i uvježbavanje jedinica za gašenje požara,
- ✚ podržati razvoj dobrovoljnog vatrogastva

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

3.3.7. Strateški pravac – Program zaštite od odronjavanja i klizanja tla

3.3.7.1. Presjek trenutnog stanja

Postoji više različitih faktora koji negativno utiču na pojavu i aktiviranje klizišta, pojavu odrona i drugih sličnih pojava koje ugrožavaju ljude i materijalna dobra.

Prema dostupnim podacima na području općine Velika Kladuša nema aktivnih klizišta ali degradacijom zamljišta, nedozvoljenom, neplanskom gradnjom moguće je pojavljivanje ove nesreće. Najkritičniji lokaliteti spomenutih klizišta su:

- ✚ Lokalitet Zborište, evidentirano 4 – 5 klizišta u potezu od Vrnograča prema Bužimu;
- ✚ Lokalitet Šumatac, evidentirano klizište na potezu od Centralne škole prema Šabićima;
- ✚ Lokalitet Kudići, evidentirano klizište prema Zarifovićima;
- ✚ Lokalitet Todorovo, od centra Todorova prema Skokovima;
- ✚ Lokalitet Todorovo – Čerimovića križ – prema Vrnograču (nekoliko lokaliteta);
- ✚ Područje Stabandže, klizište evidentirano u samom mjestu na nekoliko lokacija;
- ✚ Područje Bosanske Bojne, duž putne komunikacije prema graničnom prelazu i
- ✚ Lokalitet duž regionalnog puta Barake – Šturlić, na djelu puta koji prolazi kroz naselje Johovica.

Za evidentirana klizišta ne postoji urađena projektna dokumentacija njihove sanacije što je neophodno uraditi kako bi se spriječio nastanak većih nesreća, ugrožavanje ljudi i materijalnih dobara. Dakle, postoji potreba da se hitno pristupi planskom uređenju ove oblasti i da se ovi problemi stave pod kontrolu.

3.3.7.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja

3.3.7.2.1. Prevencija i ublažavanje

U sklopu dugoročnih mjera prevencije vezanih za aktiviranje i djelovanje klizišta potrebno je preduzeti slijedeće:

- ✚ Izraditi evidenciju svih klizišta i mjesta odronjavanja i klizanja tla na području Općine Velika Kladuša te pripremiti projekte njihove sanacije;
- ✚ ispitati uzroke klizanja tla na klizištima za koja se ocijeni da je potrebno vršiti uzorkovanje, te na bazi tih rezultata planirati mjere ublažavanja ili spriječavanja posljedica klizanja tla,

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

- ✚ prostorno–planskom dokumentacijom definisati zone privremene ili stalne zabrane gradnje objekata u zonama aktivnih ili potencijalno aktivnih klizišta, definisati mjere
- ✚ sistemski kontrolisati i sankcionisati sve pojave koje doprinose aktiviranju klizišta ili koje pojačavaju njihovo štetno dejstvo,
- ✚ organizovati, obučiti i uvježbati snage, te obezbijediti sredstva za provođenje preventivnih i operativnih mjera zaštite od klizanja i odronjavanja tla.
- ✚ zabrane sječe stabala ili preoravanja površina u zonama poznatih aktivnih klizišta i zonama u kojima bi potencijalno moglo doći do aktiviranja klizišta.

3.3.7.2.2. Pripravnost i spremnost

Pripravnost i spremnost za djelovanje u uslovima aktiviranja klizišta, a naročito u uslovima kada njihovim aktiviranjem dođe do ugrožavanja ljudi i materijalnih dobara direktno zavisi o provođenju kratkoročnih i dugoročnih mjera prevencije i ublažavanja.

Kada zaprijeti opasnost od aktiviranja klizišta, ili dođe do njegovog aktiviranja, mjere pripravnosti i spremnosti se moraju planirati i usmjeriti na:

- ✚ blagovremeno izmještanje ljudi i materijalnih dobara iz područja ugroženih klizanjem ili većim odronjavanjem tla,
- ✚ otklanjanje uzroka koji su doveli do klizanja ili odronjavanja i preduzimanje mjera koje imaju za cilj da ublaže prijeteću opasnost,
- ✚ spriječavanje štetnog djelovanja popratnih pojava oblika nesreće te na preduzimanje i drugih adekvatnih mjera.

3.3.7.2.3. Odgovor i oporavak

Mjerama odgovora na opasnost od klizanja i odronjavanja tla potrebno je stvoriti neophodne uslove za normalizaciju života i rada u ugroženom području, s tim da te mjere treba planirati i usmjeriti na:

- ✚ čišćenje i osposobljavanje putnih komunikacija i druge infrastrukture zatrpane, oštećene ili uništene djelovanjem klizišta ili odrona,
- ✚ izmještanje i osposobljavanje nadzemnih i podzemnih vodova ugroženih djelovanjem klizišta i većih odrona (vodovodi, kanalizacije, PTT i dr.),

- ✚ uređenje oštećenog građevinskog, poljoprivrednog i šumskog zemljišta ugroženog djelovanjem klizišta i odrona u mjeri koja zadovoljava osnovne potrebe stanovništva.

Mjerama oporavka od klizanja i odronjavanja tla potrebno je stvoriti dugoročne uslove za život i rad u ugroženom području, te spriječiti ili ublažiti svaku eventualnu pojavu opasnosti od klizanja ili odronjavanja tla.

Razvoj područja oporavka postići kroz programe uređenja građevinskog, šumskog i poljoprivrednog zemljišta, odnosno programe i projekte njihovog korištenja u ekonomske svrhe.

3.3.7.2.4. Provedba

Za potrebe razvoja ovog strateškog pravca razvoja zaštite i spašavanja neophodno je ostvariti punu koordinaciju i saradnju sa nadležnim kantonalnim i federalnim ministarstvima, preduzećima i upravama, s ciljem da se obezbijedi:

- ✚ izrada jedinstvenog katastra aktivnih klizišta i izrada procjene o mogućnostima i opasnostima od aktiviranja novih klizišta i većih odrona,
- ✚ usaglašavanje zakonskih i podzakonskih propisa, strategija i planova kojima će se dugoročno definisati način sanacije aktivnih klizišta i preduzimanje preventivnih mjera radi spriječavanja njihove pojave i djelovanja,
- ✚ kontinuirano ekonomično finansiranje preventivnih i operativnih mjera sanacije klizišta.

3.3.7.2.5. Akcioni plan

Izradu akcijskog plana uraditi u suradnji sa nadležnim kantonalnim i federalnim ministarstvima, preduzećima i upravama, vodeći računa da se realno planiraju i blagovremeno izvršavaju planske obaveze iz dijela nadležnosti općine Velika Kladuša te da se insistira na realizaciji planskih i drugih obaveza iz dijela nadležnosti kantonalnih i federalnih ministarstava, preduzeća i uprava. Nosioци ovog akcionog plana su:

- ✚ Općinsko vijeće i Općinski načelnik,
- ✚ Služba za katastar, urbanizam i imovinsko pravne poslove,
- ✚ Služba i Štab civilne zaštite, a po potrebi i druge službe općine, mjesne zajednice i vlasnici zemljišta (pravna i fizička lica).

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

3.3.9. Strateški pravac – Program uređenja i održavanja šuma i šumskog zemljišta

3.3.9.1. Presjek trenutnog stanja

Usljed posljedica nastalih ratom, transformacijom vlasništva i načina upravljanja šumama i šumskim zemljištem, složeno je stanje u pogledu očuvanja kapaciteta zdravih šuma. Nekontrolisana sječa, dijelom nestručno iskorištavanje, uzgoj i zaštita šuma i požari znatno su ugrozili uzgoj i očuvanje šumskog potencijala na području Velika Kladuša, čime je poremećena prirodna ravnoteža.

Nadalje, loše obrađeni drvni sortimenti, neadekvatno izvlačenje, sakupljanje, lagerovanje i iskorištavanje drvnih sortimenata doprinosi formiranju vještačkih nanosa i prepreka u rijekama, do mjere kada predstavljaju ozbiljnu opasnost po sigurnost ljudi i materijalnih dobara koji se nalaze uz vodotoke.

Šuma i šumsko zemljište pretvaraju se u područja u kojima se najčešće javljaju negativne pojave odlaganja raznih vrsta otpada, nedozvoljenog iskorištavanja šumskih bogatstava i sl., a postojeća zakonska regulativa i sistem kontrole i sankcionisanja ovakvih pojava pokazuje niz slabosti u borbi protiv tih pojava, bez obzira da li se radi o šumama u državnoj ili privatnoj svojini.

3.3.9.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja

3.3.9.2.1. Prevencija i ublažavanje

Uzimajući u obzir činjenicu da su poslovi uzgoja, zaštite i iskorištavanja šuma u nadležnosti nadležnog kantonalnog i federalnog ministarstva te da se radi o izuzetnom prirodno – ekonomskom bogatstvu koje ima veliki značaj za život i razvoj na području općine, razvoju područja prevencije i ublažavanja posljedica mogućih štetnih djelovanja po šume i šumsko bogatstvo potrebno je posvetiti posebnu pažnju.

Normativno pravna uređenost uzgoja, zaštite i iskorištavanja šuma obuhvaćena je:

- ✚ Zakonom o šumama Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 20/02, 29/03 i 37/04),
- ✚ Zakon o šumama USK („Službeni glasnik USK“ broj: 22/12),

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

- ✚ Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 39/03, 22/06 i 43/10) i
- ✚ Zakon o zaštiti od požara i vatrogastvu Unsko-sanskog kantona („Službeni glasnik USK“ broj: 4/13).

Za prevenciju i ublažavanje u zaštiti šuma i unapređenje razvoja šumarstva, popravljjanje produkcije drveta u šumama i rast njihovih ekoloških vrijednosti, što podrazumijeva i bolje zdravstveno stanje šuma, poduzimat će se razne mjere kao što su:

- ✚ izrada planova za zaštitu šuma od požara prema stepenu opasnosti od šumskih požara,
- ✚ praćenje ugroženosti šuma od biljnih i drugih štetočina i smanjenje njihove prekomjerne populacije,
- ✚ izgradnja i održavanje transportne infrastrukture u skladu sa posebnim projektima, sanitarna sječa šuma,
- ✚ provođenje šumsko-uzgojnih mjera,
- ✚ zabrana bespravne sječe i pustošenja šuma, osiguranje šumskog reproduktivnog materijala (šumsko sjeme i šumski sadni materijal),
- ✚ obnova šuma nakon prirodnih i drugih nesreća (biljne štetočine, klizišta, šumski požari itd.),
- ✚ inspeksijski nadzor u oblasti šuma,
- ✚ izrada inventure šuma koja će ukazati na mnoge nejasnoće u vezi sa površinama šuma i šumskog zemljišta, a što će poslužiti za izradu dugoročnog programa razvoja šumarstva,
- ✚ uvođenje jedinstvenog informacionog sistema u šumarstvu,
- ✚ povećanje obima pošumljavanja goleti i rekonstrukcija degradiranih šuma.

Da bi se štete od šumskih požara smanjile na što je moguće manju mjeru potrebno je izvršiti analizu postojećeg stanja šumskih puteva i šumskih prosjeka. Uraditi odgovarajući projekat zaštite šuma i na osnovu njega pristupiti izgradnji novih prosjeka, puteva i planskom pošumljavanju.

3.3.9.2.2. Pripravnost i spremnost

Razvoj ovog područja zaštite i spašavanja direktno zavisi o kvalitetu gospodarenja i upravljanja šumama u državnoj i privatnoj svojini, kvalitetu provođenja preventivnih mjera

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

zaštite i organizacije, opremljenosti i uvježbanosti snaga za zaštitu šuma od prirodnih i drugih nesreća.

Pripravnost i spremnost za djelovanje (odgovor) na opasnosti nastale djelovanjem prirodnih i drugih nesreća postignut će se:

- ✚ rješavanjem spornih pitanja i problema istaknutih u području preventive i ublažavanja posljedica djelovanja prirodnih i drugih nesreća, u smislu uzgoja, zaštite i iskorištavanja šuma u skladu sa pozitivnim zakonskim i podzakonskim propisima,
- ✚ planskim i operativnim uređenjem šuma i šumskog zemljišta i izdvajanjem (sječom) stabala koja mogu biti uzrokom pojave i širenja štetnih pojava,
- ✚ čišćenjem i održavanjem prohodnim šumskih puteva i požarnih puteva i staza,
- ✚ deminiranjem površina kontaminiranih minama i blagovremenim uklanjanjem neeksplozivnih ubojnih sredstava i drugih opasnih materijala i materija iz šuma i sa šumskog zemljišta,
- ✚ opremanjem i uvježbavanjem snaga za zaštitu šume (za sanaciju i zaštitu od požara, dekontaminaciju i sl.), te drugim redovnim i vanrednim mjerama.

3.3.9.2.3. Odgovor i oporavak

Sve aktivnosti koje se preduzimaju neposredno prije, tokom i poslije pojave prirodne i druge nesreće i koje ugrožavaju šume trebaju se obuhvatiti djelovanjem i naredbama Općinskog štaba civilne zaštite, osim direktnog nadzora i praćenja stanja šuma, a prema podijeljenoj nadležnosti između Federacije BiH i Kantona i zakonskih obaveza šumsko-privrednog društva.

U uslovima kada dođe do ugrožavanja šuma i šumskog zemljišta djelovanjem poznatih i nepoznatih prirodnih i drugih nesreća, blagovremen i stručan odgovor predstavlja ključ uspjeha preduzetih mjera i postupaka.

Uzgoj, zaštita i iskorištavanje šuma u nadležnosti su Unsko – sanskog kantona i Federacije BiH, pa se tako najznačajniji dio mjera zaštite, u smislu odgovora i oporavka, trebaju planirati na tom nivou. Međutim, zbog izuzetno velikog prirodno–ekonomskog šumskog potencijala i njegovog značaja za život i razvoj na području općine, općinske snage i sredstva za zaštitu šuma trebaju biti uključene u sve faze planiranja i realizacije planova zaštite šuma od djelovanja prirodnih i drugih nesreća, s tim da se mjere odgovora naročito baziraju na:

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

- ✚ planiranje i provođenje mjera odgovora na opasnosti koje već ugrožavaju ili prijete da ugroze šume i šumsko zemljište (nekontrolisana sječa, nekontrolisano odlaganje otpada i sl.),
- ✚ strategijsko planiranje deminiranja šuma i njihovog uređenja nakon obavljenog postupka deminiranja, a to se prije svega odnosi na ŠPD USK,
- ✚ planiranje pravovremenih stručnih mjera kod pojave zagađenja i oboljenja šuma i šumskog zemljišta.

3.3.9.2.4. Provedba

Za potrebe razvoja ovog strateškog pravca razvoja zaštite i spašavanja neophodno je ostvariti punu koordinaciju i saradnju sa nadležnim kantonalnim i federalnim ministarstvima, preduzećima i upravama s ciljem da se obezbijedi:

- ✚ realno planiranje i dosljedna primjena šumsko-privredne osnove za područje općine Velika Kladuša,
- ✚ realno planiranje i dosljedna primjena godišnjih planova gospodarenja šumama,
- ✚ realno planiranje i dosljedna primjena Plana zaštite šuma od požara, sa ravnomjernijom raspodjelom tereta u vezi sa gašenjem šumskih požara i realnijom raspodjelom pokrića troškova za gašenje požara, što uključuje i troškove priprema za gašenje,
- ✚ adekvatno uređenje šuma, šumskih i požarnih puteva, te puna mobilnost i efikasnost svih snaga i sredstava namijenjenih za zaštitu i spašavanje šuma.

Mjere zaštite šuma od požara obraditi u sklopu Plana zaštite od požara općine Velika Kladuša, a ostale neophodne mjere u sklopu drugih planova zaštite i spašavanja općine (klizanje i odronjavanje tla, plan deminiranja i sl.).

3.3.9.2.5. Akcioni plan

Izradu akcijskog plana uraditi u suradnji sa nadležnim kantonalnim i federalnim ministarstvima, preduzećima i upravama, vodeći računa da se realno planiraju i blagovremeno izvršavaju planske obaveze iz dijela nadležnosti općine Velika Kladuša, te da se uporno inzistira na realizaciji planskih i drugih obaveza iz dijela nadležnosti kantonalnih i federalnih ministarstava, preduzeća i uprava.

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

Nosioci ovog akcionog plana su:

- ✚ Općinsko vijeće i Općinski načelnik,
- ✚ Služba za finansije, računovodstvo i javne nabavke
- ✚ po potrebi i druge službe općine, mjesne zajednice i vlasnici šuma (fizička lica i pravna lica).

3.3.10. Strateški pravac – Program zaštite izvorišta vode za piće

3.3.10.1. Presjek trenutnog stanja

Stanovništvo općine Velika Kladuša opskrbljuje se pitkom vodom koja se crpi iz izvorišta Kvrkulja, Dabravine I i Dabravine II i iz arteških bunara. Vodocrpilište Kvrkulja ima tri bunara. Vodovodni sistem Velika Kladuša održava i kontrolira JKP „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o. iz Velike Kladuše i predstavlja javni vodovodni sistem.

Ukupan sistem za opskrbljivanje stanovništva Velike Kladuše sastoji se od slijedećih vodovodnih sistema: Centralni, koji obuhvaća veći dio općine, drugi sistem je Vodovodni sistem Slapnice, koji obuhvaća područje Slapnice i Vrnograča i treći je Vodovodni sistem Šumatac koji obuhvaća područje i naselja Šumatac, Kudiće, Johovica i Todorovo. JKP „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o. posjeduje 8 pumpnih stanica, ukupnog kapaciteta 240 l/s, 10 prepumpnih stanica i 5 automatskih klornih stanica. Trenutno ima 12.487 priključaka (11.872 domaćinstva i 615 privreda).

Pokrivenost općine čistom pitkom vodom je 98% što podrazumijeva oko 45.000 stanovnika. Visoka sofisticirana oprema rezultira izuzetno čistom i svakodnevno kontroliranom vodom. Dužina vodovodne mreže iznosi cca 617 km što je uvjetovalo velike financijske investicije.

Na prostoru općine nije riješeno pitanje komunalnih i industrijskih otpadnih voda. Zbog nedostatka kanalizacijskog sistema, nepročišćavanjem otpadnih voda, curenjem iz starih cijevi i lošeg održavanja septičkih jama dolazi do zagađenja vodotoka, zemljišta i podzemnih voda.

Odvođenje i pročišćavanje otpadnih voda predstavlja jedan od najvećih ekoloških problema općine Velika Kladuša. S obzirom da su kapaciteti za razvoj industrijske proizvodnje, naročito prehrambene veliki, ovaj problem predstavlja prioritet.

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

3.3.10.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja

3.3.10.2.1. Prevencija i ublažavanje

Područje prevencije i ublažavanja posljedica u oblasti uređenja izvorišta i vodotoka i zaštite od poplave, u smislu normativno – pravnog uređenja, djelimično je uređena kroz Zakon o vodama Federacije BiH („Sužbene novine Federacije BiH“ broj 70/06), Uredbi o vrstama i sadržaju planova zaštite od štetnog djelovanja voda („Sužbene novine Federacije BiH“ broj 26/09).

Mjere prevencije potrebno je težišno usmjeriti na:

- ✚ realizacija odluka o zonama sanitarne zaštite i zaštitnih mjera za izvorišta kojima upravlja JKP Vodovod i kanalizacija d.o.o. Velika Kladuša,
- ✚ donošenje operativnih odluka o zaštiti izvorišta i vodotoka od negativnih pojava te odluka i planova za održavanje i korištenje objekata za vodosnadbijevanje,
- ✚ na uspostavljanje jedinstvenog katastra izvorišta i objekata za vodosnadbijevanje, sa podacima ko upravlja istim i drugim podacima,
- ✚ donošenje planova uređenja korita potoka i rijeka i planova odbrane od poplave,
- ✚ osposobljavanje i opremanje postojećih laboratorija za kontrolu i održavanje izvorišta i objekata za vodosnadbijevanje.

3.3.10.2.2. Pripravnost i spremnost

Pripravnost i spremnost za djelovanje u ovoj oblasti podrazumijeva predhodno detaljno poznavanje stanja na terenu, organizovane i uvježbane redovne i vanredne snage za djelovanje u slučaju ugroženosti, obezbjeđene pravne, finansijske i druge pretpostavke za provođenje preventivnih i operativnih mjera.

Spremnost u ovoj oblasti težišno se osigurava kroz:

- ✚ racionalno, ekonomično i ekološki prihvatljivo korištenje vodenih resursa,
- ✚ zaštitu izvorišta i vodotoka od svih štetnih pojava koje može izazvati čovjek svojim djelovanjem i onih koje prouzrokuju prirodne i druge nesreće,
- ✚ kontinuirano djelovanje stručnih laboratorija zaduženih za kontrolu kvaliteta vode,
- ✚ informisanje građana o mjerama koje se preduzimaju i razlozima njihovog preduzimanja, te

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA Kladuša ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

- ✚ efektima koji se očekuju od tih mjera.

3.3.10.2.3. Odgovor i oporavak

Planske mjere odgovora i oporavka, u slučajevima kada dođe do ugrožavanja izvorišta i vodotoka djelovanjem prirodnih i drugih nesreća ili se desi poplava, u smislu odgovora neophodno je usmjeriti na:

- ✚ preduzimanje mjera koje će spriječiti pojavu popratnih pojava oblika nesreća (klizanje tla, plavljenje, širenje štetnih materija i sl.),
- ✚ zabrane upotrebe onečišćene vode i obezbjeđivanje alternativnih izvora snadbijevanja vodom,
- ✚ čišćenje i uklanjanje naplavljenog materijala uz vodotoke i mjere optimalnog uređenja ugroženih izvorišta radi umanjenja posljedica nesreće,
- ✚ uređenje korita rijeka i potoka radi usmjeravanja vode u ista na mjestima gdje je promijenjen njihov tok.

Mjere oporavka od posljedica nastalih ugrožavanjem izvorišta i vodotoka ili djelovanjem poplave potrebno je provoditi uz učešće stručnih lica iz oblasti u kojima će se planirati kratkoročne i dugoročne mjere oporavka (poljoprivreda, vodoprivreda, šumarstvo, zaštita okoliša i dr.), a način djelovanja, snage i sredstva planirati posebnim operativnim i stratejskim planovima.

3.3.10.2.4. Provedba

Za potrebe razvoja ovog strateškog pravca razvoja zaštite i spašavanja neophodno je ostvariti punu koordinaciju i saradnju sa nadležnim kantonalnim i federalnim ministarstvima, preduzećima i upravama, s ciljem da se obezbijedi:

- ✚ realno sagledavanje stanja, planiranje i provođenje mjera koje će obezbijediti realizaciju ovog strateškog pravca razvoja zaštite i spašavanja i u konačnici efikasnu zaštitu izvorišta i vodotoka od djelovanja prirodnih i drugih nesreća,
- ✚ ravnomjernu raspodjelu obaveza i poslova u vezi sa razvojem zaštite i spašavanja izvorišta i vodotoka od djelovanja prirodnih i drugih nesreća,
- ✚ planiranje i izvršavanje obaveza u vrijeme kada će obezbijediti najbolji efekat

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

3.3.10.2.5. Akcioni plan

Izradu akcijskog plana uraditi u suradnji sa nadležnim kantonalnim i federalnim ministarstvima, preduzećima i upravama, vodeći računa da se realno planiraju i blagovremeno izvršavaju planske obaveze iz dijela nadležnosti općine Velika Kladuša te da se uporno insistira na realizaciji planskih i drugih obaveza iz dijela nadležnosti kantonalnih i federalnih ministarstava, preduzeća i uprava.

Nosioci ovog akcionog plana su:

- ✚ Općinsko vijeće i Općinski načelnik,
- ✚ Služba i Štab civilne zaštite,
- ✚ Služba za komunalne djelatnosti, vodne resurse, zaštitu okoliša i inspeksijske poslove, nadležna komunalna preduzeća, mjesne zajednice i vlasnici zemljišta u zoni izvorišta i vodotoka (pravna i fizička lica).

3.3.11. Strateški pravac – Program zaštite i strateško upravljanje otpadom

3.3.11.1. Presjek trenutnog stanja

Zbrinjavanje komunalnog otpada na području općine Velika Kladuša vrši JKUP „Komunalije“ d.o.o. Velika Kladuša. Iako je odvozom komunalnog otpada teritorijalno pokriveno gotovo cijelo područje općine, još uvijek sva domaćinstva nisu registrirani korisnici usluga odvoza komunalnog otpada. Trenutno je samo 55% domaćinstava registrirano kao korisnici usluga.

Deponija „Radića most“ na koju se odlaže otpad sa prostora općine Velika Kladuša nalazi se u mjesnoj zajednici Vrnograč i najveći je ekološki problem ne samo ove mjesne zajednice nego i općine Velika Kladuša. Deponija „Radića Most“ se nalazi oko 25 km od Velike Kladuše u blizini naselja Vrnograč od kojeg je udaljena oko 1,5 km. Početak rada deponije nije poznat ali se pretpostavlja da je u funkciji više od 30 godina. Deponija se prostire na površini od oko 15.000 m² i njena popunjenost je oko 95 %. Ukupno odložena količina otpada se procjenjuje na oko 500.000 m³ a visina deponiranog otpada doseže i 35 metara. Deponija nije ograđena jer se nalazi na takvom položaju da je nepristupačna (brda obrasla šumom) ali posjeduje ulaznu rampu na kojoj se vrši prijem otpada.

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

Komunalni otpad i otpad po svojstvima sličan komunalnom, iz domaćinstava ali i iz privrede, odvozi se jedanput sedmično, 5 dana u sedmici. Otpad se skuplja u kontejnere kapaciteta 1 – 7 m³. Na području Općine postoje i kontejneri za skupljanje reciklirajućeg otpada, nakon čije obrade se dobivene sekundarne sirovine prodaju. Odvojeno se skupljaju sljedeće komponente otpada: papir, najlon, PET ambalaža i aluminij.

Pored deponije „Radića most“ na području Općine Velika Kladuša, kao i u drugim općinama u USK, uočeno je i postojanje divljih deponija, odlagališta otpada. Podatak o broju divljih deponija / odlagališta nije poznat jer nije rađena adekvatna identifikacija divljih deponija na području općine Velika Kladuša, što također predstavlja veliki problem za ovu lokalnu zajednicu jer su ove deponije opasnost po okoliš ali i opasnost za nastanak različitih oblika zaraza, epidemija i zagađenja koja mogu ugroziti živote stanovništva.

3.3.11.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja

3.3.11.2.1. Prevencija i ublažavanje

Kada su u pitanju mjere prevencije u smislu normativno–pravnog uređenja poslova upravljanja otpadom ova oblast je uređena:

- ✚ Zakon o upravljanju otpadom ("Službene novine FBiH", broj 33/03),
- ✚ Zakon o komunalnim djelatnostima („Službeni glasnik USK, broj: 4/11, 11/11, 6/12, 13/12),
- ✚ Odlukom o komunalnom redu („Službeni glasnik Općine Velika Kladuša“, broj: 4/10 i 6/11).

U narednom planskom periodu, u smislu normativno – pravnog i prostornog uređenja ove oblasti, u sklopu preventivnih mjera potrebno je uraditi sljedeće:

- ✚ prostorno-planskom dokumentacijom općine Velika Kladuša i Unsko – saskog kantona predvidjeti lokacije za tretiranje (deponovanje, industrijska obrada i sl.) otpada za koji nisu iznađena druga adekvatna rješenja,
- ✚ odlukama Općinskog vijeća propisati uslove za tretiranje određenih vrsta otpada na teritoriji općine Velika Kladuša, u dijelu za koji je nadležna općina,
- ✚ planirati efektivni stalni nadzor i kontrolu nad poslovima koji se tiču tretiranja otpada na području općine Velika Kladuša, uz obezbjeđene adekvatnih sankcija za pravna i

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

fizička lica koja otpad ne budu tretirali u skladu sa propisanim standardima i procedurama,

- ✚ obezbijediti združenu, ekonomski prihvatljivu i stabilnu finansijsku konstrukciju za potrebe strateškog i operativnog upravljanja otpadom.

3.3.11.2.2. Pripravnost i spremnost

Mjere pripravnosti i spremnosti za djelovanje u uslovima pojave opasnosti nastalih nekontrolisanim upravljanjem otpadom (kada dođe do zagađivanja vode, zemljišta i vazduha) direktno zavise o provođenju kratkoročnih i dugoročnih mjera prevencije.

Za uspjeh u području pripravnosti i spremnosti neophodno je:

- ✚ osposobiti redovne i vanredne snage za djelovanje u uslovima ugroženosti nekontrolisanim načinom upravljanja otpadom,
- ✚ obezbijediti im odgovarajuće uslove za rad, uključujući i odgovarajuću opremu i sredstva, odnosno dostatna finansijska sredstva,
- ✚ planirati vanredne mjere upravljanja otpadom ili mjere stavljanja nastalog stanja pod kontrolu, te u tom smislu prostorno planskom dokumentacijom predvidjeti odgovarajuće lokacije, skladišta i druge objekte za privremeno deponovanje nekontrolisano odloženog otpada.

3.3.11.2.3. Odgovor i oporavak

Mjerama odgovora na opasnost od nekontrolisanog upravljanja otpadom potrebno je spriječiti, ili ublažiti pojavu popratnih pojava oblika nesreća (širenje i raznošenje otpada, pojava zaraznih bolesti, zagađenja vode i dr.), te stvoriti neophodne uslove za normalizaciju života i rada u ugroženom području, s tim da te mjere težišno treba planirati i usmjeriti na:

- ✚ stavljanje pod kontrolu nastupajuće opasnosti uz stručno upravljanje mjerama odgovora s ciljem da se spriječi postupak otklanjanja jedne štete, a da se pri tom uzrokuje pojava mnogo većih i dugoročno opasnijih šteta (provođenjem posebnog operativno–stručnog plana),
- ✚ plansko prikupljanje, transport i adekvatno privremeno ili trajno deponovanje nekontrolisano odloženog otpada,

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

- ✚ adekvatno tretiranje (obrada, dekontaminacija ili čišćenje) zemljišta, objekata ili vodotoka kontaminiranih nekontrolisanim odlaganjem otpada.

3.3.11.2.4. Provedba

Za potrebe razvoja ovog strateškog pravca razvoja zaštite i spašavanja neophodno je ostvariti punu koordinaciju i saradnju sa nadležnim kantonalnim ministarstvima, preduzećima i upravama, s ciljem da se obezbijedi:

- ✚ striktna primjena zakonskih i podzakonskih propisa i standarda iz oblasti upravljanja otpadom,
- ✚ efikasna saradnja i kordinacija svih učesnika i kontrolnih organa vezanih za poslove upravljanja otpadom,
- ✚ izradu jedinstvenog katastra lokacija na kojima je nekontrolisano deponovan otpad i operativnog plana sanacije,
- ✚ na bazi realnih pretpostavki planirati lokacije i objekte za potrebe upravljanja otpadom, te obezbijediti njihovu gradnju ili uređenje.

3.3.11.2.5. Akcioni plan

Izradi akcijskih planova pristupiti u suradnji sa nadležnim kantonalnim ministarstvima, preduzećima i upravama, vodeći računa da se realno planiraju i blagovremeno izvršavaju planske obaveze iz dijela nadležnosti Općine Velika Kladuša te da se insistira na realizaciji planskih i drugih obaveza iz dijela nadležnosti kantonalnih ministarstava, preduzeća i uprava.

Nosioci ovog akcionog plana su:

- ✚ Općinsko vijeće i Općinski načelnik,
- ✚ Služba za prostorno uređenje, imovinsko – pravne i geodetske poslove,
- ✚ Služba za komunalne djelatnosti, vodne resurse, zaštitu okoliša i inspeksijske poslove
- ✚ Nosioci upravljanja deponijama,
- ✚ po potrebi i druge službe općine, preduzeća i drugi.

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

3.3.12. Strateški pravac – Program zaštite od mina, minsko eksplozivnih i neeksplozivnih ubojnih sredstava

3.3.12.1. Presjek trenutnog stanja

Prema procjenama na prostoru Unsko-sanskog kantona ima 164.996.823 m² prostora za koji se sumnja da je kontaminiran minama i drugim neeksplozivnim ubojnim sredstvima. Koncentracija mina i drugih neeksplozivnih ubojnih sredstava najveća je u području linija na kojima su se vodila borbena dejstva u toku agresije na Bosnu i Hercegovinu. Mine su postavljane na sva mjesta koja su imala taktičku ili operativnu važnost za armiju Republike BiH ili vojsku Republike Srpske. Mine su postavljale jedinice i pojedinci, po određenom planu ili skici, a u velikom broju slučajno, bez ikakvog reda pored puteva, mostova, željeznice, dalekovoda, objekata za snabdijevanje vodom, na poljoprivrednom i šumskom zemljištu. Informacije o minama baziraju se na kartama minskih polja i zapisnicima koji su nepouzdati jer mnoga minska polja nisu ucrtana u karte, a neka minirana i razminirana u toku trajanja ratnih dejstava više puta. Položaj mina se mijenjao na područjima podložnim poplavama, bujicama i klizanju terena.

Bosna i Hercegovina je zemlja sa najvećim problemom minske kontaminiranosti u regionu Jugoistočne Evrope. Procijenjeno je da se na oko 10000 lokacija nalazi oko 670.000 mina i 650.000 neeksplozivnih ubojnih sredstava. Trenutna veličina minski sumnjive površine iznosi 1.081 km² ili 2.2% od ukupne površine teritorije BiH. Prema podacima BH MAC-a, u Bosni i Hercegovini je u različitim minskim poljima ostalo oko 11 miliona mina. Trenutno je u Bosni i Hercegovini registrovano 20.220 minskih polja.

Zaključno sa 31.01.2019. godine područje Općine Velika Kladuša je prema podacima Centra za uklanjanje mina u BiH (BH MAC) bilo među prva tri područja po ukupno sumnjivoj površini, u odnosu na ukupnu površinu Općine. Ukupna sumnjiva površina na području Općine iznosi 11.341.931 m², od čega 9.715.080 m² iz prve kategorije i 1.626.851 m² iz druge kategorije.

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

3.3.12.2. Područja razvoja zaštite i spašavanja

3.3.12.2.1. Prevencija i ublažavanje

Kada su u pitanju mjere prevencije, u smislu normativno–pravnog uređenja poslova zaštite od mina i neeksplozivnih ubojnih sredstava, ova oblast je uređena:

- ✚ Zakonom o deminiranju Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 5/02),
- ✚ Standardima i operativnim procedurama za deminiranje i uklanjanje neeksplozivnih ubojnih sredstava BH MAC,
- ✚ Strategijom deminiranja BiH do 2019. godine,
- ✚ Zakonom o zaštiti i spašavanju i drugim zakonskim i podzakonskim propisima.

3.3.12.2.2. Pripravnost i spremnost

Mjere pripravnosti i spremnosti za djelovanje u uslovima kada već postoji realna opasnost po ljude i materijalna dobra od mina i NUS-a treba ojačati:

- ✚ detaljnim označavanjem minskih polja, „čuvanjem“ i održavanjem znakova upozorenja na opasnost od mina,
- ✚ obukom stanovništva i njihovim privikavanjem da žive i rade uz područja kontaminirana minama,
- ✚ mjerama zabrane kretanja i obavljanja privredne i druge djelatnosti u zonama visokog rizika,
- ✚ postavljanjem bilborda sa kartom minskih polja na javnim površinama prema minskim poljima,
- ✚ obukom i uvježbavanjem snaga za pružanje pomoći licima ugroženim minama i neeksplozivnim ubojnim sredstvima,
- ✚ uvježbavanjem procedura „brzog odgovora“ u slučaju minskih ekscesa.

3.3.12.2.3. Odgovor i oporavak

Mjere odgovora na postojeću opasnost od minskih polja i neeksplozivnih ubojnih sredstava već su uslijedile kroz Strategiju deminiranja Bosne i Hercegovine, planove i projekte deminiranja Općine Velika Kladuša, ali ih je neophodno ubrzati i ojačati:

- ✚ pojačanim planskim otkrivanjem, obilježavanjem, uklanjanjem i uništavanjem mina i neeksplozivnih ubojnih sredstava,

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

- ✚ obezbjeđivanjem značajnijih sredstava za deminiranje i većim angažovanjem državnih deminerskih timova na području općine (timovi za deminiranje civilne zaštite i vojni timovi),
- ✚ izviđanjem i reizviđanjem radi adekvatnog i bezbjednog smanjenja ukupne rizične površine na području općine.

Mjere oporavka u područjima ugroženim minama i neeksplodiranim ubojnim sredstvima (nakon uklanjanja istih) planirati u sklopu posebnih stručnih mjera oporavka šumskog i poljoprivrednog zemljišta i vodotoka, te njihovog privođenja funkciji i namjeni.

3.3.12.2.4. Provedba

Specifičnost ovog strateškog cilja u Programu razvoja ogleda se u tome da se već provode mjere koje spadaju u odgovor i oporavak zastupljene kod drugih ciljeva i projekata. Iz tih razloga za ovu oblast se predviđa donošenje dugoročnog programa deminiranja i godišnjih programa od strane Vlade Federacije BiH s tim da se za njihovu implementaciju planira i uključivanje kantona, općine, te humanitarnih organizacija.

Provedba navedenih programa treba osigurati:

- ✚ potpuno eliminirati sumnjivu površinu prve kategorije prioriteta kroz njenu redukciju tokom generalnog i tehničkog izviđanja i čišćenjem rizične površine do 2021.godine,
- ✚ izvršiti trajno obilježavanje sumnjive površine koja neće biti predmet redukcije ili čišćenja u narednom srednjoročnom periodu, a u skladu sa državnom politikom prioriteta, i
- ✚ poduzeti opsežne mjere upozoravanja na mine, integrisano sa operacijom humanitarnog deminiranja, trajnog obilježavanja i drugih mjera, čime će se bitno smanjiti nivo rizika od mina po stanovništvo.

3.3.12.2.5. Akcioni plan

Akcijski plan je donesen u okviru Plana protivminskog djelovanja na području općine pa je u skladu sa njim potrebno obraditi slijedeće:

- ✚ način ažuriranja podataka o minskim poljima i neeksplodiranim ubojnim sredstvima,
- ✚ izradu projekata i liste prioriteta za deminiranje područja općine,
- ✚ uređenje i oporavak područja ranije kontaminiranih minama.

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

Nosioci ovog akcionog plana su:

- ✚ Općinsko vijeće i Općinski načelnik,
- ✚ Služba civilne zaštite,
- ✚ Služba za prostorno uređenje, imovinsko – pravne i geodetske poslove, a po potrebi i druge službe općine,
- ✚ BH MAC.

IV POSEBNI DOKUMENTI PROGRAMA RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

4.1. Zaključci Procjene ugroženosti ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća Općine Velika Kladuša

4.1.1. Prirodne i druge nesreće koje mogu nastati na području Općine Velika Kladuša

Zaključcima Procjene ugroženosti ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na području Općine Velika Kladuša izdvojene su prirodne, tehničko – tehnološke i druge nesreće kojima u manjem ili većem intezitetu može biti izložen teritorij Općine. Na osnovu procjene utvrđeni su sljedeći rizici kojima može biti izložen teritorij Općine Velika Kladuša.

Prirodne nesreće

Na području Općine Velika Kladuša mogu nastati sljedeće prirodne nesreće: zemljotresi, poplave, zarazne bolesti ljudi – epidemije, zarazne bolesti životinja, zarazne bolesti bilja i biljnih štetočina, požari, visoki snijeg i snježni nanosi, odronjavanje i klizanje tla, suša, olujni vjetrovi, grad, mraz i hladnoća.

Tehničko – tehnološke nesreće

Na području Općine Velika Kladuša moguće je pojavljivanje tehničko – tehnoloških nesreća, i to: ekspanzija i eksplozija plinova i opasnih materija uglavnom u prometu.

Ostale nesreće

Na području Općine Velika Kladuša moguće je i pojavljivanje ostalih nesreća, i to: **visoke nesreće u cestovnom i zračnom prometu**, radioaktivna kontaminacija, kontaminacija voda, kontaminacija vazduha, kontaminacija otpadom, nesreće sa minsko – eksplozivnim sredstvima i NUS-a.

	<p style="text-align: center;">PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA</p>	Godina
		2021

Na osnovu identifikovanih i procijenjenih prirodnih i drugih nesreća, kojima može biti izloženo područje Općine Velika Kladuša definisane su mjere zaštite i spašavanja za fazu prevencije, fazu spašavanja i fazu otklanjanja posljedica.

4.1.2. Područje djelovanja prirodnih i drugih nesreća

Evidentirane prirodne, tehničko – tehnološke i druge nesreće u manjem ili većem intenzitetu mogu zahvatiti cjelokupni teritorij Općine te se proširiti na susjedne općine na području USK-a, ali teritorij Republike Hrvatske (sa kojom Općina Velika Kladuša ima granicu sa tri strane).

4.1.3. Moguće posljedice po ljude i materijalna dobra

U zavisnosti od tipa nesreće, intenziteta djelovanja i vremena trajanja / izloženosti određenoj nesreći odnosno određenom štetnom djelovanju određene prirodne, tehničko – tehnološke ili neke druge nesreće određuju se posljedice na život i zdravlje ljudi, materijalna i druga dobra. Shodno tome posljedice mogu biti od neznatnih do katastrofalnih. Katastrofalne posljedice po ljude i materijalna dobra mogu ostaviti intenzivne, dugotrajne prirodne nesreće kao što su poplave, zemljotresi, klizanje i odronjavanje zemljišta, visoki snijeg i snježni nanosi, olujni vjetar, ali i tehničko – tehnološke nesreće kao što su: eksplozije plinova i drugih zapaljivih i eksplozivnih materija ili ispuštanje drugih otrovnih i opasnih materija, saobraćajne nesreće, kontaminacija vode, zraka, vazduha, ili radioaktivna zračenja.

4.2. Organizacija zaštite i spašavanja u skladu sa procjenom

Organizaciju zaštite i spašavanja potrebno je posmatrati u odnosu na ustanovljene rizike i definisane mjere zaštite i spašavanja, i to kroz tri faze:

- Fazu prevencije – fazu preventivne zaštite,
- Fazu spašavanja,
- Fazu otklanjanja posljedica.

U zavisnosti od vrste prirodne i druge nesreće, organizacija zaštite i spašavanja, struktura civilne zaštite i drugih subjekata od značaja za sistem zaštite i spašavanja treba da bude u skladu sa rizicima i opasnostima koje treba preduprijeti.

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA Kladuša ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

Faza prevencije

- ✚ Funkcionalno organizovan i dobro opremljen operativni centar civilne zaštite, sa obučanim ljudstvom, te uvezan sa operativnim centrima susjednih općina, kantona, Federacije i OKC BiH,
- ✚ Izgrađene kapacitete za funkcionisanje sistema zaštite i spašavanja,
- ✚ Osiguranje adekvatnih prostorija za službu civilne zaštite grada, PVJ i Operativni centar civilne zaštite, ali i drugih službi i jedinica ZiS-a,
- ✚ Formirati jedinice opće i specijalizovane namjene shodno potrebama i procjenom,
- ✚ Opremati snage civilne zaštite, službe zaštite i spašavanja i jedinice civilne zaštite,
- ✚ Kontinuirana edukacija kadra u oblasti zaštite i spašavanja i civilne zaštite,
- ✚ Raditi na organizovanju, obučavanju i opremanju službi ZIS-a u pravnim licima,
- ✚ Izrada planske dokumentacije od značaja za ZiS,
- ✚ Pojačati inspekcijski nadzor nad provođenjem mjera zaštite i spašavanja u pravnim licima,
- ✚ Edukacija stanovništva o zaštiti i spašavanju odnosno prirodnim i drugim nesrećama, mjerama prevencije, ali i zaštite i spašavanja,
- ✚ Promicati značaj volontiranja u strukturama zaštite i spašavanja.

Faza spašavanja

- ✚ Opremljene organizovane i obučene snage civilne zaštite Općine, štabova civilne zaštite, jedinica civilne zaštite, službi zaštite i spašavanja,
- ✚ Osigurati provođenje propisa i principa subordinacije nižih i viših organa civilne zaštite a sve sa ciljem efikasnijeg odgovora na prirodnu i drugu nesreću,
- ✚ Dobro osmišljena i organizovana evakuacija ugroženog stanovništva – što podrazumijeva pronalazak pogodnih lokacija za evakuaciju, izgradnju i održavanje skloništa, i druge prihvatljive objekte,
- ✚ Osiguranje adekvatnih količina robe, hrane, vode za piće i svega što je potrebno za normalan život evakuiranog ili ugroženog stanovništva i životinja,
- ✚ Jasno definisati prava i obaveze institucija, pravnih lica i građanstva u zaštiti i spašavanju, te raditi na stvaranju što boljih uslova na mobilizaciji u odgovoru na određenu nesreću odnosno za zaštitu i spašavanje,

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

- ✚ Napraviti planove odgovora, djelovanja, te izvršiti evidentiranje sve opreme i sredstava kojima raspolažu pravna lica a koja bi mogla biti upotrebljena u akcijama zaštite i spašavanja,
- ✚ Izgraditi sistem za uzbunjivanje građanstva i osigurati da pokrije cijeli teritorij Općine.

Faza otklanjanja posljedica

- ✚ Uključivanje javnih preduzeća, javnih službi, preduzeća i pravnih lica u otklanjanju posljedica, asanaciji terena i drugim aktivnostima od značaja za zaštitu i spašavanje,
- ✚ Stvoriti uslove za što efikasnije i brže otklanjanje posljedica, sanaciju stanja, aktivaciju mehanizacije i drugih MTS na otklanjanju posljedica,
- ✚ Stvaranje uvjeta za povratak evakuiranog stanovništva i odvijane normalnog života,
- ✚ Formirati posebne komisije za procjenu šteta,
- ✚ Osiguranje sredstava za sanaciju nastalih šteta.

4.3. Stanje organizovanosti civilne zaštite i dostignuti nivo razvoja zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća

Civilna zaštita općine Velika Kladuša je dio jedinstvenog sistema zaštite i spašavanja Unsko – sanskog kantona, odnosno Federacije Bosne i Hercegovine. Organizacija civilne zaštite na području općine Velika Kladuša obuhvata:

- a) Ličnu i uzajamnu zaštitu građana,
- b) Mjere zaštite i spašavanja,
- c) Štabove civilne zaštite,
- d) Povjerenike civilne zaštite,
- e) Službe zaštite i spašavanja,
- f) Jedinice civilne zaštite.

U organizaciju civilne zaštite spada i Služba civilne zaštite i zaštite od požara, čiji su položaj, ovlaštenja i odgovornosti definisani Zakonom o zaštiti i spašavanju, drugim propisima i općinskim aktima.

Struktura snaga za zaštitu i spašavanje i njihova trenutna popunjenost (lična formacija) iskazana je u sljedećim obrascima:

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

4.3.1. Pregled popune štabova civilne zaštite

R/B	Dužnost	Broj članova štaba		Popunjava se	
		Potrebno	Popunjeno	Po funkciji	Profesionalno
1.	Refik Tabaković, komandant	1	1		DA
2.	Senad Šehić, načelnik	1	1		DA
3.	Muhamed Galijašević, član	1	1		DA
4.	Samir Hušidić, član	1	1		DA
5.	Arijana Omeragić, član	1	1		DA
6.	Muhamed Kudić, član	1	1	DA	
7.	Senad Okanović, član	1	1		DA
8.	Osman Smailbegović, član	1	1	DA	
9.	Amir Đogić, član	1	1	DA	
10.	Evresa dr. Okanović, član	1	1	DA	
11.	Edin Šabanagić, član	1	1	DA	
12.	Sebila Dervić - Melkić, član	1	1		DA
13.	Esad Čović, član	1	1	DA	
UKUPNO		13	13	6	7

Tabela 1. Struktura štaba CZ općine Velika Kladuša

4.3.2. Pregled popune povjerenika civilne zaštite po naseljenim mjestima i drugim pravnim licima

Utvrđivanje broja povjerenika civilne zaštite izvršeno je prema Programu razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službeni glasnik Općine Velika Kladuša“, broj: 1/11), prema kojem je predviđeno da na području 14 mjesnih zajednica

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

budu postavljena ukupno 74 povjerenika. Do danas, međutim, Općina Velika Kladuša nije vršila ova postavljenja, a ona bi trebala izgledati kao u tabelarnom pregledu, kako slijedi.

Redni broj	Mjesna zajednica	Pregled broja povjerenika u odnosu na broj stanovnika	
1	Bosanska Bojna	343	1
2	Čaglica	572	1
3	Glinica	1523	3
4	Mala Kladuša	3157	6
5	Podzvizd	4398	8
6	Polje	2204	4
7	Slapnica	1292	2
8	Šumatac	3402	6
9	Todorovska Slapnica	1209	2
10	Todorovo	4819	9
11	Velika Kladuša	13824	15
12	Vidovska	2128	4
13	Vrnograč	4512	9
14	Zborište	2467	4
UKUPNO		45850	74

Tabela 2. Pregled povjerenika CZ Općine Velika Kladuša

4.3.3. Pregled popune službi i jedinica civilne zaštite

Redni broj	Naziv službe	Broj pripadnika
1	Služba za medicinsku pomoć	-
2	Služba za zaštitu i spašavanje životinja (veterinarska služba)	-
3	Služba za vodosnabdijevanje	-
4	Služba za čistoću	-
5	Služba za zaštitu od požara	-
6	Služba za zaštitu okoliša	-

Tabela 3. Pregled službi ZiS-a

Redni broj	Naziv službe	Broj pripadnika
1	Jedinica specijalizirane namjene za zaštitu od požara	17
2	Jedinca specijalizirane namjene za asanaciju terena	36
3	Jedinica specijalizirane namjene za zaštitu životinja i namirnica životinjskog porijekla	28

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

4	Jedinica specijalizirane namjene za spašavanje iz ruševina	14
---	--	----

Tabela 4. Pregled jedinica CZ specijalizirane namjene

Utvrđene lične formacije gore navednih struktura civilne zaštite, opredjeljuju i njihovu materijalnu formaciju, te su stoga za Općinu Velika Kladuša primjenjene materijalne formacije, tako da je stanje sredstava i opreme iskazano prema sljedećem:

4.4. Materijalna formacija Općinskog štaba civilne zaštite

Redni broj	Oprema i MTS	Mjerna jedinica	Količina	Napomena
1.	Odjeća i obuća	Kpl	15	komplet broj 1
2.	Komplet za ličnu RHB zaštitu	Kpl	15	komplet broj 2
3.	Pribor za jelo	Kpl	15	komplet broj 3
4.	Džepna lampa sa uloškom	Kom	15	
5.	Torbica sa priborom za pisanje i crtanje	Kpl	15	
6.	Komandni dozimetar	Kom	1	
7.	Punjač komandnog dozimetra	Kom	1	
8.	Čitač ličnog dozimetra	Kom	1	
9.	Radio uređaj UKV (bazna stanica)	Kom	1	
10.	Radio uređaj UKV (prenosni)	Kom	15	Po potrebi mob.
11.	Ručna busola	Kom	2 - 3	
12.	Kurvimetar	Kom	2	
13.	Dvogled	Kom	2 - 4	
14.	Radio prijemnik – tranzistor	Kom	1	
15.	Televizor	Kom	1	
16.	Sanduk za dokumenta	Kom	1	
17.	Radiološki detektor	Kom	1	
18.	Hemijski detektor	Kom	1	
19.	Prenosni PC (laptop) sa pripadajućom opremom ili Pisaća mašina mehanička	Kom	2 - 4	
20.	Štampač	Kom	2 - 2	
21.	Pribor za pisanje i crtanje i ostali kancelarijski materijal	Kpl	1 - 3	
22.	Akumulatorska lampa - prenosna	Kom	2 - 4	
23.	Fenjer	Kom	2 - 4	
24.	Karta BiH razmjera 1:2000000	Kom	1 - 2	
25.	Karte BiH (Federacije po općinama) 1:50000	Kom	3 - 5	

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

Redni broj	Oprema i MTS	Mjerna jedinica	Količina	Napomena
26.	Plan grada – općine	Kom	3 - 5	
27.	Šator komandni	Kom	2	
28.	Prikolica teretna do 1 tone	Kom	1	
29.	Oprema za rasvjetu	Kpl	1	
30.	Plastični kanister za vodu (20 l)	Kom	3 - 5	
31.	Vreća za spavanje	Kom	16	
32.	Torba bolničara	Kom	1	
33.	Agregat (3,5 - 5 KW)	Kom	1	
34.	Putnički automobil	kom.	2	
35.	Vozilo – kombi 8-10 osoba	Kom	1	
36.	Teretno vozilo do 2 tone	Kom	1	
37.	Ručni kalkulator (digitron)	Kom	3 - 5	
38.	Plinsko grijalo ili peč na čvrsto gorivo	Kom	1 - 2	

Tabela 5. Materijalna formacija Općinskog štaba CZ

4.5. Materijalna formacija jedinice specijalizirane namjene - odjeljenje zaštite od požara

Redni broj	Oprema i MTS	Mjerna jedinica	Količina	Napomena
1	Odjeća i obuća CZ	Kpl	17	Komplet broj 1
2	Oprema za komandira	Kpl	4	Komplet broj 4
3	Komplet za ličnu RHB zaštitu	Kpl	17	Komplet broj 2
4	Vatrogasni šljem	Kom	17	
5	Vatrogasni opasač sa karabinom	Kom	17	
6	Vatrogasna sjekirica sa futrolom	Kom	17	
7	Zaštitne rukavice	Par	17	
8	Megafon tranzistorski	Kom	1	
10	Pribor za jelo	Kpl	17	Komplet broj 3

Redni broj	Oprema i MTS	Mjerna jedinica	Količina	Napomena
11	Hidrantski nastavak-dvokraki	Kom	1 - 2	
12	Hidrantski ključ	Kom	1 - 2	
13	Trodjelna razdjelnica	Kom	1	
14	Mlaznica univerzalna	Kom	1	
15	Tlačne cijevi „B“ - ø 75 mm	Kom	2 - 3	
16	Tlačne cijevi „C“ - ø 52 mm	Kom	4 - 6	
17	Prijelazna spojnica B/C	Kom	2 - 3	
18	Univerzalni ključ za spojnice	Kom	2 - 3	
19	Torbica s poveznicama za cijevi	Kom	2 - 3	
20	Vatrogasno vozilo - kombi	Kom	1	
21	Kombinovano vatrogasno vozilo	Kom	1	
22	Navalno vatrogasno vozilo	Kom	1	
23	Vatrogasna prikolica - komplet	Kom	1 - 2	
24	Izolacioni aparat na kompres.zrak	Kom	1 - 2	
25	Zaštitno odijelo "preflam"	Kpl	1 - 2	
26	Torba bolničara	Kpl	1	
27	Radio uređaj UKV (prenosni)	Kom	4	
28	Komandno vozilo sa radiostanicom	Kom	1	
29	Metlarica	Kom	7 - 10	
30	Radiološki detektor	Kom	1	
31	Hemijski detektor	Kom	1	
32	Čitač ličnog dozimetra	Kom	1	
33	Motorna pila za drvo	Kom	1	
34	Alat za kopanje i raščišćavanje	Kom	3 - 5	Komplet broj 5

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

Redni broj	Oprema i MTS	Mjerna jedinica	Količina	Napomena
35	Prijenosni agregat (3-5 kw)	Kom	1	
36	Reflektor	Kom	2 – 3	
37	Ručna reflektor lampa	Kom	6 – 8	
38	Elektromotorna dubinska pumpa	Kom	1	
39	Vatrogasna cisterna 3000 – 5000 l	Kom	1	
40	Hemijska vatrogasna autoprikolica S-250	Kom	1	
41	Komplet električarskog alata	Kpl	1	Komplet broj 10
42	Komplet vodoinstalaterskog alata	Kpl	1	Komplet broj 11

Tabela 6. Materijalna formacija jedinice specijalizirane namjene - odjeljenje zaštite od požara

4.6. Materijalna formacija jedinice specijalizirane namjene – vod za asanacije terena

Šifra	Oprema i materijalno- tehnička sredstva	Mjerna jedinica	Količina	Napomena
1	Odjeća i obuća CZ	kpl	36	Komplet broj 1
2	Komplet za ličnu RHB zaštitu	kpl	36	Komplet broj 2
3	Pribor zajelo	kpl	36	Komplet broj 3
4	Terensko vozilo	kom	4	
5	Teretno vozilo do 2 tone	kom	4	
6	Vreće za transport sahranu poginulih	kom	500	
7	Rovokopač	kom	1	
8	Alat za kopanje i raščišćavanje	kpl	8	Komplet broj 5
9	Konopac fi18 -25 mm	kom	2	
10	Motorna pumpa–muljna(100l/sec)	kom	2	
11	Kamionski uložak za asanaciju	kom	4	

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

Šifra	Oprema i materijalno- tehnička sredstva	Mjerna jedinica	Količina	Napomena
12	Knjiga evidencije	kom	1	
13	Radio uređaj UKV (prenosni)	kom	3	
14	Autocisterna	kom	1	
15	Tesarsko-stolarski alat	kpl	1	Komplet broj 13
16	Megafon	kom	2	
17	Akumulatorska svjetiljka	kom	8	
18	Pribor za rad odjeljenja za specijalnu identifikaciju			Prema procjeni, a obezbjeđuje MUP
19	Prenosni PC-laptop ili mehanička pisaća mašina	kom	1	
20	Oprema za komandira	kpl	5	Komplet broj 4
21	Zaštitne čizme-gumene	par	36	
22	Zaštitne rukavice-gumene	par	36	
23	Čitač ličnog dozimetra	kom	1	
24	Zaštitna keclja	kom	15	
25	Pribor za daktilokopiranje	kpl	1	
26	Autodizalica	kom	1	
27	Komplet dezinfekciono-Dezinsekcioni sredstava	kpl	1	Prema procjeni

Tabela 7. Materijalna formacija jedinice specijalizirane namjene – vod za asanacije terena

4.7. Materijalna formacija jedinice specijaliziranje namjene - vod za spašavanje iz ruševina

Šifra	Oprema i materijalno- tehnička sredstva	Jedinica mjere	Količina	Napomena
1	Odjeća i obuća CZ	Kpl	28	Komplet broj 1
2	Komplet za ličnu RHB zaštitu	Kpl	28	Komplet broj 2
3	Pribor za jelo	kpl	28	Komplet broj 3
4	Zaštitni šljem	kom	28	
5	Oprema za komandira	kpl	4	Komplet broj 4
6	Radio uređaj UKV (prenosni)	kom	3	
7	Megafon	kom	3	

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

Šifra	Oprema i materijalno- tehnička sredstva	Jedinica mjere	Količina	Napomena
8	Gumene čizme kratke	par	28	
9	Radni kombinezon	kom	15 -20	
10	Terensko vozilo	kom	4	
11	Komplet za zaštitu na radu	kpl	2-3	Komplet broj 6
12	Alat za spašavanje	kpl	1-2	Komplet broj 7
13	Hidraulična dizalica	kom	1-2	
14	Univerzalni uređaj za vuču sa čeličnim užetom, „tirfor“	kom	1	
15	Aparat prenosni za autogeno rezanje metala sa 2 rezervne boce(1acetilen)	kom	1	
16	Bušilica za beton 800 mm sa sjekačem, dijelom za lomljenje	kom	1	
17	Testera motorna sa standardnim alatom,priborom i priključcima za rezanje gvožđa i betona	kom	1	
18	Pumpa muljna sa 20 m električnog kabla i 15 m potisne	kom	1	
19	Agregat prenosni 2,5- 3,5 kw	kom	1	
20	Komplet alata za sječenje i bušenje	kpl	1	Komplet broj 8
21	Ljestve trodijelne	kom	1-2	
22	Torba bolničara	kpl	1	
23	Kolotura dvostruka	kom	1	
24	Komplet užadi	kpl	1	Komplet broj9
25	Ručna dizalica 5 tona	kom	1	
26	Geofon akustični/elektronski	kpl	3/3	3 geofonau kompletu
27	Električarski alat	kpl	1	Komplet broj 10
28	Vodoinstalaterski alat	kpl	1	Komplet broj 11
29	Čitač ličnog dozimetra	kom	1	
30	Lanac za vezivanje tereta 3 m	kom	2-3	
31	Limena kanta za šut (10litara)	kom	4-5	
32	Malj željezni(5kg)	kom	2	
33	Gumene čizme duboke-ribarske	par	3-4	
34	Komplet alata za kopanje i raščišćavanje	kpl	2-3	Komplet broj 6
35	Izolujući aparat	kpl	2-4	

Tabela 8. Materijalna formacija jedinice specijaliziranje namjene - vod za spašavanje iz ruševina

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

4.8. Materijalna formacija jedinice specijalizirane namjene - odjeljenje za spašavanje životinja i namirnica životinjskog porijekla

Šifra	Oprema i materijalno- tehnička sredstva	Mjerna jedinica	Količina	Napomena
1	Odjeća i obuća CZ	kpl	14	Komplet broj 1
2	PVC vreća	kom	30	
3	Lični komplet za RHB zaštitu	kpl	14	Komplet broj 2
4	Pribor za jelo	kpl	14	Komplet broj 3
5	Torba veterinara sa instrumentima	kpl	1	
6	Torba veterinarskog tehničara	kpl.	1	
7	Torba veterinarskog bolničara	kpl	1	
8	Zaštitne čizme - gumene	par	14	
9	Pregača - gumena	kom	8 - 10	
10	Čitač ličnog dozimetra	kom	1	
11	Spremnik za vodu 500 l	kom	1 - 2	
12	Cetalon (sredstvo za dezinf.ruku)	lit	5	
13	Dederdžent	kg	5	
14	Terensko vozilo	kom	1	
15	Radio uređaj UKV	kom	2	
16	Teretno vozilo ili traktor (3-5 t)	kom	2	
17	Komplet za klanje stoke	kpl	1	Komplet broj 23
18	Kante za vodu	kom	2 - 3	
19	Sapun	kg	2	
20	Krpe (raznih veličina)	kg	2	
21	Četke (razne)	kom	3	
22	Akumulatorska lampa	kom	2	
23	Alat za kopanje i raščišćav.	kom	1-2	Komplet broj 5
24	Sjekira	kom	1 - 2	
25	Oprema za komandira	kpl	1	Komplet broj 4
26	Torba bolničara	kpl	1	
27	Radiološki detektor	kom	1	
28	Hemijski detektor	kom	1	
29	Atomizer - raspršivač motorni	kom	1	
30	Leđna motorna prskalica	kom	1 - 2	
31	Kaustična soda	kg	5 - 8	
32	Soda bikarbona	kg	1 - 2	
33	Kuke za vučenje - izvlačenje	kom	1	
34	Čelično uže ø 8 10 m	kom	1	
35	Vapno	kg	20	
36	Nafta - benzin	lit	20	
37	Cisterna za vodu (auto ili traktorska) 3000 - 5000 lit	kom	1	
38	Utovarivač	kom	1	

Tabela 9. Materijalna formacija jedinice specijalizirane namjene - odjeljenje za spašavanje životinja i namirnica životinjskog porijekla

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

4.9. Preventivne mjere zaštite i spašavanja koje će se primjenjivati

Preventivno djelovanje kao razvojno područje zaštite i spašavanja utvrđuje se kao najvažnija, težišna aktivnost nosilaca planiranja mjera zaštite i spašavanja, odnosno kao centralna tačka svih aktivnosti državnih organa, pravnih i fizičkih lica u pripremi za efikasan odgovor na izazove i opasnosti od prirodnih i drugih nesreća.

U tom pravcu definišu se mjere prevencije koje je neophodno provoditi, a koje imaju izuzetnu važnost za unapređenje stanja u svim oblastima zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, u slijedećim oblastima:

- ✚ oblast normativno-pravnog uređenja sistema zaštite i spašavanja, u pogledu organizovanja snaga i sredstava za zaštitu i spašavanje, podjelu nadležnosti i odgovornosti za izvršavanje određenih poslova i zadataka,
- ✚ oblasti uređenja teritorije općine Velika Kladuša, u smislu sanacije šteta i stvaranje uslova za oporavak područja ranije pogođenih prirodnim i drugim nesrećama.
- ✚ u oblasti planiranja, u smislu sanacije stanja nastalog destruktivnim djelovanjem prirodnih i drugih nesreća (rat, poplava, požar i dr.), djelovanjem negativnih pojava pojedinaca i grupa (bespravna gradnja) i nekontrolisanim odlaganjem, skladištenjem ili deponovanjem otpada ili drugih štetnih tvari i materija,
- ✚ u oblasti prostornog planiranja strateškog razvoja općine Velika Kladuša, u smislu planiranja i uređenja novih građevinskih zona i planiranja važnih komunikacionih i drugih koridora,
- ✚ u oblasti istraživanja određenih područja predviđenih za planiranje gradnje naselja, industrijskih kapaciteta ili za obavljanje privredne djelatnosti, s ciljem da se prepoznaju potencijali, ali i opasnosti koje mogu ugroziti te planove i projekte,
- ✚ u oblasti racionalnog ekonomičnog i po čovjeka i okolinu neškodljivog korištenja prirodnih i drugih potencijala općine Velika Kladuša u privredne svrhe,
- ✚ u oblasti sanacije trenutnog stanja i planiranja zaštite i održavanja kulturno-istorijskih spomenika i drugih znamenitosti Bosne i Hercegovine i općine Velika Kladuša,
- ✚ u oblasti uspostavljanja i održavanja funkcionalnog sistema praćenja pojave prirodnih i drugih nesreća i sistema osposobljenog da blagovremeno primi, obradi ili proslijedi informaciju, obavještenje, naređenje i druge podatke o prirodnim i drugim nesrećama, u oblasti informisanja i obavještanja stanovništva o prirodnim i drugim nesrećama,

	<p>PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA</p>	Godina
		2021

opasnostima koje prijete od tih nesreća, posljedicama koje mogu nastati i načina provođenja mjera samozaštite i uzajamne zaštite,

- ✚ u oblasti međusobne saradnje sa pripadnicima oružanih snaga Bosne i Hercegovine, BH MAC-a, deminerskih timova, policijskih agencija i drugih državnih organa, službi i ustanova osloniti se na procedure koje će sa navedenima uspostaviti Kantonalna i Federalna uprava civilne zaštite ili njima nadređeni organi i parlamenti,
- ✚ oblast saradnje sa međunarodnim organizacijama razviti na principima koje uspostave nadležni kantonalni, federalni i državni organi, u dijelu nadležnosti općine Velika Kladuša,
- ✚ oblast razmjene informacija i podataka o prirodnim i drugim nesrećama, međusobno pružanje pomoći i druge poslove od zajedničkog interesa sa graničnim općinama iz Republike Srpske definisati na principima koje uspostave nadležni kantonalni, federalni i državni organi.
- ✚ Razvoj sistema zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u području prevencije detaljnije je obrađen u poglavlju 2. ovog Programa za svaku od mjera, te se s toga ovdje detaljno ne razrađuju, nego se obrađuje samo dio koji, u smislu prevencije, ima jednak značaj za sve oblasti zaštite i spašavanja.

4.10. Ciljevi, zadaci i način ostvarivanja zaštite i spašavanja, sa smjernicama za organizovanje snaga i sredstava civilne zaštite – snaga zaštite i spašavanja

Polazeći od procjene ugroženosti teritorije općine Velika Kladuša od prirodnih i drugih nesreća, te cijeneći potrebe i mogućnosti općine Velika Kladuša, u pogledu razvoja sistema zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara definišu se:

4.10.1. Ciljevi ostvarivanja zaštite i spašavanja

Dosadašnja teoretska i praktična iskustva o prirodnim i drugim nesrećama koje su ugrožavale ili mogu ugroziti ljude i materijalna dobra na teritoriji naše općine opredjeljuju ciljeve općine Velika Kladuša u pogledu razvoja sistema zaštite i spašavanja ka sljedećem:

- ✚ da se kroz izvršavanje redovnih i planskih poslova nadležnih državnih organa, preduzeća, ustanova, građana i zajednice u cjelini obezbijedi striktno poštivanje normativa i standarda iz svih oblasti društvenog i privatnog života, u smislu preventivnog djelovanja radi zaštite ljudi i materijalnih dobara,

Rok: Kontinuirano.

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

Nosioci: Općinski načelnik, općinske službe, pravna lica, građani.

- ✚ da se blagovremeno uoče, po potrebi istraže i djelovanjem nadležnih organa i službi otklone sve potencijalne opasnosti koje mogu ugroziti ljude i materijalna dobra ili svojim djelovanjem mogu pospješiti i pojačati negativne efekte prirodnih i drugih nesreća,

Rok: Kontinuirano.

Nosioci: Općinski načelnik, općinske službe, pravna lica.

- ✚ da se osloncem na postojeće snage u općini, mjesnim zajednicama, udruženjima građana, ustanovama i drugim pravnim licima sa područja općine dogradi postojeći sistem zaštite i spašavanja, tako da se dobije podesna i djelotvorna struktura za zaštitu i spašavanje usmjerena na ostvarivanje vizije razvoja i iz nje izvedenih ciljeva,

Rok: Kontinuirano.

Nosioci: Služba CZ, mjesne zajednice, pravna lica i udruženja građana.

- ✚ da se obezbjedi proceduralno i zakonski ispravno prikupljanje i korištenje sredstava namjenjenih za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara i da se ta sredstva, po mogućnosti, ojačaju donatorskim sredstvima i sredstvima projekata posebno značajnih za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara.

✚ Rok: Kontinuirano.

✚ Nosioci: Općinski načelnik, Općinski štab CZ i Služba CZ.

4.10.2. Zadaci i način ostvarivanja zaštite i spašavanja

Zaštita i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća direktno zavisi od kvalitetnog provođenja preventivnih mjera zaštite i spašavanja, jer se time stvaraju preduslovi za praćenje i analiziranje pojava koje mogu nagovijestiti nastanak prirodne i druge nesreće, preduzimanje mjera radi ublažavanja posljedica nastanka nesreća, sprječavanje pojave popratnih pojava tih nesreća i blagovremeno sklanjanje ljudi i materijalnih dobara ispred istih.

4.10.2.1. Zadaci

1. obučiti, uvježbati i usmjeriti redovne službe općine, preduzeća i ustanove da u sklopu svojih redovnih poslova planiraju i provode mjere zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, naročito u području preventivnog djelovanja i djelovanja koje za cilj ima ublažavanje posljedica nastanka prirodnih nesreća i njihovih popratnih pojava tih nesreća,
2. završiti proces formiranja struktura civilne zaštite na način da se dobije podesna i djelotvorna struktura za zaštitu i spašavanje, što će se postići:

- obučavanjem i uvježbavanjem Općinskog štaba civilne zaštite i konkretizacijom zaduženja članovima Štaba u vezi sa provođenjem mjera zaštite i spašavanja,
- popunjavanjem, opremanjem, obučavanjem i uvježbavanjem formiranih štabova civilne zaštite mjesnog područja za djelovanje u redovnim i vanrednim prilikama, samostalno ili u koordinaciji sa mjesnim zajednicama,
- obučavanjem formiranih službi zaštite i spašavanja na nivou općine, sa osloncem na službe zaštite i spašavanja USK za oblasti za koje općina Velika Kladuša nije predvidjela formiranje službi,
- obučavanjem povjerenika civilne zaštite i njihovim prilagođavanjem da rade u sklopu jedinstvenog sistema zaštite i spašavanja, naročito u dijelu koji se odnosi na prikupljanje, obradu i prosljeđivanje informacija o prirodnim i drugim nesrećama preko operativnog centra civilne zaštite,
- ojačavanjem kapaciteta i resursa operativnog centra civilne zaštite da u svim vremenskim i drugim uslovima može ispuniti postavljene zadatke i obaveze u pogledu preventivne i operativne zaštite ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća,
- uspostavljanjem procedura o načinu evidentiranja i procjenjivanja šteta nastalih djelovanjem prirodnih i drugih nesreća i načinu saopštavanja rezultata tih šteta,
- obučiti i uvježbati izabrane predstavnike mjesnih zajednica za izvršavanje poslova i zadataka u oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, u dijelu njihove nadležnosti i postavljenih im zadataka,
- definisati potrebe za imenovanjem povjerenika civilne zaštite, nakon čega zatražiti uspostavljanje takvog sistema organizacije struktura civilne zaštite,
- obučiti, uvježbati i usmjeriti nevladine organizacije za izvršavanje poslova i zadataka iz djelokruga rada tih organizacija i u dijelu postavljenih im zadataka,
- razraditi način traženja pomoći od OS BiH, policije i drugih državnih organa u slučaju nastanka prirodne i druge nesreće, način njihovog uvođenja u akcije koje preduzimaju strukture civilne zaštite radi zaštite ljudi i materijalnih dobara,
- snage i sredstva namijenjene za provođenje preventivnih i operativnih mjera zaštite i spašavanja držati u stanju koje garantuje efikasnu upotrebu u slučaju da zaprijeti ili nastane prirodna i druga nesreća.

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

4.10.2.2. Način ostvarivanja zaštite i spašavanja

Preventivnu i operativnu zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća provoditi u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima koji uređuju oblast zaštite i spašavanja i drugim propisima i standardima iz te oblasti.

Uspješno provođenje tih mjera postignut će se na sljedeći način:

- ✚ obezbjeđenjem da svi građani, samostalno ili u sklopu organizovanih struktura civilne zaštite, provode mjere lične i uzajamne zaštite,
- ✚ da općinske službe, preduzeća i ustanove u sklopu redovnih poslova i zadataka procjenjuju mogućnosti nastanka određenih opasnosti i da u skladu sa tim planiraju provođenje mjera preventivne i operativne zaštite, samostalno ili u suradnji sa drugim službama, preduzećima i ustanovama (u godišnjim planovima rada, projektima, akcijskim planovima i sl.),
- ✚ donošenjem i realizacijom planova zaštite i spašavanja općine Veika Kladuša od prirodnih i drugih nesreća za procjenjene vrste opasnosti (požar, poplava i dr.), realizacijom projekata, posebnih planova, akcija i inicijativa,
- ✚ realizacijom planova mjesnih zajednica,
- ✚ blagovremenim ažuriranjem Procjene ugroženosti općine Velika Kladuša i planiranjem mjera zaštite i spašavanja u skladu sa opasnostima procjenjenim ažuriranjem,
- ✚ popunjavanjem ličnih i materijalnih formacija civilne zaštite,
- ✚ donošenjem i realizacijom planova obučavanja i osposobljavanja struktura civilne zaštite.

4.10.3. Smjernice za organizovanje snaga i sredstava Civilne zaštite

4.10.3.1. Opće smjernice

Opće smjernice za organizovanje snaga i sredstava civilne zaštite općine Velika Kladuša sadržane su u:

- ✚ Zakonu o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća ("Službene novine Federacije BiH", br, 39/03, 22/06 i 43/10) i podzakonskim propisima koji uređuju oblast zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara u Federaciji BiH,

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

- ✚ Statutu općine Velika Kladuša,
- ✚ Odluka o organizaciji službi za upravu u općinskom organu uprave Općine Velika Kladuša,
- ✚ Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Jedinstvenog općinskog organa uprave Općine Velika Kladuša,
- ✚ Odluka o organizovanju i funkcionisanju zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na području Općine Velika Kladuša,
- ✚ Procjena ugroženosti ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća Općine Velika Kladuša,
- ✚ Plan zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća Općine Velika Kladuša.

4.10.3.2. Posebne smjernice

- ✚ da se službe zaštite i spašavanja organizuju u pravnim licima čija je djelatnost podudarna ili slična potrebama zaštite i spašavanja i koja imaju odgovarajuće resurse, ili se oslanjati na kantonalne i federalne službe,
- ✚ da se obezbijedi funkcionalna i eksteritorijalna popuna struktura civilne zaštite koja je u stanju pravovremeno djelovati i odgovoriti na sva ugrožavanja, na način da cjelovito i dugoročno zadovolji potrebe općine i njenih građana na smanjenju uticaja prirodnih i drugih nesreća na život i zdravlje ljudi, bezbjednost materijalnih dobara i zaštitu okoline,
- ✚ da se popuna štabova, službi jedinica i povjerenika civilne zaštite materijalno-tehničkim sredstvima i opremom planira i provodi u skladu sa prioritetima, vodeći računa o finansijskim mogućnostima općine,
- ✚ da se rukovanje materijalno-tehničkim sredstvima i opremom namjenjenom za zaštitu i spašavanje povjerava isključivo stručnim ili obučanim pripadnicima civilne zaštite.

4.10.3.3. Osnovi za izradu programa obučavanja i osposobljavanja za zaštitu i spašavanje

Obučavanje u strukturama civilne zaštite je aktivnost kojom se pripadnici civilne zaštite, građani i druga lica obučavaju i stječu potrebna stručna znanja i vještine iz oblasti zaštite i spašavanja neophodna za uspješno izvršavanje zadataka u oblasti zaštite i spašavanja.

Obavezu obučavanja imaju:

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

1. građani (od 15 do 60 godina muškarci, žene od 15 do 55 godina, izuzev onih građana koji nisu sposobni pohađati obuku i osposobljavanje),
2. pripadnici struktura civilne zaštite (pripadnici štabova, jedinica i povjerenici CZ-e i službe zaštite i spašavanja), kao i
3. pripadnici pojedinih struktura CZ za podučavanje i osposobljavanje na specijalističkim kursovima (osobe koje se podučavaju za upravljanje i zapovjedanje u CZ i osposobljavanje za korištenje određenih specijalnih materijalno-tehničkih sredstava).

Obučavanje i osposobljavanje se vrši po nastavnim planovima i programima koje donosi direktor Federalne uprave civilne zaštite. Nastavni planovi i programi sadrže konkretne teme obuke, način njihove provedbe, lica koja prisustvuju, mjesto i vrijeme provedbe, materijalnotehnička sredstva potrebna za izvođenje obuke, kao i druga pitanja potrebna za organizaciju i izvođenje obuke i osposobljavanja u oblasti zaštite i spašavanja.

4.10.3.3.1. Analiza postojećeg stanja

Osnovna snaga struktura civilne zaštite pri izradi ovog Programa jeste da su organizovane i strukturalno popunjene službe zaštite i spašavanja i organizovana specijalizovana jedinica za zaštitu od požara obučena da učestvuje u većini prirodnih nepogoda i drugih nesreća. U toku je aktivnost na određivanju povjerenika i popuni štabova mjesnog područja.

Slabost navedenih struktura jeste da štabovi mjesnog područja i povjerenici nisu popunjeni i opremljeni materijalno-tehničkim sredstvima, što predstavlja značajnu slabost ukoliko bi se desila prirodna ili druga nesreća većih razmjera, naročito zbog nepopunjenosti i neopremljenosti povjerenika. Osim toga, mjesne zajednice ne polažu dovoljnu pažnju segmentu zaštite i spašavanja, te je zbog toga i evidentna tromost u imenovanju povjerenika i članova štabova.

Mogućnosti za navedene strukture predstavlja organiziranje obuke sa kantonalnim i federalnim organima civilne zaštite. Uspostavljanje bolje komunikacije između štabova i povjerenika i uvezivanje istih sa Općinskim operativnim centrom.

Prijetnja po strukture civilne zaštite predstavlja pad interesa za sudjelovanje u civilnoj zaštiti, kao i nedovoljan poticaj i motivacija za uključivanje i angažovanje mlađe populacije u strukture zaštite i spašavanja. Pad zapošljavanja predstavlja prijetnju za planirani period

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

Programa razvoja, obzirom da pad zapošljavanja radnika utiče direktno na uplatu posebne naknade za zaštitu i spašavanje, kao osnovnih sredstava za razvoj zaštite i spašavanja.

4.10.3.3.2. Osnove aktivnosti obučavanja i osposobljavanja

Ovim dokumentom uređuju se: ciljevi i namjena, planiranje, organizovanje, izvođenje i provjeravanje stepena obučenosti i osposobljenosti za zaštitu i spašavanje, kao i materijalnotehničko i finansijsko osiguravanje procesa izvođenja obuke i osposobljavanja struktura zaštite i spašavanja.

Osnovni cilj u programskom periodu je dostizanje takvog nivoa obučenosti i osposobljenosti svih struktura civilne zaštite u skladu sa utvrđenim stepenima ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća naznačenih u Procjeni, koji će omogućiti pravovremeno i efikasno djelovanje.

Da bi sistem civilne zaštite na području općine Velika Kladuša bio efikasan i svrsishodan potrebno je štabove, službe, jedinice i povjerenike civilne zaštite opremiti i obučiti shodno procijenjenom riziku opasnosti od prirodnih i drugih nesreća. Aktivnosti obučavanja i osposobljavanja treba intenzivirati nakon donošenja ovog Programa u operativno–stručnom dijelu.

Programiranje obuke i osposobljavanja vrši se u skladu sa članom 169. tačka 5. Zakona o zaštiti i spašavanju.

4.10.3.4. Organizovanje i izvođenje i finansiranje struktura civilne zaštite

Organizovanje i obučavanje struktura civilne (mjesne zajednice, privredna društva i druge subjekte zaštite i spašavanja) organizuje općina Velika Kladuša putem Službe za civilnu zaštitu.

Služba za civilnu zaštitu prema vlastitim operativnim planovima i programima provodit će uvodno i osnovno obučavanje i osposobljavanje za zaštitu i spašavanje, koji će biti u skladu sa zajedničkim osnovama koje utvrđuje Federalna uprava civilne zaštite.

Dopunsko i specijalističko obučavanje i osposobljavanje, posebno kadrova koji upravljaju akcijama zaštite i spašavanja vršit će se u Federalnom centru.

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

Programi obuke i osposobljavanja se izvode u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju i drugim propisima koji su doneseni od strane nadležnih organa na nivou federacije, kantona, općine.

Centralna institucija za planiranje, organizaciju i izvođenje obuke i osposobljavanja za zaštitu i spašavanje u Federaciji BiH je Federalni centar.

Na nivou općine obuka se može vršiti u salama općine, škola, sportskim terenima i drugim pogodnim prostorima i objektima. Opremljenost materijalnim sredstvima za izvođenje obuke je na minimalnom nivou, a nastojat će se provedbom Programa razvoja osigurati potrebna sredstva za praktičnu obuku i druga idejna rješenja.

Oblici osposobljavanja za zaštitu i spašavanje će biti:

1. uvodno osposobljavanje,
2. osnovno osposobljavanje,
3. dopunsko (specijalističko za pojedine kadrove) osposobljavanje i
4. vježbe (samostalne, komandno-štabne pokazne i zajedničke i sl.).

Općine osiguravaju finansijska sredstva za obučavanje i vježbe svojih struktura zaštite i spašavanja, iz budžeta i u skladu s članom 184. Zakona o zaštiti i spašavanju.

Privredna društva i drugi subjekti planiraju i osiguravaju finansijska sredstva za obučavanje i vježbe svojih struktura zaštite i spašavanja (jedinica i službi) čiji su osnivači, iz čega proizilazi da troškove izvođenja obuke i osposobljavanja za jedinice i službe koje su dužne formirati po Zakonu o zaštiti i spašavanju snose osnivači. Općina Velika Kladuša namjenska sredstava iz člana 180. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara koja se prikupe u toku godišnjeg priliva, a u skladu sa Odlukom, može koristiti do 10% za obuku i vježbe.

4.11. Smjernice za istraživačku i razvojnu djelatnost od značaja za zaštitu i spašavanje

Ključne opasnosti za područje općine Velika Kladuša nastaju za vrijeme obilnih padavina i sezonskog topljenja snijega koje uzrokuju poplave, koje su glavni uzročnik za nastanak velikih materijalnih šteta na infrastrukturi i drugim dobrima. Osim toga, područje općine je posljednjih godina podložno klizanju i odronjavanju tla. Postoji vrlo ozbiljna ugroženost od

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

mina i neeksplozivnih ubojnih sredstava za koje je potreban duži vremenski period za njihovo uklanjanje.

Procjenom ugroženosti su prepoznate moguće nesreće u odnosu na specifičnost okoliša u zahvatu klizišta, poplava i drugih nesreća. To obavezuje dodatno i konkretno procjenjivanje osjetljivosti i podložnosti na sve opasnosti i rizike tih kritičnih tačaka i objekata prema savremenim standardima o sigurnosti i preduzimanje konkretnih mjera poboljšavanja spremnosti i odgovora na nesreće.

Ova konstatacija postavlja veliki zadatak za općinu da putem službi za upravu prati dostignuća u oblastima za koje su zaduženi, da ih kroz zakonsku regulativu ugrade kao obavezu, a odnose se na zaštitu i spašavanje, kao i da u fazi preventivne zaštite preduzmu mjere i zadatke da bi se prirodne i druge nesreće spriječile ili ublažile posljedice.

Sadašnja situacija na području općine u oblasti naučno-istraživačkog rada je takva da na ovom području nema visokoškolskih ustanova i pravnih lica koja se bave naučno-istraživačkim radom (instituti i sl.), a koja su od relevantne važnosti za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, tako da se usluge oko ovih aktivnosti traže kod pravnih lica u drugim općinama.

Također, potrebno je spomenuti neke od subjekata u kojima se obavljaju djelatnosti od izrazitog značaja za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća npr. subjekti iz oblasti zdravstva, veterinarstva i vatrogastva.

Na osnovu naprijed navedenog treba imati u vidu sufinansiranje ili nabavku određenih materijalnih sredstava navedenim subjektima, naročito onim čija je redovna djelatnost vezana za zaštitu i spašavanje, kako bi se u budućnosti utjecalo na smanjenje posljedica od prirodnih i drugih nesreća po ljude i materijalna dobra.

4.11.1. Osnove donošenja smjernica i obaveza nosioca planiranja

Osnove za donošenje ovih smjernica sadržane su u:

1. Zakonu o zaštiti i spašavanju,
2. Procjeni ugroženosti,
3. Politici razvoja i
4. Strategiji razvoja.

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

Obaveza je svih državnih organa, pravnih lica i nevladinih organizacija i udruženja, da istraživanja za svoje potrebe prilagode tako da uvažavaju naučne nalaze koji upućuju na zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od svih oblika ugrožavanja.

Općina Velika Kladuša za svoje potrebe može provoditi istraživanja za povećanje stepena prevencije u zaštiti i spašavanju od pojedinih oblika ugrožavanja ljudi i materijalnih dobara, povećan stepen spremnosti struktura civilne zaštite na izazove i odgovor na prirodnu i drugu nesreću, kao i naznake osnovnih smjernica za postupke u provođenju mjera sanacije nakon prestanka djelovanja prirodne i druge nesreće.

4.11.2. Metodologija

Istraživanja za potrebe zaštite i spašavanja moraju se provoditi u skladu sa zakonskim i drugih pravnim normama, kao i po naučnoj proceduri. Jedinствена metodologija podrazumijeva:

- ✚ Izradu idejne skice istraživanja;
- ✚ Projekat sa svim elementima za potrebe naučnog istraživanja;
- ✚ Ciljeve;
- ✚ Prostor, objekat i pojavu koja se istražuje;
- ✚ Hipoteze, varijabile i indikatore;
- ✚ Naučne metode i postupke;
- ✚ Kadrovske istraživačke potencijale i njihove reference;
- ✚ Vremensko određenje istraživanja;
- ✚ Prezentaciju i naučnu verifikaciju rezultata istraživanja i mogućnost njihovog provođenja.

U skladu sa zakonskim propisima i normama preuzimanja pravnih i naučnih obaveza općina će sklapati ugovore sa institucijama koja se bave naučno–istraživačkim radom u skladu sa potrebama i materijalnim mogućnostima, kao i pribavljati pravo na korištenje već provedenih istraživanja.

4.11.3. Projekti istraživačke i razvojne djelatnosti

Projekte i naučna istraživanja moći će vršiti naučne institucije samostalno ili više njih, visoko školske ustanove, privredni subjekti, nevladine organizacije i udruženja kojim je osnovna djelatnost zaštita i spašavanje, te druga pravna lica.

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

Potrebno je u sistem zaštite i spašavanja općine, ukoliko postoje obaveze, ugraditi dostignuta međunarodna naučna istraživanja, istraživačke projekte Bosne i Hercegovine, Federacije BiH, kantona, Republike Srpske, kao i istraživanja koje su provele općine i druga pravna lica.

Također, navedena istraživanja potrebno je primjenjivati u cilju dogradnje i unapređenja sistema zaštite i spašavanja općine.

Projekti na osnovu zaključaka iz Procjene ugroženosti:

1. Istraživački projekti za zaštitu od poplava usmjereni na uređenje vodotoka i pritoka rijeka na općini, posebno kada se radi o I kategoriji vodotoka, a u saradnji sa nadležnim ministarstvima USK i drugim institucijama;
2. Istraživanje usmjereno na sistemsko rješenje neškodljivog deponovanja svih vrsta otpada. Sagledati iznalaženje najboljeg idejnog rješenja lokacije u okviru urbanističkog i prostornog plana.
3. Općina će u saradnji sa drugim službama uprave uz minimalna sredstva za period do kraja 2013. godine, pored redovnih godišnjih informacija Služba za civilnu zaštitu, provesti istraživanje u cilju sagledavanja stanja organizovanosti i opremljenosti sistema zaštite i spašavanja na različitim nivoima organizovanosti (popunjenost, opremljenost, obučenost štabova, službi, jedinica i povjerenika civilne zaštite za provođenje mjera zaštite i spašavanja);
4. Istraživanje i procjena mogućnosti pravnih subjekata i njihovih uposlenika, nevladinih organizacija, udruženja i fondacija (domaćih i stranih), koje mogu doprinijeti zaštiti i spašavanju u različitim prirodnim i drugim nesrećama.

Navedeni projekti, realizovaće se kroz akcijske planove za koje treba obezbijediti određena finasijska sredstva. S obzirom da istraživanja iziskuju veća materijalna i finasijska sredstva, potrebno je što u većoj mjeri bazirati se na već provedena istraživanja, a na osnovu dostupnih i korisnih podataka i uz odgovarajuće analize rješavati zadane projekte.

Naprijed navedene smjernice treba posmatrati kao okvir, koji se može dopunjavati i djelomično mijenjati, obzirom na stanje i prilike u općini, uz osiguranje potrebnih finasijskih sredstava za provođenje određenih istraživanja kao i osiguranje sredstava za implementaciju dobijenih rješenja, a sve u cilju osiguranja sigurnog i efikasnog sistema zaštite i spašavanja.

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

4.12. Pregled očekivanih troškova sa izvorima finansiranja

U skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, Procjenom ugroženosti općine Velika Kladuša od prirodnih i drugih nesreća, Planom zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara na području općine Velika Kladuša i ovim Programom u Budžetu općine će se planirati sredstva koja će se koristiti namjenski za finansiranje zaštite i spašavanja, sa akcentom na finansiranje preventivnih mjera, kao i realizaciju strateških pravaca razvoja zaštite i spašavanja.

Sredstva za zaštitu i spašavanje mogu se prikupljati iz više izvora i to su namjenska sredstva koja se mogu koristiti isključivo za namjene utvrđene u Zakonom o zaštiti i spašavanju i ovom Programu razvoja, što se detaljnije razrađuje godišnjim planovima.

4.12.1. Izvori finansiranja

Sredstva potrebna za realizaciju obaveza općine Velika Kladuša definisanih Zakonom o zaštiti i spašavanju, Programa razvoja i godišnjim planovima za prikupljanja i korištenja sredstava zaštite i spašavanja, osigurat će se iz:

- ✚ budžeta Federacije BiH, Unsko - sanskog kantona i općine;
- ✚ sredstava pravnih lica;
- ✚ osiguranja;
- ✚ dobrovoljnih priloga;
- ✚ međunarodnih pomoći;
- ✚ ostalih izvora predviđenim Zakonom o zaštiti i spašavanju i drugim zakonskim propisima.

Sredstva od posebne naknade ostvarena na osnovu člana 180. Zakona o zaštiti i spašavanju, nisu i ne mogu biti jedina sredstva za sveukupne namjenske potrebe zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, te je s toga potrebno koristiti i druge gore navedene izvore finansiranja mjera zaštite i spašavanja.

Sredstva za zaštitu i spašavanje, koja će se obezbijediti kroz budžete općine, bužet USK i implementirati na području općine Velika Kladuša u planiranom petogodišnjem periodu, Služba za civilnu zaštitu će iskazati u sledećoj tabeli:

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

R.br.	Vrsta prihoda	Godina				
		2021	2022	2023	20234	2025
I	Prihodi iz budžeta Općine					
1.1.	Posebna naknada za zaštitu i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća (po članu 180.Zakona o ZiS)					
1.2.	Izdavanja za zaštitu i spašavanje do 1% Budžeta općine (projekti preventivne mjere i ekologija)					
	UKUPNO					
II	Prihodi iz budžeta USK					
2.1.	Dio posebne naknade za ZiS od prirodnih i drugih nesreća					
	UKUPNO					
	UKUPNO (I + II)					

Tabela 10. Projekcija prihoda 2021 - 2025. godina

Sredstva za zaštitu i spašavanje koja se planiraju u budžetu općine je potrebno voditi na posebnom računu općine, a sredstva iste namjene odobrena od Unsko - sanskog kantona ili Federacije BiH usmjeravati na taj račun, i koristiti za odobrene projekte, planove i akcije. Sredstva namijenjena za realizaciju posebnih projekata, planova i akcija od značaja za zaštitu i spašavanje, a koje redovnim budžetskim sredstvima finansiraju ili sufinansiraju organi i preduzeća USK i Federacije BiH nisu iskazani u tabeli (projekcija prihoda) jer se ona pozicioniraju u tim budžetima i koriste po posebnim procedurama. Općina Velika Kladuša će na godišnjem nivou utvrditi sredstva za stavku Izdvajanja za zaštitu i spašavanje do 1% Budžeta općine (projekti preventivne mjere i ekologija).

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

4.12.2. Očekivani troškovi

Sredstva namijenjena za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća koristit će se za:

- ✚ obuku i vježbu struktura civilne zaštite (štabovi, službe i jedinice civilne zaštite, povjerenici, građani i drugi),
- ✚ provođenje preventivnih mjera zaštite i spašavanja,
- ✚ za opremanje struktura civilne zaštite formacijskom opremom i sredstvima (štabovi, službe i jedinice civilne zaštite i povjerenici),
- ✚ finansiranje posebnih projekata značajnih za zaštitu i spašavanje (sanacija klizišta, čišćenje rijeka, formiranje odbrambenih nasipa, sufinansiranje nabavke opreme i sredstava u ustanovama od posebnog interesa za zaštitu i spašavanje, i dr.),
- ✚ finansiranje mjera zaštite i spašavanja i djelimičnu sanaciju posljedica nastalih djelovanjem prirodnih i drugih nesreća,
- ✚ naučno-istraživačku djelatnost u djelu zaštite i spašavanja.

Način korištenja ovih sredstava detaljnije se razrađuje godišnjim planovima prikupljanja i korištenja sredstava zaštite i spašavanja, a petogodišnju projekciju Služba za civilnu zaštitu će iskazati u tabeli u nastavku:

R.br.	Vrsta prihoda	Godina				
		2021	2022	2023	2024	2025
1.	Obuka i vježba struktura civilne zaštite					
2.	Provođenje preventivnih mjera zaštite i spašavanja					
3.	Opremanje struktura civilne zaštite					
4.	Za finansiranje hitnih mjera zaštite i spašavanja					
5.	Finansiranje posebnih projekata (prevencija, sanacija, nabavka iz budžeta općine i USK					

Tabela 11. Projekcija troškova za period 2021 - 2025. godina

Godišnji plan prikupljanja i korištenja sredstava za zaštitu i spašavanje donosi Općinski štab civilne zaštite na prijedlog Službe za civilnu zaštitu, koja izvještaj o utrošku tih sredstava podnosi Općinskom štabu civilne zaštite i Općinskom načelniku.

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

V ZAVRŠNI DIO

Zadužuje se Općinski načelnik da prati realizaciju zadataka utvrđenih u Programu razvoja zaštite i spašavanja i u okviru ovlaštenja iz svoje nadležnosti osigura potpunu realizaciju ovog programa i da svake godine informiše Općinsko vijeće o ovim pitanjima i problemima koji postoje u provođenju Programa.

Općinski organi uprave dužni su, svako u pitanjima iz svoje nadležnosti i oblasti za koju su osnovani, u svojim godišnjim programima rada planirati i izvršavati sve zadatke iz Programa razvoja koji su utvrđeni za oblast za koju su nadležni na način kako je to utvrđeno u Programu razvoja, uvažavajući da sredstva iz planiranih i utvrđenih izvora osiguravaju realizaciju svih strateških pravaca.

Općinska služba civilne zaštite, kao osnovni stručni organ za oblast zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na nivou općine Velika Kladuša ima obavezu da prati realizaciju Programa razvoja i u okviru svojih ovlaštenja utvrđenih Zakonom o zaštiti i spašavanju, podstiče i koordinira aktivnosti Općinskih organa uprave na njihovom angažovanju u realizaciji Programa i problemima koji postoje u tim pitanjima.

Konkretizovanje svih zadataka utvrđenih u Programu razvoja izvršit će se u Planovima zaštite i spašavanja Općine Velika Kladuša.

Ovaj Program stupa na snagu (8) osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Općine Velika Kladuša“.

Obrađivač:

Služba za civilnu zaštitu općine Velika Kladuša.

**PREDSJEDAVAJUĆI OPĆINSKOG VIJEĆA
OPĆINE VELIKA KLADUŠA**

	PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE VELIKA KLADUŠA ZA PERIOD 2021 -2025. GODINA	Godina
		2021

VI POPIS TABELA

Tabela 1. Struktura štaba CZ općine Velika Kladuša	79
Tabela 2. Pregled povjerenika CZ Općine Velika Kladuša	80
Tabela 3. Pregled službi ZiS-a	80
Tabela 4. Pregled jedinica CZ specijalizirane namjene	81
Tabela 5. Materijalna formacija Općinskog štaba CZ.....	82
Tabela 6. Materijalna formacija jedinice specijalizirane namjene - odjeljenje zaštite od požara	84
Tabela 7. Materijalna formacija jedinice specijalizirane namjene – vod za asanacije terena ..	85
Tabela 8. Materijalna formacija jednice specijaliziranje namjene - vod za spašavanje iz ruševina	86
Tabela 9. Materijalna formacija jedinice specijalizirane namjene - odjeljenje za spašavanje životinja i namirnica životinjskog porijekla.....	87
Tabela 10. Projekcija prihoda 2021 - 2025. godina	101
Tabela 11. Projekcija troškova za period 2021 - 2025. godina	102